

Durmuş Hocaoğlu

Türkiye ve Avrupa Birliği: Olmak veya Olmamak

[1nci Edisyon]

Bu yazı, haftalık *Türkhaber* gazetesinde tefrika edilen yirmi bölümlük dizinin tamâmının bir tek dosyada toplanmış hâli olup metne bir ilâve yapılmamış; matbû metinde bulunmayan bâzı resimler, grafikler ve haritalar eklenmiş, referanslar dipnot şekline dönüştürülmüştür.

Yayın Aralığı:

(03.06.2002-09.06.2002)-(14.10.2002-20.10.2002)

Durmuş Hocaoğlu, *Türkhaber* Yazıları Sıra No: 08-27

İstatistikî Bilgiler (dipnotlar dâhil):

Sayfa: 80, Krk.: boşluksuz: 195.730, boşluklu: 225.070;

Resim: 15, Harita: 5, Grafik ve Tablo: 4

Edisyon Tarihi:

Ekim 2007

Göztepe, İstanbul

TÜRKHABER

I

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 008., 03.06.2002-09.06.2002 (Pazartesi-Pazar), s.21

Ülkemizde umûmî olarak Avrupa Birliği ve husûsî olarak ise Avrupa Birliği-Türkiye İlişkileri konularında çok tedirgin edici, heyulânî bir vuzuhsuzluk hüküm sürmektedir. Bir yandan Devlet-Toplum çatışmalarının körüklenmesi ve diğer yandan varlığı çok bâriz bir şekilde âşikâr olan Avrupa Lobisi'nin propaganda faaliyetleri başta olmak üzere birçok dâhilî ve haricî şartın yarattığı te'sirlerle AB'ye hâsıl olan teveccüh akıl almaz boyutlara ulaşmakta, bir milletin ve bir devletin kendi eliyle kendisini feshetme raddelerine varmaktadır. Şu ânda, Türk kamuoyunda, AB karşısındaki bütün savunma mekanizmalarının çökertilme sınırına dayandığı ve bütün toplumun psikolojik bir kilitlenmeye mâruz kaldığı bu ortamda en büyük sıkıntılarımızın başında geleni de, fikrimce, AB'yi müdâfaa edenlerin de reddedenlerin de en büyük zaafının, al-el-ekser, konuyu teorik-felsefî bir zemînde etüd edebilmek kudretinden mahrûm kalarak, daha ziyâde taşra aydını seviyesinde ele almakta olduklarıdır. Bu zaafiyet bilhassa "evetçiler"de çok daha tahammül edilemez, acınası bir seviyesizliğe kadar düşmektedir. Fakat konunun en affedilmez tarafı, tereddütsüz, "milliyetçilik" adına hareket eden veya öyle olduğunu iddia edenlerin içinde bulunduğu aşırı derecede kötü ve çelişkin vaziyettir.

Türkiye'nin artık ciddî bir biçimde tehlikeli bir aşınma ve yıpranma sürecine girdiğini düşündüğüm Milliyetçilik, gerek siyâsî temsilcileri ve gerekse de ideologları ve entellektüelleri olarak, çok ağır bir buhranlar serisi içerisinde kıvrınmakta olan bu ülkenin problemleri karşısında hiç de iyi ve başarılı olduğu söylenebilecek bir imtihan vermekte değillerdir. Nitekim, "milliyetçilik" gibi, çok şerefli ama bir o kadar da ağır sorumluluklar tevli'd ve icbâr eden bir sıfatı kendisine yakıştıran her kişi ve kurumun, hiç tereddüt etmeksizin en ağır buhranımız olduğunu söyleyebileceğim "Avrupa Birliği" konusunda, teorisi ve stratejisi ile kendisini kat'î sûrette açık ve seçik olarak deklare etmesi gerektiği hâlde umûmiyetle tam tersi yapılmaktadır: Milliyetçi olduğunu iddia eden ve hattâ Milliyetçilik üzerinden siyâset yapan kişi ve kurumlardan, bu en hayâtî konuda tarihî ve felsefî arkaplanı ile birlikte, bütün tazammun ve şumûlünü hâvi bir analiz henüz tatminkâr bir sûrette sâdır olmadığı gibi, pek müessîr olamayan bir-iki istisnâî teşebbüs dışında, konunun tartışmaya açıldığı da vâki' değildir.

Milliyetçilik gibi fevkalâde ciddî ve soylu bir kavramı herhangi bir parti, cemiyet, cemâat, hizip ve fraksiyon ile tahdîd ederek daraltmayı ve bu sûretle iptidâî bir siyâsî

kabîlecilik ideolojisine tahvîl etmeyi asla ve kat'a kabûl etmeyerek sûret-i kat'iyede reddeden samimî bir vatanperver olarak, bu tavrı sâdece “yanlış”, sâdece “zaaf” da değil ve fakat “tehlikeli” bulmaktayım.

Evet; bu tavır ap-açık bir tehlikedir! Zîra, Milliyetçi olduğunu iddia eden ve hattâ Milliyetçilik üzerinden siyâset yapan kişi ve kurumların, bugüne kadar, Avrupa Birliği konusunda derinlikli analizlere girişmekten ve ender-i nâdirat kabîlinden bâzı istisnâî teşebbüsler hâriç, paneller, sempozyumlar, kongreler, “workshop”lar, beyin fırtınaları tertîb etmekten dikkatli bir şekilde uzak durmalarının ağır faturası çoktan kapıya gelip dayanmıştır bile: Milliyetçi olduğunu iddia eden ve hattâ Milliyetçilik üzerinden siyâset yapan kişi ve kurumlar, hemen-hemen tamâmiyle şahsî seviyede kalan bâzı istisnâlar hâriç, Avrupa Birliği konusunda çözülmüşlerdir; boyunları eğilmiştir, teslîm olmayı içlerine sindirmişlerdir.

Bu bir düşüştür ve aslî sebebi de, münevver yetersizliğidir.

Hiçbir kimseyi ve hiçbir müesseseyi kastî olarak rencîde etmek istemem; ama mes'ele umûma, Millet'e âit olmakla, hakikat karşısında susan dilsiz şeytan derekesine tenzîl olmamak için îcap ettiği takdirde herkesi karşıma almayı göze alarak, açıkça iddia ediyorum: Türkiye'de Milliyetçilik'in bugüne kadar halletmeye muvaffak olamadığı ve bundan da böyle de olabileceğine dâir ümidvâr olmamıza medâr olabilecek ciddî bir ışık göremediğim en büyük ve diğer dertlerinin de birçok bakımdan doğrudan kaynağı olan derdi, belirli bir standardı yakalayabilmiş bir intelijansiya, açık ifâdesiyle bir “Milliyetçi İntelijansiya” yaratmaya muvaffak olamamasıdır. Ne yazık ki, Milliyetçi câmianın ferd seviyesinde kıymetli entellektüelleri her zaman olmuş, ama bir intelijansiya olamamıştır. AB konusundaki bu zaafın asıl sebebi de budur: İntelijansiya yokluğu!

Kendi var-oluş gerekçesine, bütün iddia ve tezlerinin aksine, Milliyetçi olduğunu iddia eden ve hattâ Milliyetçilik üzerinden siyâset yapan kişi ve kurumların, mikro seviyedeki bâzı istisnâlar hâriç, Avrupa Birliği konusundaki çözülmüşlüğü, boyunların eğilmişliği ve teslîmiyetin içlere sindirilmişliği şuradan açıkça bellidir ki; hemen-hemen bütünüyle hâkim olduğunu söyleyebileceğim yaygın fikir ve kanâat, birkısmı ciddiyete alınmaya dahi müstahak olmayan birtakım “...ama”lar eklenerek, Avrupa Birliği'ne “evet” denmesidir. Ekseriyet îtibâriyle maalesef tatminkâr bir seviyeyi yakalayabilmeye muvaffak olamayan analizlerin ekseriyetinde hemen-hemen varılan ortak netîce, tam da AB Lobisi'nin yoğun bir biçimde pompaladığı fikirdir: “AB'ye katılmazsak...; hayır, hayır! Olmaz öyle şey; mutlaka katılmalıyız; ancak...”

“Ancak” ne?

Bu “ancaklar”dan ve “amalar”dan birkısmı MHP'nin bu babda ileri sürmüş olduğu şartlarda deklare edilmiştir ki bunların başında Kıbrıs ve Terör mes'eleleri gelmektedir.

Nitekim Sayın Devlet Bahçeli, 19 Mayıs 2002'de Avusturya Türk Federasyonu'nca düzenlenen Kurultay'da yaptığı konuşmada, Türkiye'nin Avrupa Birliği içinde yer alma irâdesini *her türlü olumsuzluklara rağmen* taşıdığını belirttiikten sonra “*son zamanlarda bütün Avrupa üzerinde giderek daha görünür olmaya başlayan yabancı düşmanlığı ve ırkçılık rüzgârlarının kâbusa dönüşmemesi bakımından da Türkiye'nin varlığı ve katkıları büyük değer taşımaktadır. İşte bu durum, Avrupa değerleri ve idealinin test*

edileceği yeni ve önemli bir alanı ifâde etmektedir” demekte ve akabinde şöyle devam etmektedir:¹

“Ama ne yazık ki, aynı anlayışı, aynı ilgiyi Avrupalı muhataplarımızdan görmek mümkün olmamaktadır. Türkiye’ye karşı tam 40 yıldır uygulanan politikaların hâkim rengini çifte standartlar, oyalama taktikleri ve bazen de olabildiğince ard niyetli yaklaşımlar oluşturmaktadır.

Avrupa Birliği yönetimleri, ülkemizden sürekli olarak belirli ön şartları yerine getirmesini istemekte, ancak Türkiye’ye karşı yüklendiği sorumlulukların gereğini yerine getirmekten ısrarla kaçınmaktadır.

Bundan daha önemlisi, Kıbrıs sorununun çözümünde ve terörle mücadele konusunda Türkiye’nin haklı talep ve beklentilerini ısrarla gözardı etmektedir.”

Şimdi de bu konuda hayli ilginç ipuçları vermesi bakımından, AB konusunda MHP’nin haksız yere suçlandığını bildiren Sayın Bahçeli’nin öne sürdüğü 5 şartı bildiren şu habere bakalım:²

1: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin (AİHM) kararı önümüzdeki kısa dönemde açıklanacak. 12 Ocak 2000 tarihli liderler zirvesinde alınan karara uygun olarak AİHM’in vereceği karar ne olursa olsun Öcalan dosyası sür’atle TBMM’ye sevk edilmelidir. Karar TBMM’nin irâdesine tâbî olacaktır.

2: Öcalan’ın İmralı’da kalmasının artık hiçbir hukukî gerekçe ve zorunluluğu kalmadı. İnfaz kanunumuza göre terörist başının ivedilikle F tipi bir cezaevine nakledilmesi ve infaz gerçekleşinceye kadar cezasını mevzuata göre tecrit şartlarında çekmesi sağlanmalıdır.

3: AB terörle mücadelede kararlı ilk adım olarak KADEK’i terör listesine almalıdır.

4: Terör örgütünün sözde yöneticileri ve silahlı militanları koşulsuz olarak ve ivedilikle Türk devletine teslim olmalıdır. Bunları barındıran ülkelerin de gerekli tedbirleri almaları kaçınılmazdır.

5: PKK ve KADEK kanlı terörden tamamıyla vazgeçtiğini Türkiye ve dünya kamuoyuna inandırıcı bir biçimde açıklamalıdır. Terör örgütü elebaşları T.C. Anayasası’nın temel ilkelerine ve Anayasa’nın değiştirilmesinin mümkün olmayan hükümlerine bağlı olduklarını ve sadakat göstereceklerini ortaya koymalıdır.

İmdi: Bütün bunlardan hâsıl olan netîceye göre:

1: MHP, Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne tam üye olarak katılmasını prensipler düzeyinde kabul etmektedir; bu konuda esâsa müteallık herhangi bir îtirâzı yoktur. Fakat mes’ele sâdece bu kadarlık değildir: MHP, AB’ye katılmayı prensipler düzeyinde

¹ Bkz.: “Genel Başkanımız Dr. Devlet Bahçeli’nin 19 Mayıs 2002 Tarihli Avusturya Türk Federasyonu’nun Düzenlemiş Olduğu Kurultayda Yaptıkları Konuşma”, URL: [<http://www.mhp.org.tr/basin/19052002.htm>] [<http://www.mhp.org.tr/genelbsk/gbskkonusma/2002/19052002.htm>]

² *Milliyet*, 29 Mayıs 2002, Çarşamba

ciddî bir îtiraz yöneltmemekle kalmamakta, daha da ileri giderek müdâafa etmekte ve kendisine bu babda yöneltilen iddiaları “haksız yere suçlanmak” olarak nitelendirmektedir.

2: Bu konudaki en büyük îtirâz, ‘*Avrupalı muhâtapların ikiyüzlülüğü*’ olup o da Kıbrıs ile birlikte Terör meselesidir. Sonu KKTC’nin yok olmasıyla bitecek bir süreç dikkat çekerek bunu kabul edilemez bulduğu âşikâr olan Sayın Bahçeli ve MHP, AB’nin artık hukuken hükmü kalmayan PKK’yı - kapatıldıktan sonra - terör listesine alarak yaptığı aldatmacaya haklı olarak dikkati çektikten sonra onun yerine kurulan KADEK’e de aynı muâmelede bulunmasını, bütün militanların teslim edilmesini istemektedir.

3: Ancak, bu konuda dikkati çeken husus, beşinci maddede belirtildiği üzere, *PKK ve KADEK’ten, kanlı terörden tamâmiyle vazgeçtiklerinin Türkiye ve dünya kamuoyuna inandırıcı bir biçimde açıklamaları ve terör örgütü elebaşlarının T.C. Anayasası’nın temel ilkelerine ve Anayasa’nın değiştirilmesinin mümkün olmayan hükümlerine bağlı olduklarını ve sadâkat göstereceklerini ortaya koymalarının* istenmesidir. Bu son madde, bu hâliyle MHP’nin bu konuda da zihnî bir zaaf içerisinde olduğunu göstermektedir diyebiliriz. Zîra, bu görüş, bu hâliyle, eski PKK, yeni adıyla KADEK’in sivilleşerek siyâsîleşmesini teklîf etmekten başka bir şey değildir; herhâlde bu son safhada kendileriyle el sıkışarak aynı hükûmette görev almakta bir beis de görülmeyecek olsa gerektir.

İmdi; bütün bunlardan hasıl olan netîce-i elîme ise şudur: MHP, Avrupa Birliği’nin “ne” olduğunu; tarihî ve felsefî arkaplanını, teorisini; kuruluş amaçlarını, yukarıdaki konuşmada zikredilen “Avrupalı değerleri”nin neler olduğunu irdelememektedir.

Çünkü asıl Avrupa Birliği, taşra aydınlarının anlattığından çok farklı birşeydir ve böyle bir oluşum karşısında çok farklı, çok ciddî, çok derinlikli tezler üretmeleri gerekir; aksi takdirde...

... aksi takdirde, tekrarı olmayan bu tek sahnelik oyunun sonunda ya “**olmak**” vardır ya da “**olmamak**”; bütün mes’ele bundan ibârettir.

II

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 009., 10.06.2002-16.06.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Geçen yazıdan kaldığımız yerden devam ediyoruz:

“Asıl Avrupa Birliği, taşra aydınlarının anlattığından çok farklı birşeydir ve böyle bir oluşum karşısında çok farklı, çok ciddî, çok derinlikli tezler üretmeleri gerekir; aksi takdirde...

“... aksi takdirde, tekrârı olmayan bu tek sahnelik oyunun sonunda ya “olmak” vardır ya da “olmamak”; bütün mes’ele bundan ibârettir.”

Bence bütün mes’ele budur: Asıl Avrupa Birliği, bizlere gösterilen illüzyondan çok farklı bir şeydir; dönüşü olmayan dar bir tünel, tekrârı olmayan tek sahnelik bir oyundur ve bu oyunun sonu ise “olmak” değil “olmamak”tır. O sebeple, üzerinde bir değil, bin kere düşünsek sezâdır; ama bilinçli düşünmek! Yâni “cogito cogitare” değil “cogito” icrâ etmek.

Ancak, gerçek bir düşünce, soru sormak ile, hattâ ondan da önce, soru sormayı ta’lim etmek ile başlar. O hâlde biz de öyle yapmalıyız: **“Avrupa Birliği nedir?”**.

Soru sormak son derece mühim; soru sormak, soru sormayı öne almak, bizi, bilgilerimiz - daha doğrusu, “bilgi” zannettiğimiz kısıtlılar - üzerine odaklandırarak, onları yeniden sorgulamamıza sebep olacaktır. Hâlbuki ve ne yazık ki, insanımızda - “entellektüel” olmak iddiasında olanları da dâhil olmak üzere - hemen-hemen ezici ekseriyetle, karşılaştıkları problemler hakkında zihinlerde beliren vuzuhsuz, amorf bilgi kısıtlılarını irdelemek gibi bir hassasiyet pek yok; hattâ tam aksine, zihinlerdeki bu bilgi kısıtlıları son derece tabîî olarak doğru, yeterli ve tatminkâr addediliyor. Soru sormak cidden son derece mühim; eğer soru sorulmamış olsaydı insanlığın en iptidâî hayat tarzlarından bir adım dahi yukarıya terfî edemeyeceğini ve söz gelimi, hâlâ bütün kâinatın dünyanın çevresinde döndüğüne inanmaya devam edeceğini hâtırlatmak dahi tek başına yeterli bir örnek olacaktır. Kısacası, soru sormak, sorgulamak, irdelemek, insanlık ile özdeşir.

Beri yandan, soru sormak ise, doğrudan-doğruya felsefe yapmaktır. Gerçi Akıl’ın kovulmuş olduğu bu topraklarda felsefe yapmaya kalkışmak, binlerce yıl öncesinin Romalı filozof Epiktetus’un ifâdesiyle, ilkin alaylara hedef olmayı - sonraki safhalar çok daha da ağır olabilir - göze alma cesâretini gösterecek çılgınca bir teşebbüstür; ama insanlığın, bugüne kadar bu gibi çılgınca teşebbüsleri göze alan fikir erlerinin omuzlarında yükselmiş olduğunu da unutmamalıyız: Bugünün çılgınları, yârinin kahramanlarıdır.

Şu hâle göre; Hakikat’in hiçbir zaman bir defada verilen ve ondan sonra da ebediyyen dondurulan ve her türlü değişmeye karşı kat’î emniyet altına alınan bir rijidlik, bir durağanlık olmadığını ve O’na giden yolun sorulardan oluştuğunu göz önüne alarak, ve dahi en başta, bugüne kadar hiç sorgulamadığımız için git-gide katılaştıran bir îmânla sarıldığımız kendi kesin doğrularımızı kaybetme endîşesi başta olmak üzere, birçok tehlikeyi göze alarak ve elimizden geldiğince bütün cesâretimizi toparlayarak ve aklımızı bir başkasına veya başkalarına rehin bırakarak değil kendi aklımızla soralım; karşılaştığımız her problem için de, problem olmadığını düşündüğümüz her şey için de! Ve kezâlik, karşı-karşıya bulunduğumuz her ciddî problem gibi “Avrupa Birliği Problemi” üzerine de soralım; soralım ve fakat bu soruları öncelikle felsefî düzlemde ele almak, yâni “filozofya”sını öne almak mecbûriyetinde olduğumuzu da idrâk edelim. Hiç olmazsa bunun elzem olduğunu kabûl etmekle işe başlayabiliriz: Soru sormanın ve filozofyanın gerekliliğini kavramak düşünmeye başlamak ile eş-anlamlıdır. Aksi takdirde, tıpkı siyâset yapmaktan kaçınanların kendilerini kendi elleriyle yapılan siyâsete mahkûm etmeleri gibi; soru sormayan, karşılaştığı problemlerin filozofyasını yapmayan her cemiyetin, her konuda olduğu gibi

bu konuda da, ünvanı, kariyeri, içtimâî mevkiî ne olursa olsun, yârinlara hiçbir şey bırakamayacak olan, taşra aydını seviyesini aşamayan; düşünmeyen, ama daha kötüsü “düşündüğünü zanneden” sıradanların pespâyeye fikir müsveddelerine mahkûm olmaya devam edeceğini kabûl etmemiz îcap edecektir.

Hâsılı, eski bir reklam filminde dendiği gibi: “Felsefe lo; Felsefe!”

★★★

Soru sormak Felsefe’dir, Felsefe de asıl olarak “soru”dur: Felsefe, “soru” ile başlar. Jaspers’in dediği gibi: Felsefe, “sorudur” aslında ve dahi Felsefe’nin soruları da, cevaplarından daha mühim ve daha önceliklidir. Onun için, soralım, beynimizi burju ile oyar gibi oyarcasına, Necip Fâzıl’ın tâbiriyle *beynimize kıymık batırırçasına*, ağu gibi soralım; verilen her cevâbı yeniden irdeleyelim ve yeniden soralım. Hâlbuki, tam aksine, Biz Türkler soru sormayan bir milletiz ve Türkiye de, soru sor(ul)mayan bir ülke. Türkler ve Türkiye, çıplak tabiata, fizik dünyaya soru sormuyor, politikaya soru sormuyor, tarihe soru sormuyor... ve ilââhir...; daha doğrusu her sorulacak sorunun değişmez, hazır ve basit cevapları olduğunu düşünüyor. Bu cevapları da mutlaka eleştirilemez bir yüce adam, bir üstün otorite vermiştir; ya bir politik lider, ya bir cemâat lideri, ya da en alt düzeyde bir “Bâb-ı Âlî Ulemâsı”. Hele bu sonuncusu: Her gün gazetelerindeki köşelerinden kendilerinin ne miktarda sâhiplendikleri meşkûk olan akıllarından bilâ-bedel dağıtan, yazdıkları okuduklarından kerrât ile fazla, mevkîlere, konjonktürlere ve yükselen trendlere göre fikir değiştirmekte hiçbir ahlâkî beis görmeyen, hangi fikri niçin çöpe atıp hangisine niçin sarıldığını bütün tazammun ve şumûlü ile açıklamak gibi ciddî ve haysiyetli bir entellektüelin mutlaka yapması gereken alenî bir öz-hesaplaşmayı aklının kıyısından bile geçirmeyen, okuma özürü bir ülkenin sahte filozofları; merhum Ali Fuad Başgil’in ifâdesiyle Bâb-ı Âlî Ulemâsı!

★★★

Ama biz yine de soralım: “**Bu nedir?**” ve sonra da “**Ben kimim?**”.

★★★

Esâsen, bir “şey” hakkındaki soru bununla başlar: “Bu nedir?”; sonra da: “Ben kimim?”. Haddi zâtında sorular hiyerarşisinde birinci soru, “ben kimim”dir; çünkü, Hadîs-i Şerîf’i biliyoruz: “Nefsini bilen, Rabbini bilir.” Nefsini bilmeyenin üzerine, Allah’a îmân dahi teklîf edilmez. Önce “ben”i bilmeliyiz. Sokrates’in ifadesiyle, “gnosis ipse”, yâni: Kendini bil! Sokrates’e âit olduğu kesin olan pek nâdir birkaç sözden birisi bu: Kendini bil. Ya bilmez isek? Onu da Yûnus söyler: “Sen seni bil sen seni, sen seni bilmez isen patlatırlar enseni.” Ama burada, muvakkaten, bu hiyerarşiyi tersine çevireceğiz.

Demek ki sorularımızı belirleyebiliriz: İlk soru: Karşımızdaki, yâni “AB kimdir/nedir?” ve ikinci soru: “Biz kimiz?”

★★★

Lâkin, “doğru”yu ikaame edebilmek için önce “yanlış”ın nefyi ve iptâli elzemdir; “yanlış” yıkılmadan “doğru” binâ edilemez. Doğru’ya giden yol, Yanlış’ın lâşesinin üstünden geçer! Kelime-i Şehâdet’e dikkat edelim. İslâm’a girişin kapısı O’dur ve O da “Allah ‘bir’ olan ilâh’tır” (Allahu ilâhun wâhid) şeklindeki doğrudan vaz’ eden bir önerme ile değil, “Allah’tan başka bir ilâh yoktur” (La ilâhe illâ’llah) şeklindeki bir nefyi ile başlar. Nasıl ki bu bâtılın lâşesi çiğnenmeden Dîn-i Mübîn’e girilememekte ise, benzer şekilde, “AB nedir” sorusuna verilecek doğru cevaba sâlimen ulaşabilmek için de öncelikle, ‘doğru’ya yer açabilmek maksadıyla, zihinlerdeki yanlışlığın nefyi ve iptâlini te’min, bâtılın bedenini yere sermeye mâtûf olarak ilkin “**AB ne değildir**” diye sormamız ve ikincileyin ise, biz Türkler hakkındaki sorumuza yer açabilmek için, bu konudaki negatif varsayımımızın iptâli gerekmektedir. Bunların ikisi, zihinlerde AB’ye ve kendimize izâfe edilen bütün yanlış sıfat ve vasıfları iptâl etmek bakımından öncelikli olmalıdır; çünkü asıl yanlışlıklar bu ikisinde yatıyor.

Soru: AB ne değildir?

Sahi: Ne değildir gerçekte Avrupa Birliği?

Türkiye’de lânet olası AB Lobisi’nin bütün propaganda mekanizması şu zehir üzerine kuruludur: AB bir “yeryüzü cenneti”dir ve “tarihin sonu”dur!...

İlk önce bu bâtılın iptâli, zihinlere iğrenç bir zift gibi yapışan bu zehrin atılması şarttır: AB ne bir “yeryüzü cenneti”dir ve ne de “tarihin sonu”. Ancak bir üçüncü dünyalı, kalın kafalı taşra intelijansiyasının müdâfaa edebileceği bu iptidâi ve irticâî fikir iptâl edilmeden doğru fikir ikaame edilemez.

Evet: AB, ne Platon’un ideal sitesi, ne Fârâbî’nin erdemli şehri, ne Rabelais’in Thélem Şatosu, ne Campanella’nın Güneş Ülke’si, ne de meselâ Peyami Safa’nın Simeranya’sıdır. Kezâ AB, İsâ’nın günahsız kuzucukları kadar mâsum, sütten çıkmış ak kaşık gibi tertemiz insanların vatanı olmadığı gibi, her üyesini servet ü sâmana gark eden, ganî ve cömert bir hayır-hasenât, bir yardım ve ihsan müessesesi, bir hilâl-i ahmer (aslında ‘salîb-i ahmer’ demeliyiz) cemiyeti de değildir. Ve dahi, yine aynı AB, bir demokrasi ve insan hakları dağıtma cemiyeti de değildir, salt bir ekonomik kuruluş da.

Bütün bu saçmalıkların kâmil izâlesi, “AB’ye bir girelim, gelsin paralar” şeklinde özetlenebilecek gözü dönmüş zavallılıkları fikir zannetmenin önünü kesecek ve “doğru”ya yol açacaktır.

Soru sormamız gereken ikinci husus ise, “kendimiz üzerine” düşünmemizi sağlayacaktır ki birçok altbaşlığı olan bu soruların en önemlisi şudur: **Biz Türkler kendimize olan saygımızı bu kadar mı kaybettik; Biz Türkler bu kadar mı düştük?**

Zîra; AB’yi, ne olup ne olmadığını kemâl-i ciddiyetle irdilemeden akıl almaz bir ihtirasla savunmak; topyekûn iktisâdî kalkınma, refah, gelir dağılımı adâleti, demokrasi, din-devlet ve toplum-devlet münâsebetleri, insan hakları, etnisite gibi bilimum problemlerimizin alternatifsiz olarak, ancak ve yalnız, illâ ki ve muhakkak ne olup olmadığını ciddiyetle sorgulamadığımız bu “milletler-üstü” teşekkül ile tam olarak bütünleşmek sûretiyle ve hem de çok kolaylıkla, adetâ sıfır zahmet ile, tereyağından kıl

çekilircesine halledilebileceğine bir mühtedî îmânı ile inanmak; bu saçmalıklar kümesini her yerde, her mekânda, her ortamda biteviye tekrarlayıp durmak ve daha da fenâsı, bu zavallıklara dayanarak Türkiye'nin tam üyeliğine îtiraz edenleri en utanmaz, en hayâsız biçimde mahkûm etmeye kalkışmak, aslında şu denâeti, üstü olarak, tartışıl(a)maz bir temel doğru, bir aksiyom olarak kabûl etmekten geçmektedir ki o da hulâsaten şudur: Türkiye ve Türkler, kendileri için iyi, doğru ve güzel olan hiçbir şeyi kendi güçleri ile, kendi başlarına asla ve kat'a elde edebilemezler. Türkiye ve Türkler böylesi zorlu işleri başarabilmek için mutlak sûrette elzem olan akıl, iz'an, ferâset, basîret, güç, kuvvet, kudret, enerji, kaabiliyet, kapasite nâmına ne gibi şartlar varsa bütün bunların kâffesinden mahrumdur. Bunun için de, Biz kaabiliyetsiz, ahmak Türkler'e bir "efendi" lâzımdır: Elimizden tutacak, bizim için iyi, doğru ve güzel olanı bize ihsan buyuracak bir efendi! Bizi "adam" edecek bir efendi!

III

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 010., 17.06.2002-23.06.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Geçen yazıda "ne olmadığı"nı kısaca anlatmaya çalıştığımız Avrupa Birliği'nin şimdi de "ne olduğunu" etüde girişebiliriz. Sorumuz artık şöyle: "**Avrupa Birliği nedir?**"

AB, bizde büyük bir cehâlet ürünü olarak yaygınca zannedildiğinin aksine, herşeyden önce, birbirinden bağımsız olarak düşünülmesi mümkün olmayan tarihî bir temele ve çok köklü bir felsefî alt-yapıya müsteniden teessüs edilen büyük bir projedir ve bu alt-yapı lâyıkyı veçhiyle anlaşılmadan AB'nin anlaşılması asla mümkün olamayacaktır. Tarih çapındaki bu büyük projenin kökenleri, ikibin yıllık bir derinliğe kadar varmaktadır ki bu derinlik, "Roma"dır: Avrupa tarihinde ilk gerçek devlet, bütün Avrupa'nın hâlâ ihtişamının etkisinden kurtulamadığı Roma İmparatorluğu.

Konunun özünü, çok çok muhtasaran şu şekilde vaz' edebiliriz: Bütün Avrupa tarihi boyunca tüm Akdeniz çevresini bir tek ve güçlü siyâsî organizasyonun çatısı altında toparlayabilme ve bu birliği asırlarca devam ettirebilme başarısını gösteren Roma İmparatorluğu 395 yılında ikiye ayrıldıktan sonra Batı Roma'nın yüz yıldan daha kısa bir müddet zarfında ortadan kalkmasının ardından, Doğu Roma da dâhil olmak üzere, O'nun enkazı üzerinde Avrupa'da kurulmuş olan her devletin en büyük siyâsî hedefi, Roma'nın bu ihtişamlı mîrâsını toparlamak olmuştur.

İşte, hikâyenin başlangıcı burasıdır: Roma da tarihin ürünü olan her şey gibi bir gün tarihe gömülmüş, fakat, ortadan kalkan vücûdunun görünmeyen bir kara delik gibi yarattığı "gravitasyon", kendisinden sonra, "bir ve bütün Avrupa" idesi ve idealini beslemiştir. O zamandan beri, gücünden çok şey kaybetmiş olduğu zamanlar olsa bile, asla ölmeyen ve her devirde hayâtîyetini muhâfaza edebilen bu ideal, aradan geçen

onaltı asrı mütecâviz zaman dilimi boyunca, aşağıda sâdece en başat olanlarını sıralayacağımız muhtelif sâiklere binâen diri tutulabilmiştir:

- 1: Roma Kilisesi ve “Hristiyan Birliği İdeali”
- 2: Bir “öteki” olarak Müslümanlar ve hassaten Türkler;
- 3: Batılı İntelijansiya’nın gücü;
- 4: Avrupa’nın geçirmiş olduğu “iç harpler”in Avrupa’yı hırpalaması;
- 5: İkinci Harp’ten sonra Avrupa’nın “dünyanın merkezi” olma statüsünü kaybetmesi ve geleceğinin tehlikeye girmesi endîşesi.

Şimdi bu başlıkları kalın çizgilerle açalım:

1: Roma Kilisesi ve “Hristiyan Birliği İdeali”

Roma İmparatorluğu’nun yıkılması, bütün tarihi boyunca çift başlı kartalın kanatlarının altında “bir ve bütün” hâlinde yaşamış olan Avrupa’da siyâsî bir boşluk doğurdu; fakat bu siyâsî boşluğun sıfıra müncer olması, Katolik Kilisesi’nin mânevî/siyâsî otoritesi tarafından önlendi. Katolik Kilisesi’nin bu başarısı, Roma’nın, ölmeden önce, kendisine saldıran ve yıkan bütün Romalı-olmayanları kültürel olarak asimile etmesi, dönüştürmesi, tamâmını hristiyanlaştırması husûsunda göstermiş olduğu başarının üzerine temellendirilmiştir. Yâni, bir bakıma Roma, kendisinden sonraki toparlanmanın alt-yapısını hazırlayarak bu dünyadan göçmüştü diyebiliriz. İşte bu kültürel homojenleştirme netîcesinde, bütün dünya tarihinde ilk defa olarak, bir kıt’a, baştan-başa tamâmîyle aynı dini paylaşan insanlardan müteşekkîl, yâni din bakımından homojen ve izotrop bir coğrafyaya dönüşmüş olmaktadır ki işbu “din homojenliği”, o zamandan bugüne kadar “Avrupalı” olmanın ilk ve değişmez şartı olagelmıştır.

İki Kılıç (Unam Sanctam) adı verilen doktrin ile bir yandan insanların rûhî varlıklarına, diğer yandan da cismânî varlıklarına hükmetme, yâni hem öte-dünya’yı hem bu-dünya’yı, siyâseti ve hukuku elinde tutma salâhiyetini hâiz olan Katolik Kilisesi, bu sûretle, tartışılması câiz olmayan dinî menşe’li bu müthiş otoritesi ile Roma İmparatorluğu’nun mîrâsını muayyen bir ölçüde de olsa korumaya muvaffak olmuştur. Papaların yanılmazlığını (ismetini) katı bir şekilde ileri süren “Ultramontanizm” doktrininin de yine tartışılması câiz olmayan bir şekilde kabûl edilmesi ile Sezar’ların makamını bir tür Mânevî Sezar olarak dolduran papaların - ki bu sebeple papaların bu konumunu müdâfaa eden dinî/siyâsî doktrine “Sezar-Papacılık” (Kayzeropapizm) doktrini adı da verilir - asırlar boyunca bütün Katolik dünyasında siyâsî meşrûiyetin tek kaynağı olması da kezâ, bütün parçalanmışlığına rağmen yine de “bir ve bütün, homojen, Hristiyan Avrupa” idesini diri tutmuştur - bu arada, gerek İki Kılıç (Unam Sanctam) ve gerekse de Ultramontanizm doktrinlerinin tatbikattan kalkmış olmalarına rağmen günümüzde dahi, el’ân, teorik olarak hiç değişmediğine ve cârî olduğuna da dikkat çekmek isterim. Bunun yanında, özellikle beşinci asır patristik filozofu Augustinus’un geliştirmiş olduğu ve bu sayfada teferruatına girilmesi mümkün olmayan “Tanrı Devleti” ve “Hristiyan Birliği” teorileri de, bütün Hristiyanları, Katolik Kilisesi etrafında kenetlenmeye yönelttiği için, Avrupa tarihinin bütün safhalarında, silme Hristiyan bir Avrupa fikri bugüne kadar hiç değişmeden ve hattâ daha da gelişerek ulaşmıştır.

Kilise'nin en büyük "baba"larından

Aurelius Augustinus

(354-430)

Avrupalıların göstermiş olduğu bu başarının takdir edilmesi şarttır; sonradan homojen bir Hristiyan kıt'aya dönüştürülmüş bulunan - kuzeyi ve güneyi ile birlikte topyekûn - Amerika da dâhil olmak üzere dünyanın başka hiçbir kıt'asında bu derece sağlam temellere dayanan bir ortak, homojen kimlik oluşturulamamıştır. Nitekim, Avrupalılar, bütün tarihleri boyunca hiçbir zaman, Müslüman Türkler'in tâ Viyana ortalarına kadar ulaştığı dönemler de dâhil, Hristiyan olmayan hiçbir toplumu "Avrupalı" kimliği altında kabûl etmemişlerdir. O zaman da etmemişlerdir, bugün de etmemektedirler.

2: Batılı İntelijansiya

Şurasını soğukkanlıkla kabûl ve teslim etmeliyiz ki, dünyanın başka hiçbir coğrafyasında, hiçbir kültür havzasında, Avrupa İntelijansiyası âyârında, devletten bağımsız düşünebilen istikrarlı ve sürekliliğe sâhip bir intelijansiya görülmüş değildir. Aslında bir Grek an'anesi olan bağımsız intelijansiya, her ne kadar ortaçağlar boyunca siyâsî otoriteye önemli ölçüde boyun eğerek ortalıktan kaybolmuş gibi görünse de, bu boyun eğişi iptâl ve bağımsızlığını ihyâ eden de yine aynı çağlar boyunca sönmüş bir ateşin küllerinin altında sıcaklığını muhâfaza eden kor gibi belirli bir çekirdeği korumaya muvaffak olan bu an'ane olmuştur. İşte, Sezar'ın hakkını Sezar'a, Allah'ın hakkını Allah'a vermek prensibi mûcibince hakkı teslim edilmesi gereken bu güçlü intelijansiyanın çok önemlice bir bölümü, Roma'dan sonra parçalanmış bulunan "Avrupa Bütünlüğü"nü yeniden ihyâsı konusunda muazzam bir emek sarfetmiştir.

Ancak, konunun daha iyi anlaşılabilmesi için şu husûsun göz önünde bulundurulması şarttır: Batı dünyasında intelijansiyanın her türlü toplumsal olguda olduğu gibi siyâsetteki te'sîri de bizdekiyle kıyaslanamayacak derecede büyük ve derindir. Şüphesiz, bu, bir “siyâsî entellektüel elitizm” olarak algılanamaz; yâni Batı toplumlarını entellektüeller yönetmiş ve yönetmekte değiller; ancak, sivil alanın gücünün artışına paralel olarak, bu alanın öncü motoru olan intelijansiyanın doğrudan veya dolaylı te'sirleri de çok baskın ve belirgin olmuştur. Bu açıdan, intelijansiyanın bu te'sîri, bir tür “radyasyon”a müşâbih addedilebilir. Nasıl ki bir yerde meydana gelen bir radyoaktif bozunma, atmosferik hareketler gibi çevre şartlarıyla yaygınlaşır ve zamanla ulaştığı yerlerde bulunan hemen-hemen herkes üzerinde doğrudan veya dolaylı, farkına vararak veya varmayarak etkiler hâsıl ederse, “entellektüel radyasyon” da ulaştığı her yerde benzer te'sirler icrâ eder, yayılır, yaygınlaşır; “fikir”, saf ve mücerret fikir olmaktan çıkar, toplumda teşahhus ve tecessüm eder ve siyâsete kadar uzanır. Bunda, bir yandan siyâset erbâbının entellektüel niteliği kadar alttan gelen sivil taleplerin baskısı da rol oynar; demokratik bir cemiyet nizâmında, siyâset, muhtelif şekillerde, işbu öncü aydınlar zümresinin fikrî alt-yapısını oluşturduğu sivil alana göre şekillenmekte olduğundan, netîce îtibâriyle intelijansiya, dolaylı da olsa, adetâ uzaktan kumanda edercesine, siyâseti şekillendirebilme imkânına kavuşmuş olur.

İmdi, Batı dünyasında intelijansiyanın bu büyük etkileme gücü, kendisini bu alanda da göstermiştir. Tâ, ismini yukarıda zikrettiğimiz Aurelius Augustinus'tan îtibâren günümüze dek, çok önemli ve gerçekten birinci sınıf birçok entellektüel, aynı konuyu devamlı sûrette işlemişler, geliştirmişler, terakkî ve tekâmül ettirmişlerdir ki bu da çok kısaca ve meâlen şu şekilde özetlenebilir:

“Avrupalılar, Roma'nın bırakmış olduğu Bütüncül Avrupa mîrasını ve Hristiyan Birliği idealini çiğnemektedirler; aynı dinin, aynı medeniyet ve kültürün, aynı kıt'anın çocukları olan Avrupalılar'ın birbirleriyle olan çatışmaları hiç de müsbet sonuçlar vermemiş ve - daha sonraları Churchill'in kullanacağı ifâdeyle - “*Hristiyan ahlâkının ve Hristiyan îmânının çeşmesi, antik ve modern bütün bilim ve felsefelerin menbâi olan bu asil kıt'a*” maddî ve mânevî kaynaklarını heder etmiş, hırpalanmış, yorgun düşmüştür. Yapılacak tek şey bir bakıma bir “Avrupalılar arası iç savaş” demek olan bu çatışmaların sona erdirilmesi, “Ebedî Barış”ın ve “Bütüncül Avrupa”nın te'sisidir.”

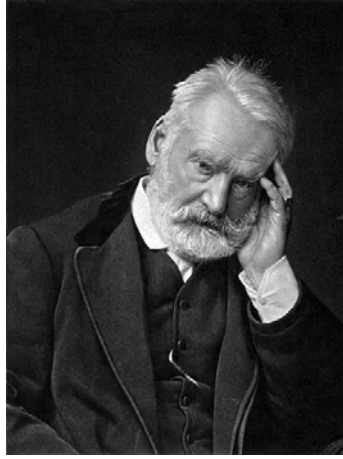
Bu fikir uğruna mücâdele eden ve tam bir listesi bu sayfaya sığmayacak olan bu kadroda kimler yok ki: Dante, Pierre Du Bois, George Podiebrad, Petrarch, Duc de Sully, Rousseau, Montesquieu, Saint-Simon, Proudhon, Leibniz, Nietzsche, Hugo, Bentham, Abbé de Saint Pierre, Immanuel Kant, Ortega y Gasset ve ilââhir...

Bütün bu fikrî yoğrulmanın daha ondokuzuncu asrın sonlarında varmış olduğu netîce ise siyâseten birleşmiş bir Avrupa idi ki bu da ilk defa Victor Hugo tarafından açık ve seçik bir şekilde telâffuz edildi ve bugünkü Avrupa Birliği'nin hedefini tâyin etmiş oldu: “**Avrupa Birleşik Devletleri**”!

Nitekim, “*Avrupalılar bütün dünyayı kolonileştirdikleri bu çağda (ondokuzuncu asrın üçüncü çeyreği) ne yazık ki, kendi kıt'alarında hâlâ Tuna'nın güneyini Türklerin*

elinden alamadılar” diyerek Türkler hakkındaki kanâatini beyân eden Victor Hugo, 1851 yılında Paris’te yapılan Barış Kongresi’nin açılışında şunları söylemiştir:³

“Siz hepiniz, Fransa, Rusya, İtalya, Almanya, siz bu kıt’anın bütün milletleri, belirleyici özelliklerinizi veya şerefli ferdiyetlerinizi kaybetmeden; Normandiya, Brötanya, Burgonya, Loren, Alsas, bütün eyâletlerin Fransa içerisinde meczolması gibi, çok daha yüksek bir birlik içerisinde meczolduğunuz ve Avrupa kardeşliğini şekillendirdiğiniz zaman bir gün gelecek. Savaş alanları yalnız ticâret için açık pazarlar olduğunda ve zihinler fikirlere açıldığında bir gün gelecek. Mermiler ve bombalar oylarla, halkların evrensel re’yi ile ve İngiltere için Parlamanto, Almanya için Diet ve Fransa için Temsilî Meclis ne ise Avrupa için aynı anlamı taşıyacak olan büyük bir gücün âdil yargısı ile yer değiştirdiği zaman, bir gün gelecek. İki büyük grubun, **Amerika Birleşik Devletleri** ve **Avrupa Birleşik Devletleri**’nin, Yaradan’ın bakışları altında, Okyanus’tan karşılıklı olarak ellerini birbirlerine uzattıkları, ürünlerini, ticâretlerini, endüstrilerini, san’atlarını, bilimlerini mübâdele ettikleri, küreyi tekrar geri istedikleri, çölleri kolonileştirdikleri, yaratmayı geliştirdikleri görüldüğü zaman bu gün gelecektir”

“Avrupa Birleşik Devletleri” kavramının mücidi, edib ve şâir

Victor Hugo

[26 Şubat 1802, Besançon - 22 Mayıs 1885, Paris]

³ *Oeuvres Complètes de Victor Hugo.*, Actes et Paroles I: Avant L’exil, 1841-1851., Publication: Num. BNF de l’éd. de Paris: J. Hetzel , A. Quantin, 1882., Discours D’ouverture., 21 Août 1849: pp.475-486., Clôture du Congrès de La Paix., 24 Août 1849: pp.487-491

IV

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 011., 24.06.2002-30.06.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

3: Avrupa, Avrupalılık ve Bir “Öteki” olarak Müslümanlar ve Hâssaten Türkler.

İşte, tam da bu noktada umûmen Müslümanların, husûsen de Türklerin Avrupalılar içindeki yerini ve “Avrupalılık” açısından kıymet ve mânâsını, okuyucularımın dikkat ve sabır dileyerek ele almayı lüzumlu ve faydalı addetmekteyim. Özellikle son zamanlarda bütün AB lobicileri tarafından koro hâlinde seslendirilen kulak tırmalayıcı bir türküye inanılacak olursa, Avrupa, Avrupalılık ve Avrupa Değerleri, “Biz Türkler” olmadan asla anlaşılabilir (miş)! Buna, bir zamanların palavradan siyâsî İslâmcılarının eklediği “Müslümanlar” şartını da unutmamalıyız. Evet, el-hak, doğrudur: Yukarıda zikredilen kavramlar, Biz Türkler’e (ve Müslümanlar’a), ve/ya, Türklük ve Müslümanlığa, çok şey borçludur; Biz Türkler (ve Müslümanlar), ve/ya, Türklük ve Müslümanlık olmasaydı, bu kavramlar bugünkü seviyesine asla ulaşamayacaktı! Ama nasıl?

Şöyle:

“Avrupa” ve “Avrupalılık” terimleri, başlangıcında bugün bilinen anlamını hâiz değildi. Milâd öncesi yıllarında bu kıt’anın en eski sâkinlerinden olan Grekler (Helenler) - ki onlar da daha eski çağlarda buraya Asya’dan göçmüşlerdir - dünyayı önce ikiye taksim ederlerdi: Eukomonia (insanlar ile meskûn mahaller) ve “diğer” yerler. Fizikî coğrafyayı da Asya, Avrupa, Afrika ve “Hellas” (Yunan İli) diye taksim eden Grekler için “Avrupa” terimi, Hellas’ın dışında kalan bölgeleri - bilhassa Kuzey topraklarını - ifâde etmekteydi ve bu topraklar aynı zamanda medeniyet-dışı bir dünya olarak addediliyordu ve kezâ, “Avrupalı” terimi de görgüsüz, kaba ve zekâsız insanları ifâde etmekteydi. Nitekim Grek filozofu Aristoteles, milletleri karakterlerine göre taksim ederken, en yüksek karakteri Helenliler’e izâfe etmekte ve Kuzey’de ikaamet eden insanlar mânâsında kullandığı “Avrupalılar”ı “geri zekâlı” olarak tavsif etmekteydi:⁴

“Soğuk memleketlerde Avrupa’da yaşayanlar genel olarak cesur olurlar. Fakat zekâ ve marifetlilik bakımından geridirler. Bundan dolayı, bağımsızlıklarını muhafaza etmelerine rağmen siyasi teşkilatları yoktur. Başkalarına hükmetmek kabiliyetinden mahrumdurlar. Halbuki Asyalılar zekidirler, bulucudurlar, fakat cesaretleri kıttır. Onun için daima hüküm altındadırlar, köledirler.

“Bu ikisinin ortasında bulunan Elen kavmi ise karakter bakımından da ikisinin ortasındadır; yani hem cesur hem zekidir. Bundan dolayı bağımsız yaşıyor, bütün kavimlerden daha iyi idare ediliyor ve eğer bir devlet halinde birleşebilse bütün dünyayı idare edebilirdi. Ellas’ın muhtelif kabileleri arasında da buna benzer farklar vardır. Çünkü bazılarının tabiatı tek taraflıdır. Yani yalnız zeki veya yalnız cesurdur. Bazılarında ise her iki vasfın birden mükemmel olarak bulunduğunu görürüz. Kanun

⁴ Aristo., Politika., *Kitap VII*, Bölüm: VII; Çeviren: Niyazi Berkes., Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları., Dünya Edebiyatından Tercümeler, Yunan Klasikleri: 64 (Tarihsiz; 1944-1950 arası?), s.168-169

yapanların fazilete en kolay ulaştırabileceği insanlar hiç şüphesiz hem zeki hem cesur olanlardır.”

Romalılar çağında da “Avrupa” terimi bütüncül, kuşatıcı ve ‘asâletli’ anlamını kazanmış değildi. Nasıl ki Yunan için bir “Hellas” bir de “diğerleri” var idiyse Roma için de bir “Roma” ve bir de diğerleri” var idi ve Avrupa kıt’asının diğer sâkinleri de bu “diğerleri”nden idi. Kendilerini medeniyetin tek temsilcisi addeden mağrur ve mütekebbîr Romalılar’ın, kendilerini “diğerleri”, yâni “barbarlar” ile özdeleştirecek bir ortak kimliği kabûl etmeleri tasavvur edilemezdi. Avrupa ve Avrupalılık terimleri asıl kuşatıcı ve yüksek mânâlarını Hristiyanlık ile kazanmaya başlamıştır; çok yavaş ama istikrarlı bir gelişme göstererek. İmdi, nasıl ki Grekler Eukonomia’yı - insanlarla meskûn dünyayı - “Hellas ve diğer yerler”, Romalılar da “Roma ve diğer yerler” diye birbirinden radikal olarak farklı iki kısma ayırarak ikincisini birincisine göre alçaltmakta idilerse, Hristiyan doktrini de Eukonomia’yı “Christendom” (Hristiyan Dünyası) ve “Heathendom” şeklinde ve birbirinden radikal olarak farklı iki kısma ayırmakta idi. Çağdaş Hristiyan teologları “Kâfir Dünyası” mânâsına gelen Heathendom terimi ile kastedilenin “pagan dinler” olduğunu ileri sürdükleri hâlde,⁵ aslında bu terime İslam Dünyası da dâhildir; meselâ Kilise Babalarından Tertullianus, kesin bir dille “Christendom” ve “Heathendom” ayrımı yapmakta ve üçüncü bir kategori tanımamaktadır.⁶

İşte, Avrupa ve Avrupalılık terimlerinin bugünkü anlam çeperine ulaşmasını ancak bu noktadan sonra anlaşılabilir hâle getirebiliriz: “Christendom”, Roma’nın Hristiyanlığı resmen kabûl ettiği mîlâdî dördüncü asır sonlarında bütün Akdeniz çevresini, Karadeniz’i ve Britanya’yı kuşatıyordu; haşmetli Roma’nın bu son, Hristiyan Roma’nın da ilk dönemi, aynı zamanda Christendom için “belle époque” (altın devir) mânâsına gelmekteydi: Bütün bu saydığımız vâsî topraklar, bir ve bütün, homojen bir “Hristiyan Roma” idi ki daha sonraları “kutsal” sıfatıyla - Sanctum Imperium Romanarum (Kutsal Roma İmparatorluğu) - yeniden diriltilmeye çalışılacak olan da, bu altın devirdir. Ne var ki, bu altın devir çok kısa sürdü; önce Doğu Roma ve Batı Roma arasındaki ayrılıklar derinleşti; Doğu Roma git-gide şarklı ve helenik bir karakter kazandı, “Kutsal ve Bütün Roma”nın din birliği, Katolisizm ve Ortodoksizm ihtilâfı ile çatladı. Bu sırada Kuzey’den gelen “barbar” akınları Batı Roma’yı önce sarstı, sonra yıktı: Artık “Roma” bitmişti; bundan sonra ancak Kutsal Katolik Kilisesi ve Kayzer-Papalar’ın mânevî şahsında idâme-i hayât edebilecekti.

Ancak, Roma zamanla bu ilk yıkımı yine de nisbeten bir ölçüde telâfi etmeye muvaffak oldu; Roma’yı yıkan “dinsiz barbarlar”ın tamamı îmâna getirildi; hepsine Hristiyanlığın libâs-ı katrânîsi giydirildi: Imperium Romanarum, mânevî olarak da olsa bir ölçüde dirilmiş, Christendom Avrupa’da sâha genişlemesi yapmıştı.

Fakat tam da bu dönemde, ilk büyük felâket yedinci asırda geldi: Arabistan’da zuhûr eden bir “yeni din” kısa zamanda hem Doğu ve hem de Batı Roma’nın Güney ve Doğu Akdeniz bütünlüğünü parçaladı ve bu toprakları adetâ keskin bir kılıçla kopararak

⁵ Bkz.: B. Lindner., “Paganism”., *The New Schaff-Herzog Encyclopedia of Religious Knowledge*, by George William Gilmore, M.A., Baker Book House Grand Rapids, Michigan., 1954, Michigan, United States of America 1954., Vol: V

⁶ Bkz: Tertullianus., *On Modesty.*, Chap. VII: “Of The Parables of the Lost Ewe and the Lost Drachma”

elinden aldı. Sonuç, Hristiyanlığın ve Christendom'un daralması, Avrupa'ya ve Anadolu'ya sıkışması, diğer bir tâbirle 'ilticâ etmesi' oldu. Müteâkiben, sekizinci asır ortalarına kadar Müslüman Arap fâatihlerin Kuzey-Batı Akdeniz'i de fethetmesi ve Fransa içlerine kadar ilerlemesi ile Hristiyanlık bu kıt'anın batısında içlere doğru çekilmeye başladı. Bu akının 732'de Poitiers'de önce zor-belâ durdurulup sonra da adım-adım geriye doğru sürülmesi ile başlatılan "Yeniden Fetih" (Reconquista; İstirdâd) ile Kuzey-Batı Akdeniz'de belirli bir ölçüde rahatlama evresine giren Hristiyanlık, aynı şekilde, Doğu Akdeniz'de onbirinci asrın iptidâlarına kadar gelecek için ümit vaad eden bir genişleme, bir Reconquista sürecini başlatabilmişti; görünüşe göre, Christendom genişliyor, Heathendom daralıyordu: Neden yeniden bir "belle époque" olmasındı ki!..

Abdurrahmân El-Ğâfıkî'nin kumanda ettiği Emevî-İslâm orduları ile Charles Martel'in kumanda ettiği Frank-Hristiyan ordusu arasında geçen ve İslâm fütûhatının Batı Avrupa'da durdurulduğu, *Tours Meydan Muhârebesi* olarak da bilinen, *Poiters Meydan Muhârebesi*'ni temsil eden bir tablo.

Ne var ki, Avrupa ve Hristiyanlık için, eskisini aratacak asıl "büyük felâket" de bu dönemde başlamıştı. Bir müjdeli kutlu hadîsten ilhâm alan şâirimizin "*Andolsun geceye gündüze/ Andolsun kaleme kâğıda /Bir "millet yarattım Doğu'da"* diyerek tavsîf ettiği Türk, İslam ile müşerref olarak yeniden yaratılan Türk, kılıncının değdiği yere yakan Türk, Orta-Asya'dan Orta-Doğu'ya akmaya başlamıştı. "Müslüman Türk"ün bu savleti

dindaşları Araplar'ınkinden çok daha farklı, çok daha derinlikli idi. Bundan sonrası için, kendimden bir iktibasa izin verilmesini ricâ edeceğim:⁷

“...Avrupa, kimlerle dans ettiğini kısa sürede anlamakta gecikmeyecektir: Hazar'ın güneyinden gelen bu lav seli, ne Müslüman-Araplarınki gibi hız kesecek, ne mağlûp edilerek geri püskürtülebilecek, ne eritilebilecek, ne sindirilebilecek ve ne de rehâvete dalıp gevşeyecek türden birşeydi; Avrupa, o güne dek, bütün tarihi boyunca hiç böyle bir 'kâbus' ile karşılaşmamıştı — ondan sonra da karşılaşmayacaktı.”

“Bu adamlar ne Persilere benziyordu, ne Araplara, ne eski cedleri Hunlara ve ne de Roma'yı korkutan Markomanniler, Alemanniler, Germanlar, Gotlar, Vandallar gibi diğer “kuzeyli barbarlar”a. Bunlar, tam bir felâket idiler: Çok güçlü idiler; muhârebe meydanlarında mağlûp edilmeleri, istisnâî hâller dışında, imkânsızdı; üstelik güçlü bir kültürleri ve daha fazladan olarak bir de yüksek seviyede bir medeniyetleri vardı.”

“Batı'ya fütursuzca ve açıkça, tam bir şövalye gibi meydan okuyan Müslüman-Türkler, asırlar boyunca hiç durdurulamadılar; zaman-zaman vâkî olan duraksamalara rağmen, asırlar süren uzun tarihî süreçte hep ilerlediler, hep kazandılar, hep gaalip geldiler. Öyle ki; canlarının derdine düşmeye başlayan Hristiyan-Avrupa, bir müddet sonra Anadolu'yu geri almayı çoktan unutmaya başladı; çünkü bu durdurulamaz Fetih Makinası, bir yandan bütünüyle kendisine râm ettiği Anadolu'yu tam bir kültür ve medeniyet transformasyonuna tâbî tutarak Türk ve Müslüman yaparken diğer yandan da Boğazlar'ı geçerek Avrupa kıt'asının içlerine yürümeye başlamış, Avrupa'nın harîm-i ismetine göz dikmişti. Malazgirt ile başlayıp, kesintilerle altı asır gibi inanılmaz bir tarihî boyuta varan bu ilerleyiş onyedinci asrın son dakikalarında “İkinci Konstantinopolis” olan Viyana'ya kadar uzanmış; ancak, bütün Avrupalılar'ın güçlerini müştereken ve son raddelerine kadar zorlayarak ortaya koymaları netfesinde burada önce binbir güçlükle durdurulmuş ve sonra da geri püskürtülmeye başlanmıştı.”

Türk'ün ilerleme döneminde Avrupa o kadar çâresizleşmişti ki, bu kıt'anın birçok ülkesi, kendisini artık gelmesi kaçınılmaz olan Türk fütûhatına psikolojik olarak hazırlıyordu.⁸

İşte, Müslüman'ın ve Türk'ün, günümüzde AB Lobisi'nin “Yer-Yüzündeki Cennet ve Tarihin Sonu” olarak propapaganda ettikleri Avrupa Birliği'nin temel değerleri olan “Avrupa, Avrupalı, Avrupalılık, Avrupa Değerleri” - bu son terimi tedâvüle süren şahıs Paul Valéry'dir - gibi en belirleyici kavramların oluşmasındaki rolünü şimdi anlayabiliriz: Bizler, Biz Müslümanlar, ve daha da mühimi olarak Biz Müslüman Türkler, bu kavramların bugünkü şekline gelişindeki en başat rolü üstlenmiş bulunmaktayız: Avrupa, Bizler tarafından bu kıt'ada sıkıştırılıp Christendom daraltıldıkça, Hristiyanlık, Avrupalılık ile eş-anlamli hâle gelmeye başladı. Yâni Onlar, kendi aralarındaki bütün parçalanmışlıklarına, bütün birbirlerine düşmelerine rağmen,

⁷ Durmuş Hocoğlu., “Türkler ve Avrupa: Asâlet'ten Zillet'e: Birinci Perde”., *Eğitimbilim.*, Yıl: 4, Sayı: 34, Temmuz 2001., s.74-75

⁸ Bkz: Jacob Burckhardt., *İtalya'da Rönesans Kültürü.*, C: I., Devlet Kitapları., Yatılı Bölge Okulu Döner Sermayesi, Şereflikoçhisar, 1974., s.146 v.dv

kendilerini birleştiren bir ortak paydayı Bizler sâyesinde keşfettiler: Onlar “**Hristiyan**” ve “**Avrupalı**” idiler. Hristiyanlık, Avrupa kıt’asına sıkıştıkça Avrupa ile eş-anlamlı ve özdeş hâle geldi; ancak özdeşleşmede en büyük faktör, O’nu ‘kendi’ kıt’asında en ziyâde sıkıştıran bir numaralı hâricî güç, Türkler olmuştur. Bu itibarla, ‘Avrupa’nın Avrupalılaşması’ndaki en başat referansın da Türkler olduğu açık bir husustur.

Hristiyanlık’ın Avrupalılık ile eş-anlamlı hâle gelmesi Rusya’nın Asya topraklarını işgali ve Amerika’nın keşfedilerek Hristiyanlaştırılması ile sarsıldı; ancak, *Avrupalılık’ın Hristiyanlık ile özdeşleşmesi* hiç değişmedi. Bu husus, daha sonraları ortaya çıkan “Batılı” terimine rağmen [“Batı Adamı” (Western Man) terimi ilk defa, çok yakın bir zamanda, 1907’de Chesterton tarafından kullanılmıştır;⁹ “Avrupalı Adam” veya “Avrupa Adamı” anlamına gelen “European Man” terimini ilk kullananlardan birisi, muhtemelen birincisi de Edmund Husserl’dir (onun deyimiyle: “Europäischen Menschentums”)¹⁰ günümüzde de el’ân geçerliliğini korumaktadır: Batılılık ve Hristiyanlık Avrupalılık ile eş-anlamlı değildir, ama Avrupalılık Hristiyanlık eş-anlamlı ve özdeştir ve dahi bu katılık, Biz Türkler’in Hristiyanlık ve Avrupa tarihinde üstlenmiş olduğu “öteki” rolünün bir netîcesidir.

Yâni, netîe-i kelâm: Avrupa, Avrupalılık ve Avrupa Değerleri, “Biz Müslüman Türkler” olmadan asla anlaşılabilir. Zîra Bizler, “Biz Müslüman Türkler” Avrupalılar için önemliyiz; ama ancak bu şekilde: Öteki olarak! Öteki; yâni “Deccal” (Anti-Christ)! Ne kadar gurur ve şeref bahşeden bir sıfat değil mi?

Bu lâîf sıfatın bütün “Avrupa âşıkları”na hayırlı olmasını diler, kendisine güvenen herkesi fikir düellosuna dâvet ederim.

V

Türkhâber., Yıl: 1., Sayı: 012., 01.07.2002-07.07.2002 (Pazartesi-Pazar)., s.19

4: Avrupa Birliği Projesi’nin Gelişimi Sürecinde Avrupa’nın Geçirmiş Olduğu “İç Harpler”in Avrupa’yı Hırpalamasının Rolü

Avrupa Birliği projesinin tarihî gelişim sürecindeki en büyük âmillerden birisi, hiç şüphesiz, Avrupa milletleri arasında asırlar boyunca süren çatışmaların hâsıl etmiş olduğu netîcelerdir. “Avrupa Kültür Komitesinin Prensi” Denis de Rougemont’un ifâdesiyle “*onsekizinci asra kadar Avrupa için Öcü (bogyman) rolünü üstlenmiş*

⁹ Bkz: Robert Royal: “Who Put the West in Western Civilization?“, *The Intercollegiate Review.*, Spring 1998., p.3

¹⁰ Bkz.: “Die Krisis des Europäischen Menschentums und die Philosophie” (1935)., URL: [http://www.cc.jyu.fi/~rakahu/kirjat/krisis_kleine.html] (12.06.2002); “Philosophy and the Crisis of European Man” (1935)., URL: [http://www.proeuropa.gr/athenaeum/husserl_philcris.htm] (04.05.2001)

olan”¹¹ Müslüman Türk genişlemesi bütün Avrupalı milletlere sâdece “Hristiyan” ve sâdece mutasavver ve muhayyel bir Tanrı Devleti’nin tebaaları değil, aynı kıt’aya sıkışmış, kaderi aynı kıt’a ile özdeşleşmiş olan insanlar topluluğu, yâni “Avrupalı” olduklarını öğretmişti; artık “Avrupalı” ve “Hristiyan” aynı mânâyâ gelmekteydi; meselâ, yukarıda zikredilen yazısında Rougement, “Birleşik Avrupa”nın en eski teorisyenlerinden olan Pierre DuBois’dan şu alıntıyı yapmaktadır: “..zîra, “Hristiyan’ı “Avrupalı” olarak okuyunuz” (“...for “Christian” read “European”).¹² Fakat Türklerin Avrupalıları birbirine yakınlaştırmak ve aynı kimliği kazanmak husûsunda “öteki” olarak oynamış olduğu bütün role rağmen, bu, Avrupalılar’ın birbiriyle can-ciğer oldukları anlamına gelmekte değildi. Bütün kıt’a, uzun asırlar boyunca “Hristiyan-Avrupalılar”ın aralarında sonu gelmez çatışmalara sahne olmaktan kurtulamadı; hattâ bu çatışmalar, Avrupa dışındaki kolonyalist genişlemeler dolayısıyla Avrupa sınırlarının dışına da taşı ve Avrupalıların adım attığı her yere taşındı.

Burada detaylandırılması ne mümkün ve ne de gerekli olan Avrupalıların kendi aralarındaki bu çatışmalar, çok kısaca belirtilecek olursa, birkaç ana başlığa indirgenebilir: Daha çok erken dönemde ortaya çıkan ve zamanla derinleşen “**Kiliselerin ayrılması**”; buna paralel olarak zuhûr eden ve Siyâset’in - yâni Dünya’nın - “Ruhbanlar” (Klerikaller) tarafından mı yoksa Ruhban-olmayanlar, diğer bir ifâdeyle “Dünyalılar”, yâni “Emperyaller” tarafından mı yönetilmesi gerektiği şeklindeki ihtilâflar, yâni kısacası “**Kilise-Devlet ihtilâfları**” ve ayrıca, bilhassa **modern milletlerin oluşması ve modern milliyetçiliklerin yükselmesi** gibi başat sebepler, Avrupalı milletlerin “aynı dinin mensûbu ve aynı kıt’anın çocukları”, yâni *Hristiyan ve Avrupalı* olmak gibi ortak paydalarla belirlenen kimliklerinin “birlik ve bütünlük” için kifâyet etmemesine; bu kimlikler yanında millî kimliklerin ve buna bağlı olarak millî menfaatlerin de yükselmesi, öne çıkması ve öncelik kazanması, her menfaat kesişmesinde olduğu gibi, Avrupalılar arasında söz konusu bütün bu kesişmelerden kaynaklanan ve zaman zaman çok şiddetlenen, çok tahripkâr ve zâyiatkâr olabilen çatışmalara sebebiyet vermiştir.

Bu engin çatışmalar tarihinin kısa bir listesi dahi bu sayfaya sığmayacaktır; ancak, yüzlerce yıl süren din çatışmaları - Hristiyanların literatüründe “mezhep” şeklinde definitif bir kavramsal farklılığın pek kuvvetli bir şekilde yer almadığına ve “religion” kelimesinin aynı zamanda hem “din” ve hem de “mezhep” anlamlarına geldiğine dikkat edilmelidir -; İngiliz-Fransız, Alman-Fransız, Fransız-İspanyol, İspanyol-Portekiz savaşları; dünya çapındaki kolonyalizmden pay alınması ve Avrupa’yı baştan başa fethetmeye (ve Roma’nın kendi irâdesiyle yeniden te’sîsine) yönelik Napolyon ve Hitler tecrübeleri bu çatışmalar tarihinin en belli-başlı nirengi noktalarındandır.

İşte, birçok Avrupalı mütefekkir, bir bakıma Avrupa iç-harpleri sayılan bu çatışmaların, Avrupalılar arasındaki “birlik, tesânüd ve dayanışma”ya çok zarar verdiğini; Avrupa’nın maddî ve mânevî kaynaklarını ziyân ettiğini ve O’nu topyekûn tâkatten düşürdüğünü düşünerek, bunu mutlaka köktenci bir tarzda halledilmesi iktizâ

¹¹ Denis de Rougement., “Europe Unites”, A Lecture on “The History of the Ideal for a United Europe”. From: *The Meaning of Europe*, translated by Alan Braley, F.I.L.; published by Sidgwick & Jackson, London 1965; URL: [http://www.proeuropa.gr/euroreader/rougement.html] (30.01.2001)., s.3

¹² Denis de Rougement., a.e., d.n: 3: Pierre DuBois., *De Recuperatione Terra Sancte.*, 1306

eden bir numaralı bir var-oluş, bir din ve medeniyet problemi olarak telâkkî etmişler ve bu uğurda hayli ciddi, hattâ muazzam denebilecek bir leteratür oluşturmuşlardır.

Meselâ daha henüz 14ncü asrın ilk yıllarında, Dante “*De Monarchia*” (1308) ve Pierre DuBois “*De Recuperatione Terra Sancte*” (1306) isimli eserlerinde prensler, krallar ve ruhbanlar arasındaki çatışmalarla parçalanan Avrupa için bütüncül ve kapsayıcı barış planları teklîf etmekte idiler; hedef, Augustinus’un doktriner olarak temellendirdiği “Hristiyan Birliği İdeali”ne uygun olarak Avrupa’nın bütünleşmesini ve bir sulh coğrafyasına dönüşmesini te’min etmek idi. Bu dirâyetli entellektüellerin bu fikirleri, sık olmasa da, zaman-zaman Bohemya kralı George Podiebard gibi siyâsetçiler tarafından da ele alındı (1460’lı yıllar). Fakat ne var ki bu zaman, Türklere karşı yeni bir haçlı seferinin hazırlıklarının yapıldığı bir dönem olmasına rağmen, henüz “Birleşik Avrupa” idelinin tahakkukuna, kuvveden fiile çıkmasına kifâyet edemeyecek kadar erken bir dönemdi; köprülerin altından daha çok suların akması gerekiyordu.

Avrupa, herşeye rağmen, hâlâ kendisini bir birlik içerisinde hissedebiliyor değildi.

....“Bir ve bütün bir Avrupa” fikri henüz hâla erken olmakla berâber, zamanla güçlenmeye devam etti; 19ncü asırda Abbée de Saint-Pierre ve Immanuel Kant, gücünü ve kaynaklarını birbirine karşı savaşarak tüketen Avrupa için aynı teklîfi daha teknik bir dille gündeme getirdiler: “**Ebedî Barış**”. Aynı asrı paylaştığı Hegel’in “tam ve mutlak bağımsızlık” idesine muhâlif olarak Kant, Kozmopolitizm’i müdâfaa etmekte ve bir “milletler federasyonu” önermektedir;¹³ vâkıa bu, Federasyon’a katılacakların bir ve tek devlet meydana getirmeleri demek değildir; zirâ O’na göre, “*bir devlet, üzerinde kurulmuş olduğu toprak parçası gibi bir mülk (patrimonium) değildir. Kendi hakkında ancak kendisinin karar verebileceği ve kimsenin emrine ve arzusuna bağlı olmayan bir insan topluluğudur*”;¹⁴ ama, sürekli gelişerek bütün dünya milletlerini kucaklayacak bir “milletler devleti” (civitas gentium) olmanın yolu demektir.¹⁵ Bütün dünyayı kapsayacak olan bu süper-devletin çıkış yolu ise Kant’a göre, Avrupa’nın bütünleşmesidir. Öncelikle Avrupa *bir ve bütün* olmalıdır; bunun imkânları O’nun tarihinde vardır. Bundan sonra, bu bütünleşme, bütün insanlığa bir model teşkil edebilir;¹⁶

“Nitekim eğer biz, kendilerinininkinden daha eski bütün tarihleri ya da çağdaşı oldukları tarihleri tanıyan, yahut en azından onların inandırıcılığını kabul eden Grek tarihinden yola çıkarsak, sonra da Grek devletini içine sindiren Romanın siyasal yapısının düzgün ve bozuk biçimlenmeleri üzerine Greklerin etkisini izlersek, ve sonra da Romanın, onu yıkan barbarlar üzerine etkisini günümüze dek izlersek; en sonunda da, bu aydınlanmış uluslar sayesinde, üzerinde bilgi edindiğimiz diğer halkların siyasal tarihini eposlar tar-

¹³ Immanuel Kant., *Ebedî Barış Üzerine Felsefi Bir Deneme (Zum Ewigen Frieden, Ein Philosophischer Entwurf, 1795)*, Çevirenler: Dr. Yavuz Abadan., Seha L. Meray., Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları., Ankara, 1960., s.22

¹⁴ Immanuel Kant., *Ebedî Barış Üzerine Felsefi Bir Deneme*, s.9-10

¹⁵ Immanuel Kant., *Ebedî Barış Üzerine Felsefi Bir Deneme*, s.25

¹⁶ Immanuel Kant., “Dünya Yurttaşlığı Amacına Yönelik Genel Bir Tarih Düşüncesi” [“Idee zu einer allgemeinen Geschichte in weltbürgerlicher Absicht”, (1784)], Çeviren: Uluğ Nutku., *Yazko - Felsefe Yazıları*, 4.Kitap., İstanbul, 1982., s.128

zında bunlara eklersek, kıtamızın siyasal anayasalarında düzenli bir ilerleme buluruz (ve kıtamız bununla belki de bütün öbür kıtalara yasalar sağlayacaktır)”

Avrupa'nın altını üstüne getirerek tahrip eden Napolyon savaşlarının sonndan bir öncesi, veya sonun başlangıcı olan Rusya seferinin bozguna dönüştüğü yılda (1814) Saint-Simon, talebesi Augustin Thierry ile birlikte kaleme aldığı “*Avrupa Toplumunun Yeniden Teşkilatlanmasına Dâir*” (*De La Réorganisation de La Société Européenne*) isimli eserinde¹⁷ de aynı fikri müdâfaa etmekte ve ezcümle şunu söylemektedir: Onbeşinci asırdan önce sıkı bir politik gövde teşkil eden Avrupa milletleri parçalanmışlardır; bu parçalanma Avrupa'nın hayrına değildir; binâenaleyh, Avrupa toplumlarının bu parçalanmayı izâle edecek tarzda yeniden teşkilâtlandırılmaları lâzım gelmektedir.

Bütün bunlar ise, zaman içerisinde, bu derece tahripkâr olan bu “iç-çatışmalar”ın en iyi hâl tarzının, ortak Avrupalı değerler etrafında birleşmeyi tahakkuk ettirebilecek Avrupa milletlerini kucaklayan bir “yeni siyâsî teşkilâtlanma” ile elde edilebileceği şeklindeki kanâati güçlendirmiş ve bu kanâat de gelişerek en yetkin ifâdesini Victor Hugo'da bulmuştur: “**Avrupa Birleşik Devletleri**”. Tabiatıyla, başlangıçta çok cür'etkâr olarak gözüken bu fikir, kısa zamanda git-gide güçlenmiştir. Söz gelimi, Hugo'nun bir önceki yazımızda söz konusu ettiğimiz meşhur konuşmasının ardından henüz yirmi yıl geçmiş olmasına rağmen, 1871 tarihli Alman-Fransız Harbi'nin Avrupa'ya çıkarmış olduğu ağır fatura üzerine, aynı yıl kaleme aldığı “Medeniyete Olan Dersleriyle Birlikte Almanya ve Fransa Arasındaki Düello” (*The Duel Between France and Germany, With Its Lesson To Civilization*, 1871) isimli eserinde¹⁸ de Charles Sumner, bu problemin radikal çözümünün ancak “Avrupa Birleşik Devletleri”nden geçtiğini anlatmaktadır.

Ancak, yine de her şeye rağmen, hâlâ vakit erkendir; Avrupalılar'ın bir “Avrupa Birleşik Devletleri”ne iknâ edilebilmeleri için başlarına çok daha büyük musîbetlerin açılması gerekecektir. Bunun için de, Dünya'nın kazığını yerinden söken ve birbirini tâkip eden iki büyük dünya harbinin patlaması, Avrupa'nın iyiden iyiye tâkatten düşmesi gerekecektir.

¹⁷ Claude Henri de Saint-Simon & Augustin Thierry., *De La Réorganisation de La Société Européenne.*, A Paris., Chez Adrien Égron, Delaunay, Librairie, Palais Royal, 1814

¹⁸ Charles Sumner., *The Duel Between France and Germany, With Its Lesson to Civilization.*, Boston, Lee and Shepard, 1871., USA

VI

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 013., 08.07.2002-14.07.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

5: İkinci Harp'ten sonra Avrupa'nın "dünyanın merkezi" olma statüsünü kaybetmesi ve geleceğinin tehlikeye girmesi.

Avrupalı entellektüeller arasında "bir ve bütün bir Avrupa" fikri git-gide kuvvet kazanmaktadır; büyük mesâfeler alınmıştır. Ancak... geçen bölümün sonunda kaldığımız noktada belirtmiş olduğumuz gibi: "Ancak, yine de her şeye rağmen, hâlâ vakit erkendir; Avrupalılar'ın bir "Avrupa Birleşik Devletleri"ne iknâ edilebilmeleri için başlarına çok daha büyük musîbetlerin açılması gerekecektir. Bunun için de, Dünya'nın kazığını yerinden söken ve birbirini tâkip eden iki büyük dünya harbinin patlaması, Avrupa'nın iyiden iyiye tâkatten düşmesi gerekecektir."

★★★

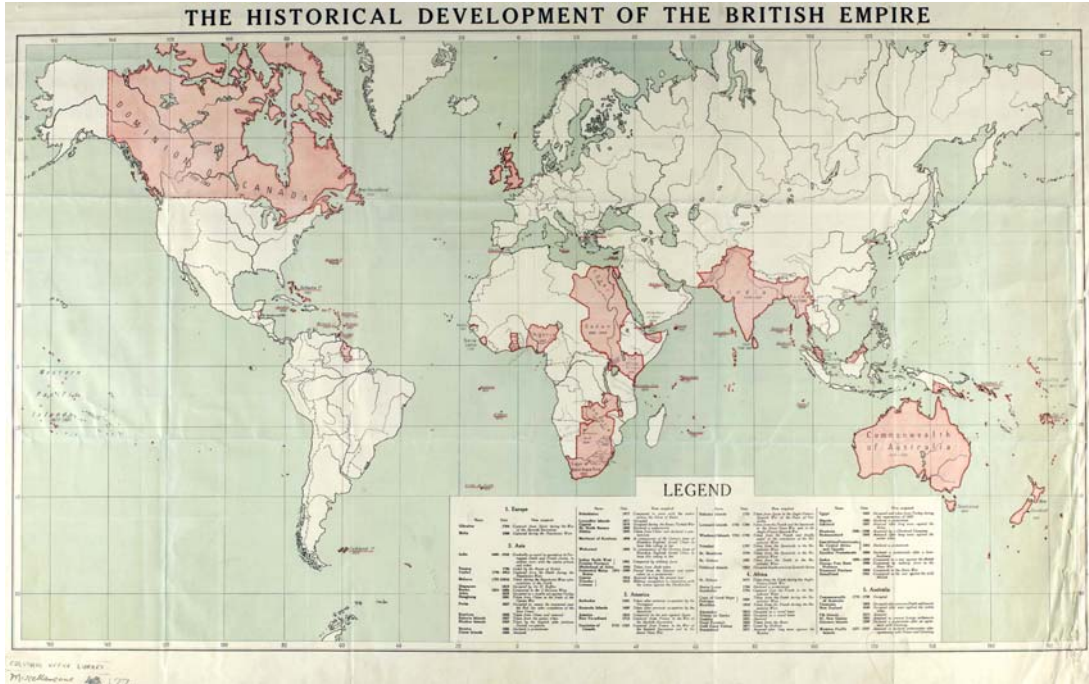
... gerçekten de, vakit henüz erkendir; ama gün geçtikçe de yaklaşmaktadır. Bu yaklaşmayı te'mîn eden en büyük âmil ise, yirminci asrın iptidâlarından itibaren Avrupa'nın geleceği hakkında git-gide yaygınlaşmaya başlayan ve Avrupalılar'ın hem kıt'ayı ve hem de bütün dünyayı paylaşmak husûsunda aralarında çözülemez hâle gelen ihtilâfları zor yolu ile halletmek için birbirleriyle giriştikleri ve bütün kıt'aya zarar veren mücadelelerin hâsıl ettiği korkular ve endişelerdir. Hâdiselere zâhirî tezâhürleriyle yaklaşımdan öteye geçemeyen - şu ânda Türkiye'nin sözde intelijansiyasından siyâsetine kadar her yerde hüküm-fermâ olan insanların kahhar ekseriyeti gibi - "sıradan" bir zekâ için bu endişenin anlaşılır bir tarafı olamaz. Zira görünürde herşey mükemmeldir: Umûmen Batı, husûsen Avrupa, Mağrib'den Maşrik'a bütün dünyayı ele geçirmiştir; hemen-hemen bütün dünya kolonize edilmiş, bütün rakipler bertaraf kılınmıştır; Orta-Asya târumâr edilmiş, binlerce yıllık kültür ve medeniyet havzaları olan Hind ve Çin alenî ve/ya zımnî birer sömürgeye tahvîl edilmiş ve en mühimi de, bin yıllık Haçlı seferleri nihâî noktasına varmaya çok yaklaşmıştır: Âlem-i İslâm'ın keskin kılıncı Osmanlı çökertilmiş, yetim kalan bütün İslâm milletlerinin boynuna kölelik prangası vurulmuştur. Dünya'nın güç merkezi sûret-i kat'iyede Garb'dadır; Garb'da ve Garb-ı Aslî olan Evropa'da. İngiltere, 50 milyon kilometre kareye yayılan muazzam koloni imparatorluğu ile üzerinde güneşin batmadığı çağdaş Atlantis'tir. Evet; Avrupa zirvededir; tam anlamıyla bir "belle époque" yaşamaktadır.

★★★

Evet; görünüş böyle; ama bu görünüşün altında gizlenen gerçek, Avrupa'nın ciddi bir krize doğru sürüklenmekte olduğudur.

★★★

Bu kriz üzerine felsefî bakımdan en teknik eleştiriyi yöneltenlerin başında, hiç şüphesiz, Türkçe'ye *Batının Çöküşü* adıyla tercüme edilen meşhur eseri [orijinal adı: *Der Untergang des Abendlandes*; İngilizce tercümesi: *Decline of the West*] ile, Oswald Spengler gelmektedir. İbn Haldûn'un dâirevî; (çevrimsel, circular) ve uzvî/uzviyetçi (organik, organisist) tarih felsefesinden etkilenmiş olduğu çok bâriz olan Spengler, cemiyetleri birer organizmaya müşâbih addetmekte ve her kültürün (ve medeniyetin) bir organizma gibi tabiî ömrünü itmâm edince tarih sahnesinden çekileceğini ileri sürmektedir. Ona göre, günümüze dek sekiz adet büyük kültür kuşağı ortaya çıkmış olup, her birisi bu şekilde ortadan kalkmıştır. Şimdi sıra Batı kültür ve medeniyetindedir: Batı hem kültürel ve hem de politik bakımdan mîadını doldurmaya yüz tutmuştur; artık bundan sonra inişe geçerek çökecektir. Spengler'in bu eseri neşrettiği tarihin 1918 olduğuna dikkat edilecek olursa çok ağır ve karamsar bir iddia olduğu düşünülebilir; ama filozofa göre, özetle söylendikte, Batı limitlerine varmıştır; limite varan her şey gibi artık o da geri çekilecektir. Çok daha sonraları Francis Fukuyama tarafından "Tarihin Sonu mu?" isimli makalesinde¹⁹ ileri sürülecek olan teze taban-tabana zıt olan bu görüşü dolayısıyla kötümser filozof olarak anılan Spengler'in bu tezinden, şu sonucun da istihraç edilebilmesi düşünülebilir: **Acaba "Batı'nın çöküşü" durdurulup yeniden ihyâ edilemez miydi?**

Mâzide kalan bir görkem: Gücünün ve yayılmasının zirvesinde olduğu dönemde, "belle époque" çağında, topraklarında güneş batmayan Britanya İmparatorluğu'nun tarihî gelişimini gösteren bir harita [1915]

¹⁹ Francis Fukuyama., "The End of History?"; *The National Interest*., Summer 1989, pp. 3-18

Her ne kadar Spengler mertebesinde karamsar olmasa da, aynı zamanlarda başka birçokları da benzer endişeleri taşımakta idiler. Bu konuda çok ciddî kaygıları olan Gasset, *Kitlelerin İsyânı*'nda (1930) Spengler'in fikirlerini aşırı ve dar kafalı bulmakla berâber, istikbâl hakkındaki kaygılarını şu şekilde dile getirmektedir:²⁰

“... Dünya tarihinde vuku bulmakta olan yegâne şeyin şu olduğunu söylüyordum: Üç asır boyunca dünyayı yöneten Avrupa idi, ve Avrupa ise şimdi, ne olduğunu veya hükümlanlık edip edemeyeceğini kendi de bilmiyor./...

“Şu halde benim inancıma göre, günümüzde dünyada olup bitenler bundan ibarettir, ve diğer her şey, bu düşüncenin sadece neticesi, şartı, belirtisi veya vakıasıdır. Ben Avrupa'nın hükümlanlığının sona erdiğini söylemedim, fakat günümüzün Avrupa'sı, idare ettiği veya etmediği hususunda veya yarın hükümlanlık edip etmeyeceği hususunda vahim şüpheler içinde./...

“Avrupa'da halen vuku bulmakta olanlar, ne var ki, gayri sıhî ve olağan dışı bir hal. Avrupa'nın emirleri, ufukta diğerleri görünmemesine rağmen, kuvvetlerini yitirdi. Avrupa'nın hükümlanlığı - bize söylendiğine göre - son buluyor, ve onun yerini kimin alacağını bilen yok.”

Sâdece Spengler ve Gasset gibi filozoflar değil ve fakat, hayli ciddî birikim sâhibi daha birçok Avrupalı entellektüel de, aynı kaygı ile adetâ alarm vermekteydi: Avrupa, zâhirindeki bütün şâsaasına mukabil, batinında kendi-kendisini çürüten ve sürekli büyüyen bir virüs taşımaktadır ki o da kısaca ikiye ayrılabilir.

Birincisi burada bir-iki cümleden öte bahse mevzû etmeyeceğimiz teknik bir felsefi problemdir: Bir medeniyet ve kültür alanı olarak Batı bitmektedir; günümüzdeki Modernite-Postmodernite tartışmalarının bir öncüsü mâhiyetindeki bu problemi Spengler şöyle dile getirmektedir:²¹

“Kehanette bulunuyorum ki, bu yüzyılımızda, ilmî ve tenkitçi İskenderiyeciliğinin, büyük hasatın, kesin açıklamaların yüzyılında bir duygu değişimi ilmin zafer iradesine üstün gelecektir. Kesin ilim şimdi kendi keskin kılıcının üstüne düşmelidir.”

İkincisi ise, birincisiyle ilgili ve ilintili olan daha pratik bir problem alanıdır ve biraz yukarıdaki sorunun içinde gömülüdür: Batı, anlaşılmalıdır ki, İstikbâl'de kültürel, siyâsî, iktisâdî ve askerî hâkimiyeti elinden kaçıracaktır; ama, **acaba bu çöküş, kaçınılmaz bir kader, bir “tarihî kader” midir; “Batı'nın çöküşü” durdurulup yeniden ihyâ edilemez mi?**

Daha pratik olan bu ikinci endişe, 1930'lu yıllardan itibaren git-gide büyük bir sıklıkla ele alınmaya ve çâresi de gösterilmeye başlandı ki bu, Gasset'nin aynı yılların başında açıkça dile getirmiş olduğu hedeftir: Her milletin milliyetçiliği birbiri üzerinde

²⁰ Ortega y Gasset., *Küttelelerin İsyanı (La Rebelion De Las Masas)*,... Çeviren: Nejat Muallimoğlu., Bedir Yayınevi., İstanbul, 1992., s.110-113

²¹ Oswald Spengler., *Batının Çöküşü (Der Untergang des Abendlandes)*, C: I., Türkçesi: Giovanni Scognamilla., Dergâh Yayınları., İstanbul, Şubat 1978., s.334-335

hegemonya te'sisine yönelmektedir; o hâlde bütün Avrupa bir "büyük millet" hâlinde teşkilâtlanmalıdır.²²

"Avrupalı, bir büyük birleştirici teşebbüse girmedikçe yaşayamaz. Bu olmadığı zamanlarda yozlaşır, gevşer, ruhu körleşir./..."

"Avrupa'nın nabzına hayat verecek olan, ancak kıtadaki halklar topluluklarından büyük bir millet vücuda getirmek azmidir. O zaman, Avrupa, yeniden benliğini bulmaya başlayacak ve otomatik olarak taleplerde bulunacak, kendini disipline sokacaktır"

"Bence, Avrupa'nın **büyük bir millî Devlet** halinde inşa edilmesi "beş yıllık plan"ın (Sovyetler'in büyük atılımı olan beş yıllık plan – D.H.) zaferi karşısında denge kurabilecek tek teşebbüstür."

Bu dönemde, Gasset ile aynı tarihte (1930), uzun bir müddet başbakanlık da yapmış olan Fransız devlet adamı Aristide Briand, yayınlamış olduğu ve kendi adıyla anılan plan (Briand Planı) ile bir "Federal Avrupa" fikrini açıkça ileri sürdü. Artık "fikir radyasyonu" hayli büyük bir yayılma göstermeye ve kendisini siyâset alanında açıkça kabûl ettirmeye başlamıştı.

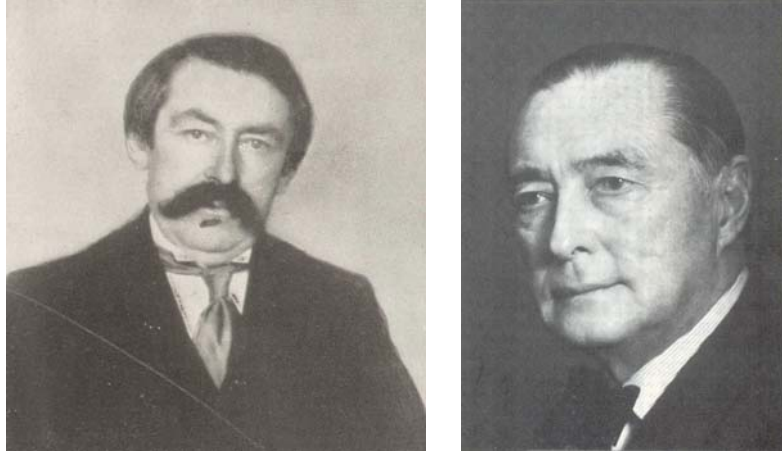
Bu dar mekânda sâdece birkaç başlıkla temas edeceğimiz bu gelişmenin en önemli aşamalarından birisi de, ileride çok te'sir meydana getirecek olan, Count Richard Coudenhove-Kalergi'nin başını çektiği "Pan-European Union" hareketidir. Kalergi, II. Harb'in patladığı ve Avrupalılar'ın birbirinin boğazını var güçleriyle sıkmaya başladığı tarih olan Eylül 1939'da Bern'de yayınladığı bir bildiride Avrupa için üç imkândan söz ederek konuyu kısaca şöyle vaz' etti:²³

- 1: Avrupa'yı ve Sovyetler Birliği'nin sosyal devrimin bir sonucu olarak birleştirmek;
- 2: Merkezî Avrupa'da Üçüncü Reich'in (Hitler Almanyası'nın) bilâhare savaş veya savaş tehdîdi ile genişleyecek olan hegemonyasını te'sis etmek;
- 3: Hür ve eşit Avrupalı milletler arasında bir **gönüllü birlik** oluşturmak.

Kolaylıkla tahmîn edileceği gibi, Kalergi, ancak üçüncü şıkkın Avrupa'nın felâhi demek olacağını ileri sürmektedir: Bir "Birleşik Avrupa"!

²² Ortega y Gasset., *Kütelerin İsyanı (La Rebellion De Las Masas)*., s.146-147; 149

²³ "Count Richard Coudenhove-Kalergi on Pan-European Union", Bern, September 1939., URL: [http://civiseuropaeus.virtualave.net/idea/paneuropa.htm]., 21.05.2001., Source: R. N. Coudenhove-Kalergi., *Europe Must Unite* (Glarus: Paneuropa Editions Ltd, 1939) pp. 139-153.

Aristide Briand [1862-1932] ve Richard Coudenhove-Kalergi [1894-1972]

Bunu, daha sonra “Ventetone Manifestosu” tâkip etti. Altiero Spinelli ve Ernesto Rossi tarafından 1941 senesinde Ventotene adasında kaleme alınan bu manifestonun tam başlığı bile neyin hedeflendiğini anlatmaya kifâyet etmektedir: **“Hür ve birleşik bir Avrupa için bir manifesto taslağı”**.

Bu faaliyetlerin meyveleri kısa zamanda alınmaya başlanmakta gecikmedi. Nitekim, II. Harb’in sonlarına doğru (1944 baharı) savaşın dokuz ülkeden bir araya gelen temsilciler görüşmelerden sonra bir deklarasyon yayınlarak *“bu anarşinin, Avrupa Halkları arasında **Federal Birlik** yaratılması sûretiyle sona erdirilmesi gerektiğini”* bildirdiler.²⁴

Bu, çok önemli bir merhale idi: Zihinler iyice hazırlanmıştı; sıra Harb’in bitmesini beklemeye gelmişti. “Avrupalı değerleri”nin en büyük müdâfilerinden olan Paul Valéry’nin *“başarılı bir şekilde Romalılaşmış, Hristiyanlaşmış ve zihinleri Grekler tarafından disiplin altına alınmış her ırk ve her ülke Avrupalı’dır”* diyerek tanımladığı Avrupalılar’ın *“nerede Caesar, Caius, Trajan ve Virgil’in; Mûsâ ve St. Paul’ün; Aristo, Plato ve Euclid’in isimleri aynı anda, birlikte bir mânâ ve otorite teşkil ediyorsa, orası Avrupa’dır”* diyerek tanımladığı Avrupa²⁵ için; “Bir ve Bütün Avrupa” için bir araya gelme zamânıdır.

★★★

... ve artık W. Churchill’in **“Avrupa Birleşik Devletleri”** projesinin fitilini ateşleme zamânıdır: **“Amerikan modeli Federal Avrupa Birleşik Devletleri”!**

²⁴ Denis de Rougemont., “Europe Unites”, A Lecture on “The History of the Ideal for a United Europe”.

²⁵ Bkz. Paul. Valéry., “But who, after all, is European?” [an extract]., From History and Politics, translated by Denis Folliot and Jackson Mathews; [<http://www.proeuropa.gr/library/valery.html>]

VII

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 014., 15.07.2002-21.07.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

6: İkinci Dünya Harbi ve Sonrası: “Avrupa Birleşik Devletleri” Projesi

... ve artık W. Churchill’in “Avrupa Birleşik Devletleri” projesinin fitilini ateşleme zamânıdır: “Amerikan modeli Federal Avrupa Birleşik Devletleri”!

Niçin?

İkinci Dünya Harbi’nin bitiminde Avrupa’nın arzuetmekte olduğu manzara kelimenin tam mânasıyla gerçek bir fâciadır: 1 Eylül 1939 ilâ 8 Mayıs 1945 arasında beş yıl sekiz ay süren bütün tarihin bu en büyük harbi, Avrupa kıt’asında o tarihe dek görülmemiş nisbette dehşetli bir yıkıma yol açmıştır. Baştan aşağı yanmış, yıkılmış, hercü mercü olmuş bir Avrupa! Avrupa’nın insan ve iktisat kaynakları neredeyse kuruma noktasına gelmiştir. En ağır tahrîbâta mârûz kalan Almanya’ya Harp boyunca sâdece hava bombardmanlarıyla ikibuçuk milyon ton bomba atıldığını ve yekûn ölü sayısının sekiz milyon olduğunu hâtırlamak dahi dehşetin boyutlarını tasavvur etmeye yardımcı olmak için kâfi olsa gerektir. Aşağıdaki iktibasta da görüleceği üzere, Paul Kennedy, Harp’ten gaalip çıkmasına rağmen İngiltere’nin bile bu zaferinin esas itibâriyle çok ağır bir faturaya mâl olan bir “piryos zaferi” olduğunu ve onu çökerttiğini anlatmakta, bu elîm vaziyeti çok net bir biçimde orta yere koymaktadır:²⁶

“... uluslarının ve imparatorluklarının, dünyanın Büyük Güçlerinden biri olma görüntüsünü sürdürmesi de yeni stratejik dengeleri gizlemekteydi - Londra’daki karar merciilerinin, kendilerini gerileme dönemi politikalarına uydurmalarını da psikolojik açıdan zorlaştırıyordu. Britanya İmparatorluğu İkinci Dünya Savaşında baştan sona çarpışmış tek büyük devletti. Churchill’in yönetimi altında tartışmasız bir biçimde “Üç Büyükler”den biri olmuştu. Denizde, havada, hatta kara üzerindeki askerî performansı, Birinci Dünya Savaşındakinden önemli ölçüde daha iyi olmuştu. 1945 Ağustosuna gelindiğinde - Hong Kong da dahil olmak üzere - kral-imparatorun tüm sömürgeleri yeniden İngiltere’nin elindeydi. İngiliz askerleri ve hava üsleri, Kuzey Afrika’ya, İtalya’ya, Almanya’ya, Güneydoğu Asya’ya yayılmıştı. Ağır kayıplarına rağmen, Krallık Donanması, 1.000’den fazla savaş gemisine, yaklaşık 3.000 küçük savaş gemisine ve yaklaşık 5.500 çıkarma aracına sahipti. RAF Bombardıman Uçakları Komutanlığı, dünyadaki ikinci en büyük stratejik hava kuvvetiydi. Gene de Cordell Barnett’in güçlü bir ifadeyle dile getirdiği gibi, “zafer”;

İngiltere’nin gücünün korunmasıyla eşanlımlı anlamlı değildi. Almanya’nın [ve müttefiklerinin] yenilgisi çok önemli de olsa, bu korunma içinde yalnızca tek bir

²⁶ Paul Kennedy., *Büyük Güçlerin Yükseliş ve Çöküşü; 1500’den 2000’e Ekonomik Değişme ve Askerî Çatışmalar (The Rise and Fall of the Great Powers: Economic Change and Military Conflict from 1500 to 2000)*., Çeviren: Birtane Karanakçı., Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları., ISBN 975-030-8., 2. Baskı, 1990., s.430-431

etkendi. Çünkü Almanya yenilebilir ama İngiltere'nin gücü gene de sona erebilirdi. Önemli olan tek başına "zafer" değil, zaferin koşulları, özellikle de İngiltere'nin kendisini içinde bulduğu koşullardı...

Çünkü çıplak gerçek oydu ki, İngilizler savaşın zaferle sonuçlanmasını sağlarken kendilerini son derece zorlamışlar, altın ve dolar rezervlerini tüketmişler, ülke içindeki makineleri yıpratmışlar ve (kaynaklarını ve nüfusu olağanüstü bir biçimde seferber etmelerine rağmen) savaş içinde kalabilmek için, Amerika'dan gelen mühimmata, gemilere, yiyecek maddelerine ve başka malzemeye giderek daha bağımlı hale gelmişlerdi. İngiltere'nin dışardan gelen bu ürünlere olan ihtiyacı bir yıldan öbürüne artarken, ihracat ticareti sönüp gitmişti - ihracat 1944'te 1938 rakamının ancak yüzde 31'i kadardı."

Fakat bundan daha ağır ve daha vahîmi şudur: Çok değil daha birkaç yıl öncesine kadar dünyanın efendisi ve güç merkezi olan Avrupa, bütün gücünü kaybetmiş olduğu gibi, Harb'in en büyük galepleri tarafından fiilen işgal edilmiş bulunmaktadır; doğusu Sovyetler'in, batısı ise Amerika Birleşik Devletleri'nin eline geçmiştir. Ne hazîn bir âkıbet! Avrupa, artık dünyanın kendisinden sorulduğu "merkez" değildir; Güç Merkezi Avrupa'dan Atlantik'e, "asîl" Avrupalılar'ın her zaman "âsî spartakların ülkesi" gözüyle baktığı Amerika Birleşik Devletleri'ne taşınmıştır. Artık Dünya'yı Avrupa'nın lordları yönetmekte değildir; hattâ tam tersine, Yeni-Dünya'nın lordları olan kovboyar tarafından yönetilen bir ülke durumuna düşmüşlerdir.

... nitekim, aynı müellif, şu veya bu Avrupalı devletin değil, topyekûn Avrupa'nın bu trajedisini şu şekilde dile getirmektedir: **"Avrupa Çağının geçtiğine hiç kuşku yoktu."**²⁷

II. Dünya Harbi sonrasında Avrupa

²⁷ Paul Kennedy., *Büyük Güçlerin Yükseliş ve Çöküşü; 1500'den 2000'e Ekonomik Değişme ve Askerî Çatışmalar.*, s.432

İşte, bu ağır ekonomik ve askerî tahribatın tevliid ettiği güç kaybının sonucu olan “tâbiyyet”in hasıl ettiği psikolojik çöküş ortamında, Zürih Üniversitesi’nin 1946-47 ders yılı açılışı törenlerine dâvetli konuşmacı olarak katılan Winston Churchill, bütün tarihin gidişine te’sîr edecek olan meşhur konuşmasını irâd etti.²⁸ 19 Eylül 1946 tarihli bu konuşmasına, “*bugün sizinle Avrupa’nın trajedisini konuşmak istiyorum*” diye başlayan ve Avrupa’yı da “*Hristiyan ahlâkının ve Hristiyan îmânının çeşmesi, antik ve modern bütün bilim ve felsefelerin menbâi, asil kıt’a*” şeklinde tavsîf eden bu siyâset kurdu, özetle, artık Avrupa’nın bu hâliyle yoluna devam edemeyeceğini; aksi hâlde daha ağır sonuçlarla karşılaşılacağını, bugüne kadar Avrupalılar arasında süregelen ve kimseye bir şey kazandırmayan savaşların sona erdirilerek bir barış ortamının yaratılmasının şart ve bunun için de yapılacak en iyi şeyin “**bir nevi’ Avrupa Birleşik Devletleri inşâ etmek**” olduğunu çok vâzih bir sûrette manfeste etti.

Bunun için de yine mutlaka elzem olan bir husus, Almanya ile Fransa arasında bitmek-tükenmek bilmez çatışmalara sebep olan kin ve adâvetin ortadan kaldırılmasıydı. Vâkıa O’nun, “*Avrupa âilesinin yeniden yaratılmasındaki ilk adım, Fransa ve Almanya arasında bir ortaklık (partnerlik) te’sîs etmektir*” diyerek ifâde ettiği şey, yeni bir fikir değildir ve meselâ tâ 1871’de Charles Sumner, *aynı kıt’anın bu iki geçimsiz çocuğunun çarpışmalarının medeniyet* (elbet de Batı medeniyeti- D.H.) *için çok ağır sonuçlar hâsıl ettiğini ve bunun da ancak bir Avrupa Birleşik Devletleri projesinin hayâta geçirilmesi ile kaabil olacağını, bu sûretle bir “azad edilmiş Avrupa” kurulacağını ve bunun da yalnızca herkes için Cumhuriyet değil, fakat herkes için Barış demek olacağını* yazmıştır²⁹ Ama o tarihte bu çatışmaların verdiği zarar bu boyutta değildi; şimdi, bütün bir Avrupa’nın, Hristiyanlık ile özdeşleşmiş bu “asil kıt’anın” toptan batması söz konusu idi.

İmdi, Churchill, aynı konuşmasının sonlarına doğru “*Avrupa Birleşik Devletleri veya nasıl adlandırılırsa*” diyerek bu sıfatta ısrarcı değil gibi görünmektedir; O’nun bu son ifâdesi, isme değil cisme önem verdiğinin bir göstergesidir: Önemli olan isim değil, her ne olursa olsun fiilen bir “**Avrupa Birleşik Devletleri**”nin aynı fonksiyonunu ifâ edecek yeni bir yapılanmayı başarabilmektir. Fakat yine de Churchill, bu terimi “bir nevi” diyerek teklif etse ve ısrarcı değil gibi görünse de bu görünüş aldattıcıdır. O, aslında çok önceleri, *Saturday Evening Post*’un Şubat 1930 tarihli sayısında yayınlanan bir makale ile tanışmış olduğu bu terim üzerinde çok düşünmüştür; onu “doğru” diye târif etmektedir. Zîra, O’na göre, “Eski Dünya Problemleri” olan Avrupalılar arasındaki kinler ve güvensizlikler ancak bu şekilde ve, “*Amerikan federalist modeli*” bir yeni yapılanma ile çözülebilecektir.³⁰

²⁸ Sir Winston Churchill., “We Must Build A Kind of United States of Europe!”, An address at the University of Zurich, 19 September 1946., URL: [http://www.proeuropa.gr/euroreader/1churchill.html] (31.01.2001)., Resource received from [http://www.winstonchurchill.org/unite.htm], at 04.07.2002: *Complete Speeches of Winston Churchill., The Tragedy of Europe, 19 September 1946, Zurich University.*, Published in *The Sinews of Peace* (London: 1948, Boston:1950) and in *Finest Hour* 92, Autumn 1996 by kind permission of the copyright holder, Winston S. Churchill, MP

²⁹ Charles Sumner., *The Duel Between France and Germany, With Its Lesson to Civilization.*, p.73

³⁰ Wendell R. Mauter., “Churchill and the Unification of Europe”., *Historian.*, Fall 1998; Volume: 61, Issue: 1, p.67-68. Ancak, bütün bu öncü girişimine rağmen, kendisi İngiltere’nin “Avrupa Birleşik Devletleri”nde yer almasına taraftar değildir ve hiçbir zaman da olmamıştır. Zîra, “*bizim kendi rüyalarımız vardır!... Biz Avrupa ile berâberiz, fakat ona âit değiliz. Biz onunla bağlantılıyız, ama (tam) uzlaşmış değiliz*” [*Saturday Evening Post*, 15 February 1930, 25, 48, 51; bkz: Mauter., *a.m.*,

Churchill'in bu tarihî nutku kelimenin tam mânâsıyla bir tetikleme vâzîfesi görmüştür. Nitekim, bu konuşmadan sâdece üç ay sonra, 17 Aralık 1946'da, "**Avrupa Federalistler Birliği**" Paris'te kuruldu. Bunu 14 Mayıs 1947'de Churchill'in teşvîk ettiği "**Birleşik Avrupa Hareketi**" yaratılması tâkip etti.

Artık her şey, temelleri 1600 yıl öncesinin Aurelius Augustinus'unun "**Hristiyan Birliği İdeali**" teorisi ile atılan, Dante'nin bütün Avrupa'yı kucaklayan "**Monarşi**" teorisi, Georges Podiebrad'ın "**Avrupa Konfederasyonu**" ve Kral IV. Henry'nin büyük bakanı Sully Dükü Maximilien de Béthune'ün "**Çok Hristiyan Avrupa Konseyi**" projeleriyle diri tutulan; Abbé de Saint-Pierre'lerin, Kant'ların, Saint-Simon'ların, Hugo'ların, Gasset'lerin ilââhir... ve daha nice cidden saygıya lâayık ve soylu, gerçekten gerçek entellektüellerin katkılarıyla zenginleşerek tekâmül eden Birleşik Avrupa ideali, büyük siyasîlerin elinde, bir "**siyâsî mühendislik projesi**" şeklinde kuvveden fiile çıkmaya başlamaktaydı.

Ne var ki, tarih çapındaki bu makro projede de, her projede olduğu gibi, çok iyi hesaplar yapılması, çok tedbirli olunması ve çok teennî ile hareket edilmesi şarttı; aksi, hüsrân olurdu.

VIII

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 015., 22.07.2002-28.07.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

II. Harp'den sonra Avrupa'nın arzelmekte olduğu fecî manzara, ABD tarafından da tehlikeli bulunmuştu; bu denli zayıflamış bir Avrupa'nın istikbâli karanlık görünüyordu. Almanya'yı ikiye bölen ve kıt'anın doğusunu, Balkanların hemen-hemen tamâmını ele geçiren Rusya karşısında kendisini savunmaktan âciz ve açık bir hedef teşkil eden bir Avrupa, dünya barışı için çok ciddî bir tehlikeye işâret etmekteydi. İmdi; vâkıa Avrupa'nın dünyanın merkezi olma çağı geçmişti ve bu çağın avdet etmesi Amerika'nın da işine gelmezdi, ama, O'nun bu hâliyle kaderine terkedilmesi de Sovyetler'e dâvetiye çıkarmaktan başka bir mânâ taşımayacaktı. Bu durumda, ABD'nin Sovyet yayılmasına karşı ilelebed bu kıt'ayı koruyamayacağı fikri, ABD dışişleri bakanı George Marshall tarafından bir plana dönüştürüldü. Kamuoyuna 5 Haziran 1947'de bizzat G. Marshall tarafından açıklanan ve Marshall Planı adıyla anılan Plan, çok bâriz bir şekilde, Avrupa'nın güçlendirilmesini hedef almaktaydı. Nitekim, 1948'de kurulan "Avrupa

dipnot: 2]. İngiltere'nin bu tavrı, çok özel sebeplere müstenîd olup, günümüzde de devam etmektedir ve bütün AB üyesi ülkeler içerisinde, kurucu üye olmasına rağmen, en mesâfeli duran ülke olarak diğer partnerlerini muayyen bir miktarda rahatsız dahi etmektedir. Burası bu tavrın kaynaklarının analizinin yapılmasına elverişli değil; ancak, sâdece bir tanesini söyleyecek olursak, o da, en köklü ve en rasyonel modern milliyetçiliğin beşiği olan İngiltere'nin "Birleşik Krallık"ı "Birleşik Avrupa" için fedâ etmekte zorlanmasıdır.

Ekonomik İşbirliği Örgütü” [European Organisation for Economic Cupertino (EOEC)] Marshall Planı’na öngörülen yardımları dağıtmaya başladı.

Avrupa, EOEC üyesi 16 ülkeye dört yıl zarfında verilen 12 milyar dolar sonucunda ekonomik olarak yavaş-yavaş belini doğrultmaya başladı; ancak, onların “kurucu babaları”nın hedefleri Amerika’nın düşündüğünden çok daha büyüktü: **Avrupa tarihte elde etmiş olduğu başarıyı bir kere daha tekrar edemez miydi?**

9 Mayıs 1950’de, AB’nin “kurucu babaları”nın (founding fathers) en önde gelenlerinden birisi olarak yâd edilen, Fransa’da 1948 ilâ 1952 arasında dışişleri bakanlığı yapmış olan Robert Schuman, sonradan şöhret kazanan bir konuşmasında, Avrupa için olması gerekeni şu şekilde açıklıyordu:³¹

“Avrupa bir tek sıkı birlik olmayacağı gibi birbiriyle irtibatsız bir yapı da olmayacaktır. O, ilk önce bir fiilî (de fakto) dayanışma yaratacak olan müşahhasları tahakkuk ettirmeye yönelecektir. Avrupa milletlerinin bir araya getirilmesi, Fransa ve Almanya arasında yüzyıllar boyunca birikmiş olan ihtilâfların nihâyete erdirilmesini şart koştaktadır.”

Görölmekte olduğu gibi, Schuman da Avrupa’nın kurtuluşunun ve dirilişinin ancak ve yalnız Avrupa milletlerinin biraraya gelerek bir dayanışma oluşturmaları ve Churchill’in “eski dünya problemleri” olarak nitelendirdiği, yâni tarihte kalması ve bir daha tekrarlanmaması gereken derin ihtilâflarını tarihe gömmeleri ile mümkün olacağını ve fakat bunun ilk şartının da tıpkı Charles Summer’ın tâ 1871’de belirtmiş olduğu gibi, en köklü husûmet sâhibi ve Avrupa için en büyük başbelâlarının kaynağı olan Almanya ve Fransa arasında asırlardan beri devam eden ve bir türlü çözülemeyen, çözmek için silah gücüne başvuru her tecrübeye daha da karmaşıklaşarak tam bir kördüğümüne dönüşen ihtilâflarının ortadan kaldırılması olduğunu kesin bir dille ileri sürmektedir. Avrupa’yı ele geçirmek ve “diğeri”ni ortadan kaldırmak için asırlardır kan döken bu uslanmaz savaşçıların aralarındaki adâvet ifnâ edilmediği müddetçe Avrupa’nın iki yakası bir araya gelemezdi.

Bunun için de, düşmanlıkların ortadan kaldırılmasının en iyi yolunun bir **ekonomik birliktelik, bir işbirliği** olacağı düşüncesi ile Schuman, kendi adıyla anılan bir plan teklîf etti. Çok başarılı olan **Schuman Planı**, bir taşla birçok kuş vurmaya yönelmişti. İlkin, Avrupa’nın bu en haşarı çocukları terbiye edilmiş ve müstakbel “Avrupa İç-Hapleri”nin ve binnetîce müstakbel felâketlerin önü alınmış olacaktı; ikincileyin, yeniden dirilecek ve bir Avrupa Birleşik Devletleri’ne dönüşecek (veya dönüşmesi gereken) Avrupa için en sağlam te’minat olan militan ve agresif milliyetçiliklerin önü kesilmiş olacaktı. Ne var ki, ekseriyetle ırkçı kaynaklardan beslenen Avrupa milliyetçiliklerinin hâlâ dip-diri duran beslenme kaynakları, tepeden inme bir Avrupa Birleşik Devletleri idealini birden-bire benimsenmesine elbette karşı çıkacaktı; o sebeple, bu çok zorlu proje için mutlaka halledilmesi şart olan en önemli bir husus, öncelikle ekonomik altyapıda bir birliktelik sağlamla işe başlamak olmalıdır.

³¹ “The Major Steps Towards the Construction of Europe., p.1 (I: The First Decade)., URL: <http://www.georama.gr/eng/junior/countries/eec/history.html>

Böylece, üçüncüleyin, önce Fransızlarla Almanların ve bilâhare bütün Avrupalıların birbirleriyle olan ekonomik güçbirliği sağlandığı takdirde hem düşmanlıkların birlikteliklere tahvîli cihetinde büyük ve çok önemli bir adım atılmış olacak ve hem de Avrupa kaybettiği gücünü yeniden kazanabilir bir vaziyete gelebilecekti.

Bu maksada mââtûfen, bir ilk adım olmak üzere, Schuman, önce Almanlar ile Fransızlar arasında bir “**mâdencilik işbirliği**” planı tasarladı; fakat daha sonra bunu “**kömür ve çelik endüstrilerinin işbirliği**” şekline dönüştürdü. Projeye göre bu iki ülke arasında kömür ve çelik endüstrileri konusunda yapılacak olan işbirliği diğer Avrupa ülkelerinin de katılımına açık olacak bir otorite altında gerçekleştirilecekti. Bu fikir kısa sürede tatbîkate geçirildi ve 18 Nisan 1951’de Almanya, Fransa, Belçika, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda’nın da üye olduğu “**Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu**” [European Coal and Steel Community (ECSC)] kuruldu.

Artık, düşmanlıkların işbirliğine dönüşmeye başladığı Avrupa’nın ihyâsı fiilen start almış bulunuyordu.

Bundan sonra başlayan ve günümüze kadar (2002) gelen Avrupa Birleşmesi tarihi, şu beş ana safhadan oluşmaktadır:

1. İlk dönem: Altılar Avrupası (1946-1956)
2. İkinci Dönem: Altılar Avrupası’ndan Dokuzlar Avrupası’na geçiş (1958-1973)
3. Üçüncü Dönem: Dokuzlar Avrupası’ndan Onikiler Avrupası’na geçiş (1974-1985)
4. Dördüncü Dönem: Onikiler Avrupası’ndan Onbeşler Avrupası’na geçiş (1986-1994)
5. Beşinci Dönem: İkinci Milenyum Dönemi (1996 ve sonrası)

“**Altılar Avrupası**” olarak adlandırılan ve ilerisi için tam bir atlama trampleni görevi yapan ilk safhanın oluşumunda Robert Schuman ile birlikte birçok kişinin de büyük emeği bulunmaktaydı. “Birleşik Avrupa’nın Öncüleri” olarak bilinen bu kişilerin içinde en başta gelenleri, Almanya’dan Hristiyan Demokrat Parti’nin kurucusu Konrad Adenauer; İtalya’dan 1945 ilâ 1950 arasında başbakanlık ve dışişleri bakanlığı yapmış olan Hristiyan Demokrat Alcide de Gasperi; Belçika’dan 1949 ilâ arasında Avrupa Konseyi İstişârî Meclisi (Consultative Assembly to the Council of Europe) başkanlığı yapmış olan Paul-Henri Spaak ve yine Fransa’dan Jean Monet idi. Bu son isim, bir yandan 1946-1950 arasında Plan’ın genel komiserliği ve ayrıca 1952-55 arasında da Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu başkanlığı görevlerinde bulunarak Avrupa’nın geleceğini şekillendiren en önemli isimlerden birisi olmanın yanında, etkileyici bir entellektüel olarak da göze çarpmaktadır. Bu özellikleri, onun, yukarıda da zikrettiğimiz “AB’nin kurucu babası” ünvanı ile taltîf edilen pek mahdut sayıdaki kişilerden birisi olarak anılmasını sağlamıştır.

Filhakîka, “Avrupa Birleşik Devletleri” idealinin en âteşîn müdâfililerinden olan Monet, Avrupa’daki husûmetler tarihinin kapanması ile başlayacak olan mutlu geleceği şöyle anlatmaktadır:³²

³² Yvonne Beaudry., “Jean Monet; Europe’s Hyphenator”., *Michigan Quarterly Review.*, Spring 1968. vol. 7, no. 2., p.76

“Avrupa milletleri asırlarca, dünyayı tahrip olma noktasına getirecek şekilde birbirlerine tahakküm etmek için çatışıp durdular. Fakat artık nihâyetinde, kaderlerinin aynı olduğunu anlamış bulunuyorlar. Avrupa Ekonomik Topluluğu’nda (European Economic Community: EEC) [ki resmî adı Ortak Pazar’dır (Common Market: CM)] altı millet müşterek bir yol tâkip etmek üzere müşterek müesseseler te’sîs ettiler. Bu eylem, onların karşılıklı ilişkilerini ve tavırlarını kademeli olarak değiştiriyor. Artık onlar, yavaş-yavaş, aynı görünüş içerisinde yer almaktalar.”

Bundan sonraki gelişmeleri de, sâdece en önemlilerini ele alarak başlıklar hâlinde şu şekilde özetleyebiliriz:

- 1955’de başlayan daha sonraları “Avrupa Topluluğu” (AT) [European Community (EC)] olarak değiştirilecek olan Avrupa Ekonomik Topluluğu (Ortak Pazar) çalışmaları 25 Mart 1957’deki Roma Antlaşması ile sonuçlandı ve çalışmalarına 1 Ocak 1958’de başladı. Ayrıca, Avrupa Atom Enerjisi Kurumu (EUROTOM) da bu tarihte kuruldu.
- 30 Ocak 1962’de Birliğin ilk politikası olan “Ortak Tarım Politikası” [Common Agricultural Policy (CAP)] uygulamaya kondu.
- 6 Haziran 1968’de “Ortak Gümrük” [Customs Union] yürürlüğe girdi.
- 1 Ocak 1973’te Danimarka, İngiltere (Birleşik Krallık) ve İrlanda’nın da dâhil olmasıyla Altılar Avrupası Dönemi bitti, Dokuzlar Avrupası Dönemi başladı.
- 1974’te devlet ve hükûmet başkanları düzenli olarak Avrupa Konseyi’nde biraraya gelme kararı aldılar.
- 13 Mart 1979’da, 1978 tarihli Brüksel Konsey toplantısı kararına dayanılarak Avrupa Para Sistemi [European Monetary System (EMS)] oluşturuldu.
- Ocak 1979’da ilk Avrupa Parlamentosu seçimleri yapıldı; 410 milletvekili, 5 yıllık dönem için seçildi.
- 1 Temmuz 1985’te Avrupa Pasaportu dolaşıma girdi.
- 26 Mayıs 1986’da, 1955’de Avrupa Konseyi tarafından düzenlenen 12 yıldızlı bayrak, Birliğin resmî bayrağı olarak kabûl edildi.
- 1 Temmuz 1987’de Tek Avrupa Senedi [European Currency Unit (ECU)] yürürlüğe girdi.
- Haziran 1989’de Madrid Zirvesi, Nisan 1990’da Dublin Zirvesi yapıldı.
- 7 Şubat 1992’de Maastricht Antlaşması imzalandı; “Avrupa Ekonomik ve Para Birliği” [European Economic and Monetary Union (EMU)] kuruldu.
- 1 Ocak 1993’te Tek Pazar faaliyete başlandı.
- 1 Kasım 1993’de Maastricht Andlaşması yürürlüğe girdi; yine aynı tarihte, Birliğin ismi “**Avrupa Birliği**” [European Union (EU)] olarak değiştirildi.
- 26 Mart 1995’te 7 AB ülkesi arasında Schengen Andlaşması yürürlüğe girdi.
- 27 – 28 Kasım 1995’de Barselona’da Avrupa Akdeniz Ortaklığı toplantısının 15 AB üyesi ülke ile 12 Akdeniz Ülkesi arasında yapılması kararı alındı ve Barselona Bildirisi yayınlandı.
- 31 Ocak 1996’da “tek para” uygulamasının başlatılması kararı alındı.
- 1 Ocak 1999’da Avrupa Para Birliği’nin yeni aşamasına geçildi, Avrupa Para Birimi “**EURO**” olarak belirlendi.
- 1 Ocak 1999’da Avrupa Birliği’nde **Tek Para (Euro)** uygulaması kabûl edildi; tatbikat 1 Ocak 2002’ye bırakıldı.

Yirminci asır bitip yirmibirinci asra girildiğinde, çok büyük mesafeler alınmıştı; ama bunların en ziyâde mühimlerinden birisi, 1 Ocak 2002 tarihinden îtibâren, bir-iki ülke

hâriç, bütün Avrupa Birliği'nde Euro'nun tek para olarak resmen tedâvüle girmesi oldu. Euro hem sembolik ve hem de ekonomik bir değer olarak çok şeyler ifâde ediyordu; bizim hâlâ idrâk etmekten âciz kaldığımız kadar çok büyük şeyler.

Avrupa Birliği'nin iki "kurucu babası"

Jean Monnet (1888-1979)

Robert Schuman (1886 – 1963)

IX

Türkhâber., Yıl: 1., Sayı: 016., 29.07.2002-04.08.2002 (Pazartesi-Pazar)., s.19

1 Ocak 2000 tarihinden itibaren - İngiltere gibi bir iki ülke hâriç - bütün Avrupa Birliği'nde **Tek Para (Euro)** uygulamasına fiilen geçilmiş olması, "Avrupa'nın politik bütünleşmesi" istikametinde çok büyük bir mesâfenin alınmış olduğunu göstermekteydi. Euro hem sembolik ve hem de ekonomik bir değer olarak çok şeyler ifâde ediyordu; bizim hâlâ idrâk etmekten âciz kaldığımız kadar çok büyük şeyler.

Bu büyük şeylerden birisi, hiç şüphesiz, Euro aracılığıyla Avrupalılar'ın ekonomik güçlerini birleştirdiklerinde dünyada alacakları yeni yerlerini; daha açıkçası, kaybetmiş oldukları üstünlüklerini, II. Harp'ten sonra kapanmış olan "Avrupa Çağı"nı geriye getirebileceklerini düşünmekte olmalarıdır. Nitekim, İngiliz tarihçi Norman Davies bu durumu şöyle açıklamaktadır:³³

"Eğer siz Almanya ya da Fransa ya da İngiltere iseniz, Amerikan ekonomisine bakıp, orada yatan devin gerçekten de çok büyük olduğunu düşünmeden edemezsiniz. Oysa sizin kendi ülkeniz birleşmiş bir Avrupa ekonomisinin parçası olsa, o zaman: Vay canına, biz de daha büyük olabiliriz, diye düşünürsünüz."

"Daha büyük olmak"! Bu, artık tek başlarına kalmaya devam ettiklerinde hiçbirisinin gerçekleştiremeyeceği ve bir hülya olmaya mahkûm olan "Avrupa

³³ *National Geographic, Türkiye.*, Ocak 2002, s.70

Emperyalizm Çağı'nın, güçlerinin birleştirilmesi sûretiyle ihyâsı demek olacaktır: Dünyanın hemen-hemen tamâmının Avrupalıların kontrolünde olduğu³⁴ o mutlu çağ!

Sulh içerisinde ve birleşmiş bir Büyük Avrupa, artık Avrupa'da sıradan insanların bile en büyük tutkusu olmuştur. Bu tutkuyu, vaktiyle Avrupalılararası birçok savaşa katılmış ve fakat şimdi bunların hepsini "sâdece tarihten ibâret" olarak nitelendiren sıradan bir Avrupalı, 78 yaşında bir asker emeklisi olan Bay Guy Bracq şöyle dile getirmektedir:³⁵

"Yüzyıllardır insanlar birleşmiş bir Avrupa yaratmayı deniyor. Napoleon güç kullanarak bir Avrupa kurmayı denedi. Hitler de bunu güç kullanarak denedi. Şimdi her şey bizim elimizde ve bu kez biz bunu kendi tercihimizle yapıyoruz. **Tek bir Avrupa** kurmayı başarabilirsek, artık savaş olmayacaktır."

Tekrar soralım: Nedir bu "hâlâ bizim hâlâ idrâk etmekten âciz kaldığımız kadar çok büyük şeyler" ve tam olarak neye delâlet etmektedir ekonomik büyüme ve dünya hâkimiyetini geri almak için bir araya gelmek ve tam olarak neye delâlet etmektedir Euro, tam olarak neye delâlet etmektedir **Tek bir Avrupa**?

Avrupa tarihinde Roma'nın çöküşünden bu yana geçen binbeş yüzyıldan ziyâde bir zaman dilimi boyunca, ilk defa olarak bütün Avrupa kıt'asında bir tek paranın tedâvülde olması, bütün Avrupa kıt'asının nasıl bir siyâsî birleşmeye - daha sahih bir ifâdeyle "**siyâsî bütünleşme**"ye - doğru yönelmekte olduğunu; "Hristiyan Birliği İdeali" ile başlayan uzun yolculuğun çalkalana-çalkalana nasıl bir "Bir ve Bütün Avrupa"ya dönüşmekte bulunduğunu göstermektedir.

Burada önemli olan ve hâlâ bu ülkenin kaderine hükmetme mevkiinde bulunanlarca okunmasında müşkilât çekilen husus, "**siyâsî bütünleşme**" kavramında yatmaktadır. Konunun asıl özünü teşkil eden işbu "**siyâsî bütünleşme**" bütün tazammun ve şumûlü ile anlaşılacağı takdirde Avrupa Birliği üzerine konuşmanın da herhangi bir anlamı olamayacaktır.

İmdi; bu yazı serisinin başlangıcından îtibâren üzerine basa-basa ısrarla durduğumuz husus, sözünü etmiş olduğumuz işbu "**siyâsî bütünleşme**"nin ne olduğunu deşifre etmeye çalışmaktı ve görmüştük ki, ağırlıklı olarak baskın olan "ide", bir "Federal Avrupa"dan başkası değildi. Yüzlercc yılın birikimi olan ve birtakım safhalardan geçen bu ide ise kendisini "Avrupa Birleşik Devletleri" olarak vaz' etmişti.

Ancak, AB'nin Amerikan modelli bir federal birleşik devlete dönüş(türül)mesi yolundaki gelişmeler yoğunlaşınca, bunun, ulus-devletlerin kademeli olarak tasfîyesi mânâsını mündemiç olduğu daha net ve berrak, daha müşahhas bir şekilde anlaşılmaya başlandı ki bu noktada îtirazlar ve karşı tezler de ileri sürülmekte gecikmedi.

Birçok Avrupalı siyâsetçi ve düşünür, bir yandan hâlâ belirli ölçüde gücünü ve etkinliğini koruyan milliyetçiliklerin te'sîri ile AB'yi oluşturan muhtelif milletlerin

³⁴ Bkz., meselâ: Frank B. Tipton and Robert Aldrich., *An Economic and Social History of Europe, 1890-1939.*, Second Printing, 1989., s.42 v.dv. (European Expansion: The Gold Standard and Imperialism)

³⁵ *National Geographic, Türkiye.*, Ocak 2002, s.79

tarihî gelişim süreçlerinin ve en başta farklı dillere sâhip olunmasının hâsıl etmekte olduğu kültürel farklılıkları da öne sürerek, böyle bir modelin Amerika'daki gibi başarılı bir tam bütünleşmeyi önleyeceğini ileri sürmekte ve Avrupa Birleşik Devletleri fikrini tam olarak gerçekleşmesi mümkün olmayan bir ütopya telâkkî etmekte ve bu fikre karşı vaziyet almaktadır.

Bu cümleden olmak üzere, bu güne kadar ileri sürülen en ciddî olduğu söylenebilecek tez ise, Jacques Chirac'tan gelmiştir. “**Avrupa Birleşik Devletleri**” (ABD; United States of Europe: USE) yerine “**Birleşik Devletler Avrupası**” (BDA; United Europe of States: UES). Bu yeni tez, Avrupa Birliği'nin, ulus-devletleri zaman içerisinde potasında eriterek teşekkül edecek olan çok daha geniş çaplı ve çok daha kapsamlı bir siyasî birlik, bir “**uluslar-üstü devlet**”, bir “yeni-devlet” olması gerektiği fikrini müdâfaa eden USE taraftarlarının aksine, Avrupa Birliği'nin nihâî safhasının, her birisi bağımsızlığını koruyan **ulus-devletlerden oluşmuş siyasî bir birlik** olması gerektiği fikrini müdâfaa etmektedir.

J. Chirac tarafından ortaya atılan BDA (UES) tezi, “AB'nin bir süper güç olmasını kabul, bir süper-devlet olmasını reddetmek” olarak da özetlenebilir. Özellikle Alman Dışişleri Bakanı Joschka Fischer'in 12 Mayıs 2000 tarihinde Berlin'de Humboldt Üniversitesi'nde Avrupa'nın entegrasyonunun nihâî netîcesi konusunda yapmış olduğu bir konuşmada ortaya atmış olduğu “Konfederasyondan Federasyona” başlıklı ve Avrupa devletlerinin önce konfederasyon sürecinden geçmesini ve sonra da federasyonlaşma sürecine girerek bir Avrupa Birleşik Devletleri inşâ etmelerini öngören tezi³⁶ bu tartışmayı daha da alevlendirdi; kısa zamanda Fischer'in fikrine taraftar olanlarla karşı olanların tartışmaları, başlı-başına bir literatür oluşturacak derecede büyüdü.

Burada detayına giremeyeceğimiz bu tartışmada, Tony Blair, Margaret Thatcher, Jack Straw, Robin Cook gibi İngilizler J. Chirac'ın yanında saf tutarak UES tezini savunurken, özellikle Alman siyâsetçiler USE tezinde ısrar etmektedirler.

Fakat Chirac'ın bu tezi, hem tarihî olarak ikincisine göre daha gençtir, hem esas itibâriyle, ikinci tezi daha ısrarla müdâfaa eden Almanya'ya karşı geliştirilmiş tepkici (reaktif) bir tezdır, hem teorik temelleri daha zayıftır ve hem de başından itibâren mağlûp bir vaziyettedir. Buna mukabil, diğeri ise, hem tarihî derinliği ve hem de felsefî altyapısı bakımından birincisine göre çok daha bâriz üstünlüklere sâhip olduğu gibi AB'nin gelişme süreci bakımından da daha baskın bir konumda olan ve esâsen, AB'yi de yaratan tezdır. Temelleri çok eskilere kadar uzanan; Hristiyanlık, Eski Yunan ve Roma gelenekleri ve mîrâsı olarak özetlenebilecek üç ana unsur üzerine müesses “Ortak Avrupalılık Değerleri ve Kimliği” üzerine binâ edilmesi düşünülen “Avrupa Birliği

³⁶ Joschka Fischer'in bu konuşması ve buna verilen cevaplar için, bkz.: Christian Joerges; Yves Mény; J. H. H. Weiler (Ed.), *What Kind of Constitution for What Kind of Polity - Responses to Joschka Fischer.*, European University Institute, The Robert Schuman Centre for Advanced Studies., November 2000, Badia Fiesolana, Italy., URL 1: [<http://www.iue.it/RSC/pdf/J.%20FISCHER%20text%20.pdf>], Date of Retr.: 20.03.2002., URL 2: [http://www.iue.it/RSCAS/e-texts/Symposium_Fischer.pdf], Date of Retr.: 22.09.2004., Home Page of European University Institute, The Robert Schuman Centre for Advanced Studies: URL: [<http://www.iue.it/RSCAS/>]. Speech of Joschka Hisher: Original German Text: “Vom Staatenverbund zur Föderation - Gedanken Über die Finalität der Europäischen Integration”, pp.5-17; English Translation: “Thoughts on the Finality of European Integration”, pp.19-30; French Translation: “De La Confédération à La Fédération: Réflexion sur La Finalité de L'intégration Européenne”, pp.31-43

İdeali”, bin yıldan eski bir zamandan beri diri tutulan ve daha önce muhtasaran anlatmaya çalıştığımız süreçlerden geçerek AB’yi bu hâle getiren motor, bu tezdır.

Kaldı ki, UES taraftarlarının fikir ve beyanlarına dikkat edilecek olursa, aksi iddalarına rağmen, savundukları fikirlerin detaylarının ve dahi pratik tatbîkatin ve gelişen sürecin kendilerini tekzîb ettiği görülebilir. Meselâ, bizzat Chirac, millî hâkimiyetin en önemli reel ve sembolik unsurlarından millî paralar yerine tek para fikrini ortaya atan ve kabûl ettiren kişidir. Çok kısaca söylendikte, AB’deki gelişmeler, her adımda, üye ulus-devletlerin bağımsızlık niteliklerini kemirmekte, AB’yi “uluslar-arası” bir konumdan çıkararak, “ulus-devletler üstü” bir konuma, “uluslar-üstü” konuma doğru tırmandırmakta ve bir “Süper Ulus-Devlet” olmaya doğru yönelmektedir.

Nitekim, Avrupa Birliği, bu güne kadar hiçbir bir “uluslar-arası” organizasyonda şahit olunmamış çok farklı bir yapılanmaya sâhiptir: Bir “başşehri” vardır: Brüksel; bir “parlamentosu” vardır: Avrupa Parlamentosu; millî partilerden ayrı olarak “Avrupa Partileri” vardır;³⁷ bir “bayrağı” vardır: Oniki yıldızlı bayrak (flama değil, bayrak!); bir “parası” vardır: Euro; bir “ordusu” vardır: Avrupa Ordusu (şimdiki adı: Âcil Müdahale Gücü); mahkemeleri vardır: AİHM gibi; dünyanın diğer ülkelerinde “büyükelçi” sıfatı taşıyan temsilcileri vardır (Bayan Karen Fogg gibi); ayrıca, 30.000 kişilik bir bürokrasiyi ve 80.000 sayfa tutarındaki mevzûatı da göz önüne alacak olursak, şimdiye kadar, bağımsız devletlerden oluşan hiçbir uluslararası kuruluşta bulunmayan bütün bu müesseselerin, her ne kadar birçok Avrupalı bunu kabûl etmese de ancak bir tek şeye delâlet etmekte olabileceğini anlayabiliriz: Bağımsız bir devlete! İşte gerçek AB budur: Bağımsız ulus-devletleri potasında eriterek ortaya çıkacak olan yeni bir devlet: “Avrupa Birleşik Devletleri”.

Strazburg’lu san’atkâr Arzene Heitz tarafından, (Hz.) Meryem tasvirlerinde, başının etrafındaki oniki yıldızlı hâleden ilham alınarak çizilen ve 8 Aralık 1955 tarihinde “Avrupa Birliği Bayrağı” olarak kabul edilen bayrak³⁸ ve ilham kaynağı olan, “Tanrı Oğlu” İsa’yı doğurduğu için “Theotokos” (Tanrı-Doğuran) ünvanlı Meryem.

³⁷ Bu konuda, bkz: Emin Köktaş., “Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Partileri”., *Liberal Düşünce.*, Sayı: 25-26, Kış-Bahar 2002., s.89-108

³⁸ Bkz.: ““Coincidences” of the European Flag., Designer Inspired by Virgin’s Image in Paris’ Rue du Bac”., URL: [http://www.biblicalpherspectives.com/hollandreports/MARYS_STARS.pdf] Date of Retr.: 15.06.2002

X

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 017., 05.08.2002-11.08.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Daha önce kısaca zikrettiğimiz - ve biraz aşağıda tekrar ve yine kısaca açacağımız - bâzı sebeplere binâen, belki Kant'ın, Churchill'in, Monet'nin tahayyül ve tasavvur ettiği gibi tam ve gerçek bir Avrupa Birleşik Devletleri oluşmayabilecektir; ancak, hiçbir şeyin "eskisi" gibi kalmayacağı da kesindir. Burada kullandığım "eski" tâbiriyle, II. Dünya Harbi'nin bitimine kadar olan dönemi kastetmekte olduğumu ihtar etmekte fayda görüyorum; Avrupa için, bu menhus tarih, "eski"dir ve tarihe gömülmelidir. AB, şöyle veya böyle, Avrupa için bir "yeni devlet" yaratma sürecinin şu andaki muvakkat bir safhasından başkası değildir:³⁹

"Londra Üniversitesinden modern Avrupa tarihçisi olan Mark Mazower, "Bayraklar, mahkemeler ve para birimi söz konusu olduğunda bir ulus devletin sembollerinden bahsediyorsunuz demektir" diyor. "Fakat AB bir ulus devlet değil. O bir Avrupa Birleşik Devletleri olmayacak. Söyleyebileceğiniz en doğru şey, AB'nin yeni bir tür devlet yaratmakta olan Avrupa işbirliği üzerine kurulu tarihî süreç yaşamakta olduğudur"

Avrupa Birliği'nin nihât safhada Amerikan modeli bir "Avrupa Birleşik Devletleri"ne inkılab etmesi, hakîkaten, hiç de kolay değil, tam aksine, her bakımdan çok zor bir projedir; ancak, "zor" demek "imkânsız" demek de değildir.

İşte bu noktada, AB'ye, vaktiyle Barbar kavimlerinin Roma'ya baktığı bakış ile - yâni zenginlikleri yağmalanacak bir mâmûreye bakan yağmacı ve çapulcuların bakışı ile - bakan ve aynı zamanda, "bu işin sonu Türk Devleti'nin feshedilmesidir" diye îkaz eden vatan-perverlere ülkemiz insanının iliklerine kadar işlemiş bulunan "bize bir şey olmaz" laçkalığının yeni tezâhürleriyle cevap veren; fakat kimlerle dans etmekte oldukları hakkında bir fikirleri bulunmayan ve bu ülkeyi hem fikren hem de siyâseten yönlendiren ukalâ tâifesinin ve gırtlığına kadar derin bir gaflet çukuruna batmış bulunan toplumumuzun bu en hayâtî mevzûda zikrettiğimiz bu hususları ciddiye almaması, felâketimizin baş müsebbibi olacaktır.

★ ★ ★

Evet; belki Amerika Birleşik Devletleri'nin bire-bir aynısı, tam ve gerçek bir Avrupa Birleşik Devletleri olmayabilir; ama Mazower'in de belirtmiş olduğu veçhiyle, "yeni bir tür devlet", veya Churchill'in ifâdesiyle, "Bir Nevi' Avrupa Birleşik Devletleri"!

Bu "yeni tür" devleti eskilerinden ayıran en mühim fark ise, adı ve şekli her ne olursa olsun - Churchill'in *adı hiç önemli değil* dediğini hâtırlayalım - içine katılacak devletlerin bağımsızlıklarına zaman içinde, kademeli olarak son verecek ve onları mümkün olabilecek en yüksek harârettteki bir potada eriterek "bir-biçimleştirecek"

³⁹ *National Geographic, Türkiye.*, Ocak 2002, s.66

[buna “tekilleştirme” (singülarizasyon) veya “türdeşleştirme” (homojenizasyon) de diyebiliriz] bir yeni devlet olduğu kesindir.

İmdi; bu yazı dizimizin bundan önceki bölümünün sonunda kısaca anlatmaya çalışmış idik ki, şu ânda Avrupa Birliği’nin vaziyeti, “eski” olanın geriye getirilmesinin her geçen gün imkânsızlaştığı bir süreci göstermektedir; zâten gaye de bundan gayrisi değildir.

Avrupa Devletleri’nin “eski”, yâni bağımsız ulus-devletlerden oluşmuş olan statüsünün devâmı, her ne şekilde ve her ne sûrette olsun, AB’nin rûhuna aykırıdır; zîra, işbu eski statünün, hiçbir şey olmamış gibi aynen devam etmesi, **“Avrupa İçsavaşları”**nın aynen devam etmesinin yolunu kesinlikle açık tutacaktır. Bir kere daha, mükerreren ve vurgu ile - bu garip ülkenin “aydın” diye orta yerde salınarak gezenlerin kalın kafalarına vura vura - belirtmeyi lüzumlu addetmekteyim ki, Avrupa Birliği diye bir oluşumu kuvveden fiile çıkararak en büyük ve başat sâik, Avrupalıların asırlarca birbirleriyle vuku’ bulan ve bütün kıt’anın harap olmasına sebebiyet veren, birçok kaynakta doğrudan doğruya **“Avrupa İçsavaşları”** (European Civil Wars) olarak anılan bu savaşlardır. Muhtemelen ilk defa Truman’ın sekreteri Dean Acheson tarafından bir terim olarak tedâvüle sürülen **“Avrupa İçsavaşları”**,⁴⁰ bütün Avrupalıların en büyük kâbusudur. Avrupa İçsavaşları’na sebebiyet veren eski yapı radikal bir sûrette değiştirilmediği takdirde tekrar ve tekrar ve belki daha da şedîdâne biçimlerde yaşanacak olan bu kâbusun önlenmesinin ise ancak ve yalnız bir adet yolu vardır: Bütün Avrupa’yı bir siyâsî bütünlük çatısı altında bir araya getirmek!

İşte bütün problem buradan çıkmaktadır: Nasıl bir siyâsî bütünlük?

Bu yazı serisinin başından beri yapılmaya çalışılan şey, bu soruya verilen cevapları ve bu cevaplara istinad ettirilen siyâsî projeleri irdelemekten ibârettir. Kısaca özetleyecek olursak, somutlaştırılması sözkonusu olan şu iki cevaptan ve iki projeden başkası da yoktur: **“Avrupa Birleşik Devletleri”** (ABD; United States of Europe: USE) ve **“Birleşik Devletler Avrupası”** (BDA; United Europe of States: UES). Bunlardan kıdem îtibariyle geç olan ikincisi ulus-devletlerin devâmını ve Avrupa Birliği’nin, Avrupa Birliği’nin nihâî safhasının, işbu bağımsız **ulus-devletlerden oluşmuş siyâsî bir birlik** olması gerektiği fikri üzerine temellendirilmiş olup; hem kıdem îtibariyle birinci ve hem de gerek teorisi ve gerekse de tatbikatı îtibariyle çok daha ileride olan birincisi ise, ulus-devletlerin (asla birden ve birtek adımda değil!) zamana yayılmış uzun bir süreçte, muayyen safhalardan geçerek, alıştırma-alıştırma feshedilmesi ve bir Federal Avrupa inşâ edilmesi fikri üzerine temellendirilmiştir.

Burada, “usûletle ve suhûletle ilerlemek” fevkalâde mühimdir; zîra, Avrupa’da “milliyetçilikler” ve “ulus-devletçilikler” hâla güçlerini tam olarak kaybetmiş değillerdir; yüzyılların birikiminin ürünü oldukları için, herşeye rağmen hâlâ çok diridirler. Ulus-devletlere karşı aşırı bir yüklenme, beklenenin aksine bir “bumerang te’sîri” hâsıl ederek, tam aksine, saldırgan milliyetçilikleri ve hattâ Avrupa’nın çok iyi tanıdığı ve hattâ bir Avrupa îcâdı olan ırkçılıkları hortlatabilir; son zamanlarda Fransa, Hollanda ve Avusturya’daki gelişmelerin de iyice kanıtlandığı gibi, bu damar hâlâ çok güçlüdür. Bu durum muvâcehesinde F. Bouterweck’in vaz’ etmiş bulunduğu şu pratik

⁴⁰ Bkz: Jürg Martin Gabriel., “War and Peace in Europe: A Liberal Perspective”. ETH (Eidgenössische Technische Hochschule., Swiss Federal Institute of Technology) Zurich., CIS /Center for International Studies, Zurich., Beiträge Nr. 32/Oktober 2000., URL: [http://www.cis.ethz.ch/gabriel/docs/Publications/res_pap/32%20War%20and%20P.pdf] (30.07.2002)., p.4

siyâset felsefesi kuralına dikkat edilmesi îcap ettiği kabûl edilmelidir: **“Bir kamışı aşırı derecede bükerseniz kırılır; çok isteyen azı da bulamaz”**. Kamışı kırmamak için onu birden sonuna kadar bükmemek gerekir. Daha önceki bir makalemde ve başka bir vesîleyle de yazmış olduğum gibi:⁴¹

“Bu metodun o kadar filozofça olmayan âmiyâne ismi “Salam Metodu”dur ki Salam’ın yenme şekliinden mülhemdir: Salam’ı bütün olarak birden ağzına atan, tıkanıp füceten gidebilir; ol sebepten nâşi, dilimlemek evlâdır.”

Avrupa Birleşik Devletleri’nin te’sîsine oldukça farklı gerekçelerle mesâfeli duran devletler de vardır ki bunların en mühimlerinden birisi, İngiltere’dir. Meselâ, İngiliz Dışişleri Sekreteri Jack Straw, 27 Temmuz tarihli bir konuşmasında [Royal Institute of International Affairs, Chatham House, London]⁴², Avrupa demokrasisinin ancak ulus-devletler eliyle inşâ edilebileceğini, millî demokrasilerin AB’nin çekirdeği olduğunu ve Avrupa Birleşik Devletleri fikrine karşı olduklarını belirtmekte ve fakat Avrupa milletleri arasında, AB’nin bir Kuruluşlar Birliği olduğu şeklindeki fikrin gelişmekte olduğunu söylemektedir. İngiltere’nin bu tavrı, Churchill’in Avrupa Birleşik Devletleri projesinin fitilini ateşlediği göz önünde tutulduğunda yadırganabilir. Fakat burada iki husus önem arz etmektedir ki birincisi şudur: İngiltere’nin özel bir vaziyeti vardır.

Avrupa Tarihinden Kesitler isimli eserinin ikinci cildinin “Batı Avrupa’nın İktisadî ve Siyâsî Bütünleşmesi”ni ele aldığı 32nci bölümde, Stephen J. Lee, *“İkinci Dünya Savaşı Avrupa’nın her kuşakta bir çatışma yaratma şeklindeki nahoş alışkanlığına dair derin bir ayıkmaya neden oldu. Nazi karşıtı direniş hareketlerinin milliyetçiliğın yıkıcı yönlerini açığa vurmaları ve siyasal-iktisadi bütünleşmenin savunuculuğunu yapmaları hiç de şaşırtıcı değildir. Ventotene’de 1940’da Ernesto Rossi ve Altiero Spinelli tarafından taslağı çizilen Manifestoları, gelecek için ana hedefi, ‘Avrupa’nın ulusal egemen devletlere bölünüşüne tam anlamıyla son vermek’ olarak tanımlıyordu”*⁴³ dedikten sonra, İngiltere ve Fransa arasındaki gizli ihtilâfı ve İngiltere’nin özel konumunu şu şekilde anlatmaktadır:⁴⁴

.../Kimi hükümetler Birleşik Devletler çizgisindeki bir federal modelden yanayken, diğerleri Birleşmiş Milletler’in daha gevşek yapısına benzeyen kon-federal bir tasarıyı tercih ediyorlardı.

Fransa-Almanya çatışmalarında sık sık yıkıcı saldırılara maruz kalmış olan Benelüks devletleri tarafından, Federalizm hevesli bir biçimde destekleniyordu. Hâlâ 1940’ın küçük düşüşünü tersine çevirmeye çalışan Fransız hükümeti, federalizmi gelecekte

⁴¹ Durmuş Hocaoğlu., “Anadil’de Eğitim Üzerine Odaklandırılmış Bir Büyük Projeye Dâir”., *Türk Yurdu.*, Devre: 7, Cilt: 22 (54)., Sayı: 176 (537)., Nisan 2002., s.15-23

⁴² Lecture by the Foreign Secretary, Jack Straw, Royal Institute of International Affairs, Chatham House, London, Friday, July 2001; Europa: The Future of Europe: Debate., URL: [http://europa.eu.int/futurum/documents/ other/oth270701_en.htm] (17.03.2002)

⁴³ Stephen J. Lee, *Avrupa Tarihinden Kesitler (1789-1989) (Aspects of European History, 1789-1980; 1982).*, ISBN 975-298-018-X., Çeviren: Savaş Aktur., Dost Kitabevi Yayınları., Ankara, Mayıs 2002., s.321-322

⁴⁴ Stephen J. Lee., *a.e.*, s.322-323

Almanya'yı zaptetmek için en etki yol olarak görürken, Almanlar yeniden yapılanmaya ve bağdaşmaya ilişkin bir araç arayışı içindeydiler. Kon-federalizm, Batı Avrupa'nın çevresel devletlerinin, özellikle de Britanya ve İskandinav ülkelerinin tercihiydi. Britanya, aşırı "güç dengesi" kaygısı dışında, uzun bir Avrupa'dan ayrı kalma geleneğine sahipti. Bundan dolayı, Churchill savaştan önce şunun altını çizmişti, "Avrupa ileyiz, ama onun parçası değiliz." Her halükârda, Britanya, Birleşik Devletler ile "özel ilişkileri" ile birlikte, denizciliğe dair ve emperyalist çıkarlara sahipti. 1944'te de Gaulle ile bir görüşmesinde Churchill, Britanya'nın önceliklerini gayet açık bir biçimde ortaya koydu: "Ne zaman ki Avrupa ile açık deniz arasında bir tercih yapmak zorunda kalırsak, her zaman için açık denizden yana kullanırız tercihimizi. Ne zaman ki siz ve Roosevelt arasında bir tercih yapmak zorunda kalırsam, tercihim Roosevelt'ten yana kullanırım."

İkincisine gelince: İngiltere de bütün îtirazlarına ve mesâfeli duruşuna rağmen, "batıya doğru giden bir tren içinde doğuya doğru koşan adam" gibi, akıntıya karşı kürek çekmekte görünmektedir. Burada maalesef teferruat vermem imkânsız; ancak, tek bir örnek olmak üzere şu kadarını söylemeliyim ki, - yine bizzat Churchill'in ifâdesiyle - adı "Avrupa Birleşik Devletleri veya her ne ise", nihâî safhada şekillenecek "yeni devlet" için mutlaka yaşanması gereken bir süreç olan "federasyonlaşma", İngiltere'de fiilen ve bu maksâda mâtûfen yaşanmaktadır. Zâten federasyonlara yabancı olmayan İngiltere'de şimdi bu süreç daha da hızlanmış bulunmaktadır: İskoçya ile 1702'de imzalanan "Contract of Union"a dayanan İskoçya'nın almış olduğu haklar, O'nu federal bir statüye getirmiş bulunmaktadır. Fransa'nın durumu da paralellik azretmektedir; anayasasında "bölünmez" maddesi bulunan ve Jakoben Üniter olarak bilinen Fransa'nın dahi üniter yapısı, Korsika Kanunu'nun kabûlünden sonra, her ne kadar bu kanun iptal edilmişse de, zedelenmiş bulunmaktadır...

XI

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 018., 12.08.2002-18.08.2002 (Pazartesi-Pazar)., s.19

Jan Morris'in "Fifty Years of Europe" isimli eserinde "bâzı hudutlar sâdece hayâllerdedir" dediğini hatırlatan TFF (Transnational Foundation for Peace and Future Research, İsveç) sütun yazarı Jonathan Power, 6 Mayıs 1998 tarihli "Bir Sonraki Adım Avrupa Birleşik Devletleri mi?" başlıklı yorumunda,⁴⁵ "Amerika birleşti ise Avrupa neden birleşmesin?" diye sorduktan sonra, Avrupalılar'ın ekseriyetinin câhil olduğu için bu konunun görüldüğü kadar basit olmadığını farkedemediklerini, Amerika'nın kemâle ermiş bir birliği Bağımsızlık Bildirisi'nden yaklaşık 90 yıl sonra ancak gerçekleştirebildiklerini; ayrıca Avrupa'da hâlâ milliyetçiliklerin ve anti-federal

⁴⁵ Jonathan Power., "Is the Next Step a United States of Europe?"; TFF Transnational Foundation for Peace and Future Research, Sweden., May 6, 1998, London, URL: [<http://www.transnational.org/forum/power/1998/pow06-05.html>] (09.08.2002)

dirençlerin güçlü olduğunu ve binnetfice bir Avrupa Birleşik Devletleri'nin henüz çok uzak olduğunu söylemektedir.

Yanlış da sayılmaz; Amerikan modeli veya benzeri bir “Birleşik Avrupa Devletleri” inşâ etmek elbette çok zor bir proje; ancak, daha önce de vurguyla belirtmiş olduğumuz gibi, artık bundan böyle Avrupa “başka bir Avrupa”dır; artık bundan böyle, adı ne olursa olsun, Avrupa, bir siyâsî bütünleşme ile, ulus-devletlerin üstünde olacak olan, yeni bir devlete, bir “yeni-devlet”e doğru yürümektedir. Elbette halâ milliyetçilikler güçlüdür, elbette hâlâ anti-federalist dirençler kuvvetlidir; ancak, bütün bunların hiçbirisi - bu ülke insanının temsilcisi olan aydın makulesinin ekseriyetinin Avrupa insanının ekseriyetinden daha câhil ve daha ukalâ olduğunu hiç unutmadan, sıkıcı olmayı göze alarak, mükerreren ve mükerreren belirtmek isterim ki - *ismi* her ne olursa olsun *cismi* Avrupa Birleşik Devletleri olacak olan bu “yeni-devlet”i önlemeye muktedir görülebilmekte değildir. “China Daily” tarafından yapılan yorumda olduğu gibi,⁴⁶ Avrupalılar kendi aralarında halâ ve henüz tam ve kat’î bir fikir birliğine sâhip değildirler. Kolay değil: Jonathan Power’ın anlatmaya çalıştığı üzere, Amerikalılar’ın doksan senede halledebildiğini Avrupalıların kırk-elli senede şıpın-ışi halletmelerini beklemek de imkânsıza tâlip olmaktır. Bu adamların daha yarım asır önce birbirlerinin kanına susamışçasına savaştıklarını unutmamalıyız. Ancak, mesele, Türkiye’nin kaba ve câhil siyâsetçisinin ve büyükçe birkısmı karanlık ilişkiler bataklığına saplanmış sözde aydınının (?) zannettiğinden çok daha ciddîdir; öyle ki, bu birleşme ve alacağı şekil, daha şimdiden, Sovyetler’in çöküşünden sonra Dünya’nın tek başına hâkimi hâline gelen Amerika Birleşik Devletlerinin uykularını kaçırmaya ve O’nu “yeni milletler ittifakı” aramaya doğru itmektir.⁴⁷ Çünkü, bir “Avrupa Birleşik Devletleri”ne doğru giden Avrupa Entegrasyonu, Amerika’nın hayâtî menfaatlerini ciddî biçimde “tehdit etmektedir.”⁴⁸

Aslında Türk Devleti’nin Devlet eliyle feshedilmesinin ve Parlamento’nun meşrûiyetinin yine bizzat Parlamento eliyle ilgasının, yâni “SON”un başlangıcının milâdı olan ve benim “**Kara Cumartesi**” olarak addettiğim 3 Ağustos 2002 tarihinde “Avrupa’lı Olduk” görgüsüzlüğüyle havalara sıçrayanlar, “Avrupa Birliği’ne onurumuzla girmek istiyoruz” diye halâ onsekiz yaş seviyesini aşamamış, içi boş sloganlarla “ucuz milliyetçilik” - Michael Billig buna “Banal Nationalism” diyor - yapanlar ve “AB’ye girince gökten Yumoş yağacak” diye hülyâ ekmeği yiyenler hangi cehennemin kapısını araladıklarını biliyorlar mı?

Euro’nun hakikî mânâsının ne olduğunu bilmeyenler okusunlar; okusunlar da bana tekzip göndersinler diye sâdece rastgele birkaç örnek vereceğim: “Bir Euro, Bir Devlet”;⁴⁹ “Euro, Federal Avrupa Birleşik Devletleri Olmadan Muvaffak Olamaz”.⁵⁰

⁴⁶ “Europeans Disagree About the Future Design of Union., *China Daily*., New York, N.Y.; Apr 6, 2001

⁴⁷ Bkz, meselâ: James Chace; Nicholas X. Rizopoulos., “Toward a New Concert of Nations: An American Perspective”., *World Policy Journal*., New York; Fall 1999., pp.2-10

⁴⁸ Avrupa Birliği’nin, Amerika Birleşik Devletleri’nin istikbâline müteveccih olarak arzettiği ve Amerikalılar tarafından ‘tehlike’ olarak algılanan gelişmeler hakkında, bkz., meselâ: Bkz: Bill Cash., “European Integration: Dangers For the United States”., *Chicago Journal of International Law*., Chicago; Fall 2000

⁴⁹ Karen Lowry Miller., “One Euro, One State”., *Newsweek*., New York; Dec. 24, 2001

⁵⁰ Jeremy Williams., “Euro Cannot Succeed Without Federal United States of Europe”., *Financial Times*., London; Sep. 22, 2000

Mekânım konuyu deşmeye yetmiyor ne yazık ki; ancak, meraklılarına şimdilik basit bir egzersiz olmak üzere, Avrupa liderlerinin Euro hakkında neler söylediklerini kısa aforizmalarla veren İnternet'teki "Avrupa'nın Liderleri Euro Hakkında Ne Diyor"⁵¹ başlıklı sayfaya bir göz atmalarını tavsiye edecek ve yalnızca mahdut bir-iki örnekle yetineceğim:

Şurası bedihîdir ki, müşterek bir nakdiniz varsa, diğer alanlarda da daha fazla entegre olmuş politikalara sâhip olabilirsiniz. Her zaman söylüyorum: Eğer birtek nakdiniz (birtek para birimi - D.H.) varsa, gelecekte neden bir tek ordunuz olmasın? Bunlar, millî egemenliğin iki ayrı yanıdır

[Belçika Başbakanı Guy Verhofstadt., *The Economist*, 27 Mayıs 2000]

Tarihte, süregiden bir para birliğinin neticeten bir tek Devlet'e yol açmadığı hiçbir misâl yoktur

[Otmar Issing, Alman Bundesbank Konseyi, 1991]

Alman Dışişleri Bakanı Joschka Fischer, dün, Avrupa Birliği'nin birtek orduya, birtek anayasaya ve birtek dış politikaya dönüşmesinin, çağın kritik meydan okuması olduğunu söyledi

The Guardian, Londra, 26 Kasım 1998]

Bir Avrupa ordusu ve bir Avrupa polis gücü, Avrupa Birliği yolunun altında yatan şeylerdir. Maastricht Antlaşması, Avrupa Birliği sürecinde birkaç yıl içerisinde Avrupa Birleşik Devletleri'nin yaratılmasına yol açacak olan yeni ve kat'î bir safhayı dermeyen etmektedir.... Biz, Avrupa'nın siyâsî birliğini istiyoruz. Para birliği olmazsa siyâsî birlik de olmaz; bunun tersi de doğrudur

[Alman Başbakanı Helmut Kohl, 1992]

★★★

Bundan takriben birbuçuk yıl kadar önce [16-17 Mart 2001] Türk Ocakları Genel Merkezi ve Ankara Ticaret Odası (ATO) tarafından düzenlenen ve benim de tebliğci olarak iştirâk ettiğim "Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri" konulu sempozyuma dâvetli olarak - dikkat buyrunuz: "Büyükelçi" sıfatıyla - katılan Karen Fogg, açılıştta yaptığı ve, "Avrupa Birliği'ni anlama konusunda ben bir iki tane temel noktaya değinmek istiyorum. Türkiye'de daima ve özellikle altını çizmek istediğim, vurgulamak istediğim bir konu vardır; o da şudur" diyerek başladığı konuşmasında bu vaziyeti Türk akademisyenlerinin ve entellektüellerinin gözlerinin içine baka-baka şöyle îzah ediyordu:⁵²

⁵¹ "What Europe's Leaders Say The Euro Is"., URL: [http://www. radikaleukritik.dk/arkiv/euro/000419.html]

⁵² *Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Sempozyumu.*, Yayına Hazırlayan: Mustafa Kahramanyol [Türk Ocakları Genel Merkezi ve Ankara Ticaret Odası (ATO) tarafından 16-17 Mart 2001 tarihinde

“Avrupa, tamamen bütünleşmek, birleşmek üzeredir. Avrupa, dağılmak sürecinde olan bir yer değildir. Avrupa Birliği, barış ve refah çerçevesi içerisinde ülkeleri bir araya getiren, görülebilmiş en heyecanlı bir projedir. Türkiye'nin bütünlüğünü, birliğini zedeleyici istikamette hareket etmek, Avrupa Birliği'nin temellerini teşkil eden her şeye karşı olmak anlamında anlaşılmalıdır.

Benim ikinci olarak belirtmek istediğim nokta, Avrupa Birliği'nin gelişmekte ve evolüsyona uğramakta olduğudur. Bu birlik, kırk sene önceki birlik değildir artık. Kırk sene önce bu birlik, aşağı yukarı, sadece **ekonomik** bir bütünlük idi. Halbuki bugün bu birlik, daha ziyade ve esas olarak **siyasi** bütünleşmeye yönelmiştir.”

Türklerin gözünün içine baka-baka en ağır konuşmaları yapma ve en saygısız davranışları sergileme huyunu (söyleyene değil söyletene bak diyenlere ganî ganî rahmet olsun; ne hikmetli kelmâm imiş!), salonda bulunan (reâyâ) Türkler'in önünde bir kere daha ve hiçbir tepki almayacağından emîn bir sömürge valisi edâsıyla fütursuzca sergileyen Bayan Fogg'un gerçekten de hiçbir tepki almayan bu konuşmasındaki ifâdeleri gayet açık değil mi? “*Avrupa, tamamen bütünleşmek, birleşmek üzeredir./.../Bu birlik, kırk sene önceki birlik değildir artık. Kırk sene önce bu birlik, aşağı yukarı, sadece ekonomik bir bütünlük idi. Halbuki bugün bu birlik, daha ziyade ve esas olarak siyasi bütünleşmeye yönelmiştir*” diyen müşârunileyhin bu cümlelerine dikkat edilecek olursa, anlaşılması idrâkimize bırakılmış çok önemli bir mesaj bulunduğu farkedilemezlik edemez ki o da ezcümle şudur:

“Ey Türkler! Sizler Avrupa Birliği'nin hâlâ kırk sene önceki gibi bir “ortak-pazar” olduğunu vehmediyorsunuz; hâlbuki, Biz Avrupalılar için bu Ortak-Pazar dönemi devrini doldurdu; çünkü O, asıl gayemiz olan “siyâsî bütünleşme'ye yönelik bir ara basamaktan başkası değildi. İşte şimdi bu nihâî safhaya vâsıl olmuş bulunmaktayız.”

Nedir, anlaşılması bizlerin idrâkine bırakılmış olan işbu “nihâî safha”?

Yine mi tekrar demeyiniz, lûtfen! Tekrara çok ihtiyaç var; “*e't-tekrâru we'l-ahsen, welew kâne yüzseksen*” diyen Türkçe-Arapça melez darb-ı meselinde dendiği gibi, “tekrar güzeldir; velev ki yüzseksen kere dahi olsa”. Evet: Birçok kalın kafaya bu sayı bile yetmez; o sebeple yüzseksenbin kere dahi olsa tekrar: Avrupa Birliği, *ismi her ne olursa olsun*, üye ülkelerin “eski” yâni bağımsız ulus-devlet statülerine zaman içerisinde, kademeli olarak son verecek olan (bir nevi' veya tam adı ile) “Avrupa Birleşik Devletleri”ne transforme olma yolunda azîm bir projedir.

Şimdiden birçok şeyi hazırlanmış, kurumsallaş(tırıl)mış ve birçok şeyi de kurumsallaş(tırıl)ma yolunda olan bir “yeni-devlet”; adı henüz resmen “Avrupa Birleşik Devletleri” [United States of Europe] olarak îlân edilmiş olmasa bile, aynı anlama gelen

Anlara'da düzenlenen “Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Sempozyumu”nun tebliğleri], Temmuz 2001, Ankara., s.16

“Avrupa Birliği Devleti” gayri resmî olarak çoktan olarak kabûl görmeye başlamış olan bir devlet; veya devlet gibi birşey!

★ ★ ★

Bir kaldı Anayasa: Başşehir, bayrak, millî marş, para, ordu, mahkeme, parlamento, konsey v.s. tamam da ya “Anayasa?”

★ ★ ★

Ey “Avrupalı olduk” görgüsüzlüğüyle birbirlerinin boynuna sarılarak seviçten havalara fırlayanlar! Ey “Avrupa’lı olduk; şimdi daha sıkı müslüman olmak için önümüzde hâcet kapıları açıldı” diye baygınlıklar geçiren ve aklı sıra Avrupa’yı içten fethedecek olan (!) dünkü İslâmcı bugünkü Avrupa-Birlikçiler! Ey, “Avrupa’lı olduk; şimdi gelsin paralar” diye zenginlikler diyârı Roma’ya çapulcu barbarlar gibi bakan zavalı sıradan insancıklar! Sizin küçücük beyinlerinizin alamayacağı daha neler var, neler!

★ ★ ★

Ya “onurumuzla girmek” türküsünü çığırınlar? Sizinle sonra konuşacağım; bekleyiniz!

XII

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 019., 19.08.2002-25.08.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Artık, çok muhtasaran da olsa, Avrupa Birliği’nin gerçek mâhiyetinin ve hedefinin ne olduğunu deşifre etmeye muvaffak olduğumuzu söyleyebiliriz: Üye devletlerin bağımsızlıklarını zaman içerisinde eritecek ve Churchill’in ifâdesiyle, *ismi ne olursa olsun, cismi Avrupa Birleşik Devletleri olacak olan bir “yeni-devlet”!*

Ancak, böyle bir azametli proje, elbette ve her şeye rağmen çok büyük güçlükler taşımaktadır; *Hristiyan dini, Yunan düşüncesi ve Roma devlet tecrübesi* geleneği olarak özetlenecek olan⁵³ bütün ortak kültür unsurlarına rağmen, aralarında - aynı din mensûbu olmakla berâber farklı mezheplerden olmanın getirdiği dinî husûmetler de dâhil olmak üzere - derin ve köklü husûmetler, çekişmeler, kanlı çatışmalardan oluşmuş bir ihtilâflar tarihi, farklı milliyetler ve etnisiteler, farklı diller ve bütün ortak kültür unsurlarına rağmen yine de zaman-zaman çok farklılıklar arzeden kültürel ayrışmalar bulunan ve bütün bunlara ilâveten, anavatanı olduğu modern milliyetçiliklerin hâlâ bütünüyle

⁵³ Christopher Dawson., “Europe and the Seven Stages of Western Culture”., From *Understanding Europe*; published by Image Books, New York, 1960. By permission of Christina Scott, Literary Executor for the late Christopher Dawson., URL: [<http://www.proeuropa.gr/euroreader/dawson.html>] Date of Retr.: 30.04.2001., p.2-3

silinip gitmediği ve muayyen bir gücünü korumaya devam ettiği Avrupa’da, bütün milletlerin ve halkların çok kısa bir sürede aralarındaki bütün bu ve daha saymadığımız nice problemleri tereyağından kıl çekercesine çözerek tam ve noksansız bir siyâsî bütünleşmeye varabileceğini düşünmek aşırı saflık olacaktır.⁵⁴ Daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi, belki ismi Avrupa Birleşik Devletleri olan bir devlet ortaya çıkmayabilir; ancak, bugüne kadarki başarılı gelişme safahâtının gösterdiği gerçek şudur ki, nihâî safhada vücut bulacak olan yeni statü, *isim (nomen)* olarak ne olursa olsun, *varlık (ontos)* olarak Avrupa Birleşik Devletleri olacaktır; ya böyle olacak ya da bu birlik denemesi bir trajedi ile noktalanacaktır .

Nitekim, bu yazı dizisinin iki önceki bölümünün (Bölüm: X) sonunda, bütün karşı koymalarına rağmen İngiltere ve Fransa’nın da *kerhen welâ taw’an* yavaş-yavaş bu yola girmiş bulduklarından söz etmiştik; şimdi de aynı konuda, önemli bir örnek olmak üzere, İspanya ve İtalya’da uygulamaya konan ve “üniter devlet” (*Unitary State*) modelinin bozulmasıyla ortaya çıkan “Bölgeli Devlet” (*Regionalised State*) ve “Özerklikler Devleti” (*State of Autonomies*) yapılanmalarının da, müstakbel *tam bütünleşmiş* Avrupa’ya giden yolu açmak için zarûrî olan parçalanma sürecinin birer aşamasından başka bir şey olmadıklarını, mekân yetmezliği yüzünden detaylandırmaktan içtinab ederek, sâdece hâtırlatmakla iktifâ edelim.⁵⁵

Bu konuda, hâlâ “Avrupa Birliğine girmiş olan ülkelerden hangisi bölündü ki” diyerek akıllarınca keskin sorular soran ve fakat aslında birkısmı cehâletlerini sergileyen birkısmı da kasten yanlış bilgi veren sahte entellektüllerin işbu parçalanma sürecini tartışan literatürü dikkat ve ciddiyetle tâkip etmelerini tavsiye ve ders almalarını da temennî ederek, Avrupa Birliği’nin, ismi her ne olursa olsun cismi Avrupa Birleşik Devletleri olacak olan işbu nihâî safhasına ulaşması için, sözkonusu bu parçalanmanın niçin gerekli olduğu hakkında Ümit Özdağ’dan bir iktibasta bulunalım:⁵⁶

“Birleşme sürecinde Avrupa için ortaya çıkan bir diğer sorun da, bu dev birleşmenin alt kültür ve bölgelerde ortaya çıkardığı ayrılıkçı yapıları teşvik eden özelliğidir. Avrupa Birliği, federalist yapıları desteklemekte, üniter devlet yapısını AB’nin yapısına karşıt görmektedir. Esasen bu tespit doğrudur. Çünkü AB gibi dev bir coğrafyanın siyasal şekillenmesine küçük devletçikler yönetilebilirlik açısından büyük coğrafi alanları kapsayan merkezi devletlerden daha uygun düşmektedirler. AB süreci ile birlikte İskoçya’da, Galler’de ayrılıkçı yapılanmalar güçlendiği gibi Londra’nın bu bölgelere verdiği haklar olaganüstü artmıştır. Keza, İspanya, Fransa ve Belçika’da etnik temelli merkezkaç güçler gittikçe daha güçlü bir kurumsallaşmaya sahip olmaktadır. Belçika’nın Valonlar ile Flamanlar arasında parçalanması önümüzdeki on yıllarda kuvvetle muhtemeldir ve sosyal bilimler literatüründe incelenmektedir. Üstelik alt-bölgelerin ulus devletten ayrılmasında ekonomik bir rasyonalite de vardır. Çünkü alt-bölge ulus-devletten ayrılmak istemekte fakat AB içinde kalmayı tercih etmektedir. Bu durumda Brüksel’den alacakları para daha artacaktır. İskoç Milliyetçi Partisi’nin sloganı

⁵⁴ Bkz; msl.; Zalmay Khalilzad and Ian O. Lesser (Eds.), *Sources of Conflict in the 21st century: Regional Futures and U.S. Strategy.*, ISBN: 0-8330-2529-5., Rand Cooperation., 1998

⁵⁵ Bu konuda, açıklayıcı bir makale olmak üzere, bkz: Naz Çavuşoğlu., “Bölgeli Devlet’de Egemenlik / Yetki Paylaşımı”., *e-akademi, Hukuk, Siyasal, Sosyal ve Ekonomik Bilimler Aylık İnternet Dergisi.*, Haziran 2002, Sayı: 4., URL: [http://www.e-akademi.org/makaleler/naz1. htm]

⁵⁶ Ümit Özdağ., “Türk Milliyetçiliği, Avrupa Birliği ve Değişen Kızıl Elma”., *Türk Yurdu.*, Sayı: 176 (537)., Nisan 2002., s.10

“A Free Scotland within Europe”dur. Bugün Türkiye’de “AB’ye girmek ile kim parçalanmış?” diyenler önce AB içindeki parçalanma/federalleşme sürecine ayrılan literatürü okumalıdır. Brüksel bürokrasisi içinde bir çok unsurun da ayrılıkçı süreçleri desteklediği bilinmektedir. Çünkü bu süreç sonunda oluşacak devletçikler/federal devletçikler Brüksel karşısında bir ulus-devlet kadar güçlü olmayacaklardır. Özetle, Brüksel’de kimse komplocu, bölücü olduğu için federalist süreçleri desteklememektedir. Aksine bu komploculuğun değil, kurulmak istenen Avrupa Birleşik Devletleri’nin mantığının bir sonucudur.”

Müteâkip paragrafda, bu süreçte Türkiye’nin karşılaşacağı belâyı *“Diğer bir ifade ile AB’nin sadece Türkiye’de üniter devleti sona erdirmek gibi bir amacı yoktur. Bu politika Türkiye’yi aşan bir kapsama sahiptir Ancak Türkiye ile ilgili boyutu farklı bir jeopolitik ve politik paradigma içinde. Çünkü, Türkiye, AB içinde değil dışında bir parçalanma sürecine girecektir. Daha açık bir ifade ile Türkiye’nin parçalanma, federalleşme için uygun hale getirilmesi süreci “aday üyelik” süreci içinde gerçekleşecektir./...”* diyerek vâzıhan açıklayan Özdağ, dört sayfa sonra belânın şeklini de gözler önüne sermektedir:⁵⁷

“AB dışında tutularak ama sürekli yeni umutlar ile oyalanacak olan Türkiye bir etnik sorunlar yumağı hatta cehennemine dönüşecektir. Modern Avrupa böyle bir politka izlemez diyen Türk aydınları Yugoslavya’nın dağılma tarihini ve Yugoslav iç savaşı sırasında AB ülkesi ülkelerin politikalarını hatırlamalıdır. Binlerce Boşnak’ın 1996’da nasıl Fransız Barış Gücü askerlerinin Sırlara sağladığı imkan ile katledildiği unutulmamalıdır. PKK’nın kullandığı anti-personel mayınların bir AB ülkesi olan İtalyan fabrikalarında üretildiği de akıllardan çıkarılmamalıdır.”

“Özetle, Türkiye önümüzdeki 20 yılı etnik haklar vererek, Kıbrıs, Ege, Ermeni meselesi gibi konularda tavizler vererek ve nihayet, federalizme doğru itilerek geçirecektir. Fransa’yı dahi federalizme iten AB dinamikleri, Türkiye’yi bu sürecin dışında tutmayacaktır.”

Evet; Avrupa Birliği’nin hukukî ismiyle bir “Avrupa Birleşik Devletleri”ne dönüşmesi belki de hiç mümkün olmayacak; ama sâdece “belki”! O’nun cismen olduğu gibi ismen de bir “ABD” olmasının ne kadar kuvvetli bir ihtimâl olduğuna dair bir değil belki binlerce örneğin arasından rastgele seçtiğimiz şu ikisine bakalım: P. Schoffer Peticek ve Valery Giscard d’Estaing’in, “Pan-European Circle” adındaki sivil kuruluş adına çok yakın bir tarihte (1 Mart 2002) yayınlamış oldukları ve adetâ bir ultimatomu andıran bildiride⁵⁸ Laeken Deklarasyonu doğrultusunda AB’nin geleceği için mutlak yerine getirilmesini şart addettikleri dokuz madde arasında [Madde: 4] Avrupa Birliği’nin “Avrupa Birleşik Devletleri” olarak yeniden isimlendirilmesi de yer almaktadır. “Center for Research on Geopolitics” adına 12 Mart 2002 tarihinde bir rapor tanzîm eden Bertil Hagmann da, Avrupa’nın artık bir “ortak dil”e (lingua franca) geçmesini ve en geç 2004’ün sonuna kadar “Avrupa Birleşik Devletleri”nin ilân

⁵⁷ Ümit Özdağ., a.m., s.14

⁵⁸ [http://europa.eu.int/futurum/forum_convention/documents/contrib/acad/0001_c_en.pdf]

edilmesini şart görmekte ve gerekli hukukî problemlerin Amerikan anayasasına mürâcaat edilerek halledilebileceğini söylemektedir.⁵⁹

★★★

Bu konudaki gelişmelerin hangi sınırlara gelip dayandığının daha iyice anlaşılmasına katkıda bulunabilmek maksadıyla, yukarıda zikrettiğimiz “*daha saymadığımız nice problemler*” içerisinde artık sâdece en önemlilerine ve birkaç fırça darbesiyle temas edeceğiz.

★★★

İmdi: AB'nin bu büyük tarihî yürüyüşünde mutlaka halledilmesi gereken önemli bir problem, “**Avrupalı**” kimliğidir. Burada hiç derinliğine girme imkânımız olmayan bu fevkalâde mühim konuda, ancak şu kadarını söyleyebileceğim: AB'nin tam bir siyâsî bütünleşmesi ancak tam bir *kimlik bütünleşmesi* (veya *homojenleşmesi*) ile mümkün olacaktır. Yukarıda da söylemiş olduğum gibi, “Avrupalılık” kimliğinin temelleri - “Avrupalı” olmak görgüsüzlüğü ile yanıp tutuşanlara inat — Hristiyanlık, Yunan ve Roma teslisi üzerine binâ edilmiştir; ancak, bu kadarı nihâî safha için yetmez, yetemez; çünkü bu son safha için gereğinden fazla geniştir, binâenaleyh, daha daraltılmış, daha sağlam, daha sıkı bir kimlik lâzımdır. Bir tür “**Avrupalılık Asabiyesi**” olarak adlandırabileceğimiz bu kimlik, siyâsî mühendislik ürünü olarak yaratılacak ve bütün Avrupa milletlerini ve halklarını, “Amerikalı” kimliğinin menşei ne olursa olsun bütün Amerikan halklarını bir ve tek kimlik altında toparlaması gibi toparlayacak olan bir “Avrupalı” kimliği olacaktır: Homojen ve, *Alman* ya da *Fransız* v.s. olmaktan önce gelen ve ihtimâl-i gaalibe ile zamanla bunların tamâmını *Berlinli* ya da *Parisli* olmak derekesine tenzîl ettirecek olan tek ve belirleyici kimlik.

Mümkün olduğunca homojen bir kimlik, Avrupa Birleşik Devletleri'nin te'sîsinin ve istikbâlinin te'mînâtıdır: Kimlik ne denli homojen olursa, Devlet'in temelleri de o denli sağlam olacaktır. Zîra, her “halk”, her “millet”, kendisini farklılaşmış bir kimlik altında ifâde etmektedir. Hâlbuki, farklı kimlik, farklı siyaset demektir; nice farklı kimlik, onca farklı siyaset! Her kimlik, kendisine tekaabül eden bir siyâsetin de motorudur; yâni, **Kimlik, tıpkı Dil gibi, Siyâset'in hem motoru ve hem de aracıdır.**

Çünkü, Millet/Halk demek, kendi kimliğinin dışındaki diğer bir millet/veya halk ile kimlik farklılığı ve menfaat kesişmesi içerisinde olan bir sosyal birim demektir. Her kimlik farklılığı farklı bir “benlik bilinci”ni ve o da “farklı bir siyâsî hâkimiyet talebi”ni yaratır. Zîra, kimlikteki farklılıktan neş'et eden **Benlik bilinci farklılığı**, menfaat farklılığını ve menfaat kesişmesini doğuracaktır. Hâl böyle olunca, buradan, kaçınılmaz bir şekilde, farklı milletler ve halklar arasında farklı siyâsetler, diğer bir ifâde ile, siyâset kesişmeleri; siyasî hâkimiyet farklılıklarının ürünü olan **siyâsî hâkimiyet kesişmeleri** doğacaktır.

⁵⁹ Bkz.: Bertil Haggman., “United States of Europe (USE)-A Federal Constitution”., Center for Research on Geopolitics, Special Report No. 21., Helsingborg 2002., Center for Research on Geopolitics (CRG), Nils Kaggs gata 19, S-254 54, Helsingborg, Sweden., URL: [http://europa.eu.int/futurum/forum_convention/documents/contrib/acad/0008_c_en.pdf] (15.06.2002)

Bu durum muvâcehesinde, bütün tarihi boyunca farklı kimliklerin sebep olduğu menfaat kesişmelerinin yol açtığı kanlı çatışmalardan bıktığı için bir araya gelerek bir Büyük Avrupa inşâ etmenin ve onun istikbâlini emniyet altına almanın en sağlam ve sağlıklı yolunun, bu devletin vatandaşlarının, aralarında bu şekildeki kesişmelere ve aynı kanlı mâzîyi tekrar ve tekrar yaşatmalara sebebiyet vermeyecek, mümkün olan en yüksek bir homojenlikte bir ve tek belirleyici kimlik altında cem’ edilmesinin tutarlılığı ve “**Avrupalılık**”ın bu kontekstte, bizim kalın kafalı görgüsüz Avrupa-birlikçilerin zannettiğinden radikal olarak farklı olduğu her hâlde artık anlaşılır hâle gelmiştir.

Tabiatıyla; bir ve tek “Avrupalılık” kimliğinin olduğu yerde, bir ve tek “**Avrupa Milliyetçiliği**”nin de olmasını bekleyebiliriz...

XIII

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 020., 26.08.2002-02.09.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Avrupa Birliği’nin nihâî safhasının alacağı şeklin tâyininde rol oynayacak en mühim faktörlerin başında, bütün Avrupa halklarının ve milletlerinin içlerine sindirebilecekleri bir “ortak kimlik” inşâ problemi bulunmaktadır.

Öncelikle, burada *inşâ* kelimesinin bilinçli olarak kullanılmış olduğuna dikkat çekmek isterim; AB projesinin tarihî arka-planı da dâhil olmak üzere, bütün safhalarının elitist-entellektüalist bir siyâsî mühendislik projesi olduğu dâimâ hâtırda tutulmalıdır. Avrupalılara neyi nasıl düşünmesi ve nasıl hissetmesi gerektiğini mükemmelen iknâ edebilen ve bir anlamda jakoben bir karakter taşıdığı da söylenebilecek olan bu projenin mühendis ve mîmarları şurasını çok iyi bilmektedirler: AB, üye devletlerin ve o devletlerin vatandaşlarının “birleşmeden önceki” hâlleri ne ve nasıl ise aynı minvâl üzere kalması durumunda, varlığını sâdece muayyen bir müddet devam ettirebilir ve netîceten dağılıp gider; hem de, vaktiyle onları bir araya gelmeye iten kanlı trajedilerin belki kat be kat şiddetlilerini yaşatarak ve kat be kat daha büyük husûmetlere yol açarak ve çok daha karanlık bir istikbâl yaratarak dağılıp gider. Bunun için de, AB’nin, sâdece ve yalnız muayyen bir müddet devam edecek muvakkat bir milletler-arası kuruluş değil, Duc de Sully’den Abbé de Saint-Pierre’e, Immanuel Kant’a, James Lorimer’e, Jose Ortega y Gasset’ye ve ilââhir bilumum büyük “kurucu babalar”ın⁶⁰ ısrarla vurgulamış olduğu gibi, “Ebedî Bir Avrupa Barışı”na dönüştürülmesi şarttır; işbu “ebedî barış” ise, ancak ve yalnız, Avrupalı devletlerin, milletlerin ve halkların, aralarında çatışmalara yol açabilecek bütün sebepleri izâle etmeleriyle te’sîs olunabilecek olan sıkı bir “birliklik ve bütünlük” yaratılması ile kaabil olacaktır.

⁶⁰ Buradaki “kurucu babalar” (Founding Fathers) veya “baba” gibi terimlerin Hristiyânî bir terim olan “kilise babaları” (Church Fathers) teriminden mülhem olduğuna dikkat etmek dahi AB’nin kültür ve kimlik temellerini tek başına anlatmaya muktedirdir. Söz konusu bu kurucu babalardan birisi olan İskoç James Lorimer için, bkz: Christopher Harvie., “The Father of European Federalism?”, *History Today*; London; Jul 1997; Volume: 47, Issue: 7, ISSN: 00182753., pp.3-5

İşte, bu “sıkı birlik ve bütünlük”ün en temel şartlarından biri iktisâdî işbirliği ve bütünlük olduğu gibi bir diğeri ve daha mühimi ise, Avrupalıların mutlak ve behemehâl, daha önceki dönemlerde aralarındaki bütün çatışmaların en aslî sebebinin teşkil eden, kendilerini tanımlama ve ifâde etmede millî ve etnik kimliklerine nazaran öncelikli olacak olan bir “ortak kimlik” sâhibi olmalarının sağlanmasıdır ki bu kimlik “**Avrupalılık**” (**Europeanism**) kimliğidir. Bu noktada artık Avrupalılık kimliği, bugüne kadar bilinen, aynı kıt’ayı, ortak bir din ve kültürü paylaşmalarına rağmen yine de farklılıkları bağrında cem’ eden gevşek ve tâlî dereceden konvansiyonel mânâsındaki kimlik olmak yerine; bundan böyle, bütün bu muhtelif milletlerin kendi içlerinde meşrûlaştıracakları, sindirecekleri, tamâmını birden bir halk şeklinde his, kabûl ve ifâde etmelerini te’min edecek aslî bir kimlik mânâsına gelmektedir.

Bu yeni ve eskisinden radikal olarak farklı mânâsıyla Avrupalılık kimliği ve bu kimliğin oluşturulmasını sağlayacak olan “Avrupa Vatandaşlığı” (European Citizenship) bağı konusunda Batı literatüründe akademisyenlerden siyâsetçilere dek fikir üretebilen kişiler tarafından kaleme alınan ve bir listesi dahi bu sayfaya sığmayacak cesâmetteki makaleler, tartışmalar ve ayrıca konuşma ve beyânatlar incelendiğinde, herkesin bütünüyle ve bire-bir mutâbık olarak bütün milliyetlerin silinmesi ve sun’î bir “Avrupa Milleti” inşâi konusunda aynı fikirde olduklarının ileri sürülmesinin mümkün olmadığı görülmektedir; hâlâ millî kimliklerin çok önemli olduğu bir dönemin yaşanmakta olduğu unutulmamalıdır. Ancak, ne var ki, kabîleler, klanlar ve aşîretlerden “millet” formasyonuna geçişin de hiçbir milletin tarihinde birden-bire vuku’ bulmadığını, akşamdan bir “kabîle” mensûbu olarak yatanların sabahleyin kalktıklarında kendilerini “millet” mensûbu olarak hissetmediklerini hâtırlayacak olursak; benzer şekilde, daha yarım asır önce son derece asabî ve hattâ ırkçı temellere dayalı - ki söz konusu ırkçılığın Avrupa’da hâlâ ne denli güçlü olduğu da unutulmamalıdır - agresif ve militarist milliyetçiliklerin ve birbirlerinin gırtlığını kesecek kadar büyük düşmanlıkların vatanı olan Avrupa’nın akşamdan meselâ Fransız Milleti’nin mensûbu olarak yatıp sabahleyin salt “Avrupa Milleti”nin mensûbu olarak kalkmalarını beklemek, bu işlerden hiçbir şey anlamamak demek olacaktır.

Bu konuda tek bir örnek olmak üzere, İnternet’te sürekli olarak Avrupa kamuoyunun nabzını tutan “Eurobarometer” isimli sitedeki “Avrupalılar Kendilerini Nasıl Görüyorlar” başlıklı geniş dosyada detayları verilen sâha araştırmalarının sonuçları çok önemli ipuçları sunmaktadır.⁶¹ Meselâ Avrupalılar’ın kendilerini (ortak) bir

⁶¹ European Documentation Center tarafından onbeş üye ülke arasında yapılan bu araştırmanın 11nci sayfasındaki altı numaralı tabloda gösterilen sonuçlar şöyledir[*]:

		I	II	III	IV	V
		%	%	%	%	%
L	L: Lüksemburg	20	11	41	23	49
I	I: İtalya	6	9	56	26	45
E	E: İspanya	4	6	53	31	32
F	F: Fransa	4	7	48	39	20
B	B: Belçika	7	8	42	41	16
NL	NL: Hollanda	1	5	49	44	11
A	A: Avusturya	3	5	42	47	3
D	D: Almanya	4	8	37	48	1
P	P: Polonya	2	2	42	52	-22
IRL	IRL: İrlanda	3	4	38	53	-8
DK	DK: Danimarka	3	3	37	56	-8
EL	Yunanistan	1	2	38	60	-13
FIN	Finlandiya	1	3	35	61	-19
S	S: İsveç	2	4	32	61	-23
UK	UK: İngiltere (Birleşik Krallık)	3	3	24	67	-37
EU15	15 AB ülkesinin ortalaması	4	6	42	45	7

I: Yalnız Avrupalı Kimliği (Yalnız “Avrupalı” olmak üzere tekil kimlik); **II: Avrupalı Kimliği ve Millî Kimlik** (Birinci “Avrupalı”, ikinci “Millî olmak üzere, çifte kimlik); **III: Millî Kimlik ve Avrupalı Kimlik** (Birinci Millî, ikinci Avrupalı olmak üzere çifte kimlik); **IV: Yalnız Millî Kimlik** (Yalnız Avrupalı olmak üzere tekil kimlik); **V: Net Sonuçlar: Millî Kimliğe Karşı Avrupalı**

Avrupa'ya bağlanma ve Avrupalı kimliğinin millî kimliğe göre öncelenme oranını veren tablolar incelendiğinde, ülkeden ülkeye değişen ilginç bir farklılık grafiği göze çarpmaktadır. Bu grafiğe göre, büyük ülkelerden küçük ülkelere doğru gidildikçe “Avrupalılık” çok daha yüksek bir kabûl görmekte ve millî kimlik ikinci plana itilmektedir (en fazla Lüksemburg’da, en az İngiltere’de). Tabloların tefsîrinden çıkan en mühim netîce, Avrupalıların bu “geçiş dönemi”nde - kendisini *Avrupalı* mı *İngiliz* mi, yoksa, meselâ, *hem Avrupalı hem İngiliz* mi gördüğü ve öyle tanımladığı gibi - şeklinde özetlenebilecek ve “düal kimlik” olarak da adlandırılabilen bir “kimlik krizi” yaşamakta olduğunun ve fakat, sözünü etmiş olduğumuz Avrupalılık kimliği bilincinin de şimdiden belirli bir mesâfeyi kat’ ederek yavaş-yavaş yerleşmeye başladığının görülmesidir.

Bâzan doğrular onları söyleyenleri aşar ve hattâ yanlış ağızlarından dahi sâdır olabilir; nitekim, “Avrupa Birliği, uzun ve ince bir yoldur” diyen Türk siyâsetçisinin neyi kastetmiş olduğunu hiçbir zaman tam olarak bilme imkânımız olmamasına rağmen, karîne ile çıkarsadıklarımızdan bu mânalârdan bîhaber olduğuna hükmedebilmekle beraber, söylenen doğrudur: Avrupa Birliği, gerçekten “uzun ve ince bir yol”dur; hattâ “çok uzun ve çok ince bir yol”. Ve bu yolun nihâyetinde, şâyet bütün Avrupalılar’ı birbirine sim-sıkı kenetleyecek bir ortak kimlik etrâfında bir nevi’ bir “Avrupalı Milleti” inşâı başaramayacak olursa, AB’nin falında yine kara bulutlar görünecek demektir; muhtemelen her zamankinden daha da kara.

“Avrupalılık” kimliği aynı zamanda yeni bir olguyu da berâberinde taşımaktadır: “**Avrupa Milliyetçiliği**” (**Euro-Nationalism**) kavramı ile ifâde edilen bir milletler-üstü müessese olan Avrupa Birliği’nin “**milliyetçilikler çağı**”nın ve “**ulus-devletler**”in sonunu getirdiğini ileri sürerek doğrudan veya dolaylı olarak, Türk Milliyetçiliği’ni çağdışı îlân eden ve Türkiye Cumhuriyeti’nin ulus-devlet iddiasını terketmesini müdâfaa eden Türkiyeli sözüm ona entellektüellerinin cehâletlerine ve ard niyetlerine muhâlif olarak, aslında milliyetçilikler ve ulus-devletler çağının bitmediğinin ve fakat format değiştirdiğinin ve çapının büyüdüğünün delillerindedir. Nitekim, Avrupa Birliği misâlinde de görmekteyiz ki: Ya Avrupalılar bir tür “Avrupa Milleti” ve buna dayalı bir “Avrupa Milliyetçiliği” geliştirerek Avrupa Birliği’nin nihaî hedefine varmasını sağlayacaklar ve çapı çok daha büyük bir “Hiper Ulus-Devlet” inşâ edecekler,

Hissetme) (Millî Kimliğe Karşı Avrupalı Kimlik; araştırmayı yapanların ifâdesiyle, “Millî Kimliğe Karşı Avrupalı Hissetme”)

[*] Bkz.: “How Europeans See Themselves; Looking Through the Mirror with Public Opinion Surveys”, European Documentation., European Commission Press and Communication Service, Rue de la Loi 200, B-1049 Brussels., ISBN 92-894-0077-3., p.11, Graph 6: “European and National Identity”, URL 1: [<http://europa.eu.int/comm/dg10/publications/images/pdf.gif>]; URL 2: [http://europa.eu.int/comm/publications/booklets/eu_documentation/05/txt_en.pdf]., Date of Retrieving: 23-08-2002

veya, Avrupa milletlerinin geleneksel kimlikleri ve buna dayalı milliyetçilikleri ve ulus-devletleri, AB'nin başını yiyecektir.

AB'nin, nihâî safhasındaki statüsünün adı ne olursa olsun gerçek değerinin Avrupa Birleşik Devletleri olması için bütün bu lâzimelerin sağlıklı bir zemîne oturtulabilmesinde elbette **Eğitim**'e çok mühim ve çok ciddî bir pay ve görev düşmektedir. Avrupa Birliği'nin bu maksatla geliştirmeye çalıştığı yeni Eğitim programları, ilk defa Edmund Husserl tarafından 1935'de felsefî bir kavram olarak tedâvüle sürülen “Avrupa İnsanı”nın [Homo-Europeanus] müşahhasa dökülebilmesini te'mîn edebilmek üzere, asırlardan beri geliştirdikleri millî eğitim programlarında son derece köklü değişiklikler yapmaktadırlar.

Konuyu felsefî açıdan ele alınan akademik yayınlardan birisinin müellifi olan Susanne Wiborg, *Comparative Education* dergisindeki “Eğitimde Siyâsî ve Kültürel Milliyetçilik. Rousseau ve Herder'in Millî Eğitimle İlgili Fikirleri”⁶² başlıklı makalesinde ezcümle şunları söylemektedir: Milletler-üstü bir nitelik kazanmaya doğru yönelen Avrupa Birliği'nin, bu hedefine ulaşabilmesi için, ulus-devletlerin *ayağını kaydırması*, yâni onu zaman içerisinde lağvetmesi gerekmektedir. Ancak bu da, ortak bir Avrupalılık kimliğine sâhip “Avrupa İnsanı” yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır. Ne var ki, Avrupa'da daha önce uygulanmakta olan ve Rousseau ve Herder'in asıl modelini oluşturmuş olduğu eğitim sistemleri her ülkede kendi milliyetçisini yetiştirmeye yönelik felsefî bir zemîn üzerinde müesses bir programa sahiptir. İşte, bu noktada, “yeni” Eğitim sisteminin, Alman, Fransız, İngiliz v.b. gibi milletlerin insanını, yâni Alman, Fransız, İngiliz'i değil, hepsini kapsayan Avrupa İnsanı'nı, yâni “Avrupalı”yı yetiştirecek ve bu kimlik üzerine kurulu “Avrupa Milliyetçiliği”ni besleyecek şekilde yeniden dizayn edilmesi gerekmektedir. Şimdilerde Avrupa Birliği'nde Eğitim alanında yapılmakta olan çalışmalar ve hazırlanmakta olan yeni programlar, bu hedefe yönelmektedir.

Evet; Avrupa Birliği, çok uzun ve çok ince yolunu dikkatle tâkip ederek, salınsa da sallansa da, zaman-zaman büyük bunalımlarla karşılaşsa da, rotasını muhâfaza etmekte hedefine doğru ilerlemektedir. Şimdi sıra, O'nun kemâle ermesi için “Anayasa” tartışmalarına gelmiş olsa gerektir. Burası bilhassa çok mühim; adetâ bir test alanı zîra.

⁶² Susanne Wiborg., “Political and Cultural Nationalism in Education. The ideas of Rousseau and Herder Concerning National Education”., *Comparative Education*; Oxford; May 2000; Vol: 36, Issue: 2, pp.235-243

XIV

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 021., 02.09.2002-08.09.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Dikkat edilecek olursa, başşehri, bayrağı, parlamentosu, konseyi, merkez bankası, bir-ikisi hâriç bütün üye devletlerde daha önce - çok değil 2001 yılı sonuna kadar - geçerli olan millî para birimi yerine ikaame edilen ortak parası (Euro), kuruluş aşamasında bulunan ordusu ve benzeri sembol ve kurumları ile artık, milletler arası hiçbir siyâsî paktta bulunmayan ve ancak bir “bağımsız devlet”e - kendi içinde federal veya konfederal, dışına karşı bir “bütünlük” arzeden bir devlete - tekaabül eden AB’nin, ismen ne olursa olsun cismen “büyük kurucu babalar” (founding fathers) tarafından teorik olarak temellendirilen Avrupa Birleşik Devletleri’ne doğru gitmekte olduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bu noktada, Avrupa Birliği’nin nihâî safhasında alacağı statü üzerindeki tartışmaların en önemlilerinden birisi olarak karşımıza, “Anayasa” konusu çıkmaktadır. Yine dikkat edilecek olursa, tek başına “Anayasa” terimi dahi, AB’nin, bizzat kendi içinden gelen îtirazlara rağmen, tartışa-tartışa, düşe-kalka da olsa istikrarlı bir şekilde başından îtibâren vaz’ edilmiş hedefine doğru yürümekte olduğunu bil-bedâhe isbâta muktedirdir.

Daha henüz Türkiye’de en saygın (?) entellektüellerin ekser-i kaahirasının bile “Avrupa Birleşik Devletleri” ve benzeri terimleri duymadığı - şimdi kaç kişi duymakta ve üzerinde konuşmakta? - 1994 senesinde “Avrupa Üniversitesi Enstitüsü, Robert Schuman Merkezi” tarafından ve Avrupa Parlamentosu’nun patronajı ile 12-13 Mart tarihlerinde tertiplenen “Avrupa Birliği İçin Bir Anayasa mı?” başlıklı konferansta konuyu muhtelif şekillerde enine-boyuna irdeleyen katılımcılardan Daniel Thürer’in, “Bir Anayasaya İhtiyâcımız Var mı?” başlıklı tebliğinde,⁶³ “Anayasa” teriminin hükümler devletlerin temel hukukî kategorisini işaret etmekte olmasına rağmen, Avrupa Entegrasyonu’nun hukukî temellerini karakterize etmesi bakımından iyi seçilmiş bir terim olduğunu belirtmesi dahi, benzeri binlercesinin arasından rastgele seçilmiş bir örnek olarak, bu konudaki gelişmelerin boyutları hakkında yeterli bir fikir verebilir; çünkü, bu onuyu irdeleyenlerin büyük ekseriyeti, aynı soruya aşağı-yukarı aynı cevabı vermektedirler.

Avrupa Birliği Anayasası konusundaki tartışmalar, bilhassa Sovyetlerin çöküşünü müteâkiben, 1990’ların başından îtibâren bâriz bir şekilde artmaya başlamış bulunmakta olup, 21nci asrın ilk yıllarından îtibâren ise daha da yoğunluk kazanmış ve meselâ Habermas gibi çağdaş filozoflar tarafından da ciddî bir felsefî egzersiz alanı gelmiş bulunmaktadır.⁶⁴

⁶³ Daniel Thürer., “Do We Need a Constitution?”, *A Constitution for the European Union?*, European University Institute, Florence., Robert Schuman Centre., Proceedings of a Conference, 12-13 May 1994, Organized by the Robert Schuman Centre with the Patronage of the European Parliament., EUI Working Paper RSC No. 95/9., ©Robert Schuman Centre., Printed in Italy in 1995., European University Institute., Badia Fiesolana., I – 50016 San Domenico (FI), Italy., pp.13-23 URL: [http://www.iue.it/RSCAS/WP-Texts/95_09.pdf]

⁶⁴ Habermas’ın, Avrupa’nın niçin bir anayasaya ihtiyâcı olduğunu irdelediği şu makale birçok kaynak içerisinde en ilgi çekici ve mühim olanlardan birisidir: Jürgen Habermas., “Why Europe Needs a

Hâsılı, Türkiye’de, hemen-hemen bütün siyâsî partilerin taraftarı olduğu, hattâ en mesâfeli durmaya çalışan veya öyle bir görüntü verenlerin dahi bâzı îtiraz şerhleri dışında “prensipler düzeyinde karşı olmadıkları” ve hattâ ve hattâ *karşı olmadıklarını sık-sık zikretmeyi bir nevi’ imân isbâtı gibi farz telakkî ettikleri*; gözümüzün nûru, dizimizin ferî, açlarımızı doyuracak, çıplaklarımızı giydirecek, çalışıp-çalışıp bize yedirecek, hem cebî hem gönül zengin, hamîyyetperver ve insâniyyetperver insanların, kanatsız meleklerin anayurdu “**Kutsal Avrupa Birliği**” üzerinde teorik-felsefî düzeyde bir irdeleme yapılırca başka şeyler çıkıyor ortaya.

Buraya kadar çok kısaltarak anlatmaya çalıştığımız tüm bu “başka şeyler” hakkında çok sâde ve fakat çok özlü ve çok etkili bir metinle yetinmek isteyenlere, daha önce de sözünü etmiş olduğum, Almanya Dışişleri Bakanı Joschka Fischer’in 12 Mayıs 2000 tarihinde, Berlin Humboldt Üniversitesi’nde irâd ettiği ve “Quo Vadis Europa?” sorusu ile giriş yaptığı “Konfederasyondan Federasyona: Avrupa Entegrasyonunun Nihâtiliği Hakkında Düşünceler” başlıklı, bütün Avrupa’yı derinden sarsan meşhur konuşmasını, en azından ilk birkaç paragrafını çok dikkatle kırâat etmelerini tavsiye etmekle yetineceğim.

Şimdi ise, yine çok sınırlı olmak kaydıyla, Avrupa Birliği’nin geleceğinde karanlıklar yaratabilecek menfî gelişmeler ve ihtimâller üzerinde duralım ve şu suâlî irdeleyelim: Acaba, Avrupa Birliği’nin nihâî safhası, ismen veya cismen de olsa konfederal veya federal bir statüdeki bir Avrupa Birleşik Devletleri ile nihâyetlenmeyebilir mi?

Bu noktada, Bilim Felsefesi’nin prensiplerini göz önünde tutarak, teorimizin sağlamlık derecesini test etmenin iki yolundan söz ederek başlayalım.

İlkin, her teorinin ancak “tecrübe” ile test edilebileceğini göz önüne alarak, bu projenin nihâî safhasını beklemeyi tavsiye edebiliriz; fakat, bir anlamda “tarihin sonunu beklemek” olarak da yorumlanabilecek olan böylesi bir fikir aynı zamanda siyâseten hayli yüksek nisbette risk taşıması hasebiyle pek şâyân-ı tercih olamayacağından, ikincisine geçebiliriz ki, bu da, “Anarşist Bilim Felsefesi”nin bâniî Feyerabend’in “Yönteme Hayır” isimli eserinde⁶⁵, “Zıddına Endüksiyon” adını verdiği metod olup; buna göre, “*sıkı sıkıya pekiştirilmiş teorilerle ve/ya iyice yerleşmiş deneysel sonuçlarla*

Constitution”, *New Left Review.*, 11., Sep-Oct 2001., pp.5-26 [Küçük bir not: Habermas’ın Avrupa’nın “bir anayasaya ihtiyâcı olup-olmadığını” sormadığı, bu ihtiyâcı *de facto* ve *default* olarak kabûl ederek “bir anayasaya niçin ihtiyâcı olduğu” suâliyle yola çıktığına dikkat çekmek isterim.]

⁶⁵ “Örneğin, sıkı sıkıya pekiştirilmiş kuramlarla ve/ya iyice yerleşmiş deneysel sonuçlarla çelişen hipotezler geliştirip, bilimin işleyişini zatına endüksiyonla ileri götürebiliriz.” [Paul Feyerabend., *Yönteme Hayır, Bir Anarşist Bilgi Kuramının Ana Hatları (Against Method, Outline of an Anarchistic Theory of Knowledge)*., Çeviren: Ahmet İnam., Ara Yayıncılık: 15, Felsefe Dizisi: 7, İstanbul, Mayıs 1989., Bölüm: 2, s.35 v.dv.]

çelişen hipotezler geliştirip, bilimin işleyişinin Zıddına Endüksiyon (counter-induction) ile ileri götürülebileceği” fikri temel bir çıkış noktası olarak alınmakta ve şu sonuca varılmaktadır: Teori(leri)miz ne kadar sağlam ve sıhhatli görünürse görünsün, bilerek ve kasten, aynı konuda, birden fazla ve birbiriyle çelişen teoriler üretilmelidir. Bu sûretle, aynı zamanda ve bir anlamda, belirli bir konuda düşünülmemiş hiçbir ihtimâl bırakmamak sûretiyle, her hâl ve şart altında olacak veya olabilecek, mümkün ve/ya muhtemel ve hattâ mümtenî bütün gelişmeler karşısında hazırlıksız yakalanılmamış olunabilecektir.

Feyerabend’in “Zıddına Endüksiyon” prensibi mûcibince, başka hiçbir yerden bir aksi görüş gelmese dahi, biz kendimiz kendi teorimize aykırı teoriler üretmeli ve sonra bunları kritik etmeliyiz; aslında benim burada üreteceğim zıt fikirler de zâten tedâvülde mevcut olanlardır.

İmdi: Buna göre, ilk olarak, Avrupa ülkelerinin, hem modern milliyetçiliklerin ve ulus-devletlerin duayeni ve en iyi tatbikatçıları oldukları ve hem de aralarındaki ihtilâfların ve menfâat kesişmelerinin ise bugün dahi hâlâ sıfırlanmış olmadığı, belirli bir ciddiyeti muhâfaza ettiği ve ileride ne gibi şekilleri alabileceği gözden ırak tutulmamalıdır.

Beri yandan, yine dikkat edilmesi gerekmektedir ki, her ne kadar Avrupalılar’ın hepsi için şu veya bu şekilde “Roma, Yunan ve Hristiyanlık” teslisi ortak payda ise de, aralarındaki kültürel farklılıklar da yer-yer çok derinleşebilmektedir; söz gelimi, Katolik, muhtelif varyantlarıyla Protestan ve yine muhtelif varyantlarıyla Ortodoks Avrupalılar arasındaki tarihî, doktriner ve kültürel doku uyumsuzluğu, zaman-zaman açık husûmetlere ve bu husûmetlerden ileri gelen sıcak çatışmalara dönüşmüştür ve el’ân dahi bu doku uyumsuzlukları ve husûmetler de politik olarak açıkça zikredilmemekle berâber, önemli bir nisbette varlığını muhâfaza etmeyi sürdürmektedir. Bu konudaki en basit ve çarpıcı güncel örneklerden birisi, 2001 mayısının ilk günlerinde Yunanistan’ı ziyâret eden Papa’ya karşı Yunan Kilisesi’nin almış olduğu açık reddiyeci ve hattâ husûmet dolu tavidir.

Bunun yanında, “Avrupalılık” konusunda bütün Avrupalıların aynı derecede asâletli Avrupalı addedilmediğine de bâhusus dikkat edilmelidir; Avrupalılık’ın aslî kriteri Yunan, Roma ve Hristiyanlık olduğuna göre, bu kriterlere en uygun olanlar en asâletli Avrupalı olacaktır. Bu îtibarla, en asîl Avrupalılar, “Çekirdek Avrupa”dan olan Yunanlılar, Fransızlar ve İtalyanlar olmaktadır; daha doğrusu bunların öyle bir iddiası vardır. Nitekim, meselâ André Siegfried’in, Almanya’nın *Avrupalılık ve Batılılık derecesini* tartışırken kullanmış olduğu şu ifâdeler önemli bir fikir vermeye muktedirdir:⁶⁶

“... Elbe’nin ve özellikle Oder’in doğusunda Almanya’nın hristiyanlaştırılmasının ne kadar yeni olduğunu ölçmek mümkündür. Cermen düşüncesi için bunda bir gençlik kaynağı vardır ki, ikibin yıla yakın bir zamandan beri Romalılaştırmış ve hristiyanlaştırmış olan Fransa, buna sahip değildir. Tarihsel geçmiş bakımından bizim (Fransa’nın - D.H.) altımızda iki-üçbin metre derinlikte su var; fakat Doğu Prusya’nın teknesinin altındaki suyun derinliği dört-beşyüz metreden ibarettir”.

⁶⁶ André Siegfried., *Milletlerin Karakterleri.*, Çeviren: Semih Tiryakioğlu., Varlık Yayınları., İstanbul, Şubat 1961., s.118

Siegfried'in *tekne* metaforuna göre, Almanlara nisbetle teknesinin altında daha az su bulunan Ruslar'ın niçin bin yıldan beri Hristiyan olmuş bulunmalarına ve hattâ Avrupa'nın can düşmanı Müslüman Türkler karşısında Hristiyan dünyasının en başarılı savaşçıları olmalarına rağmen, hâlâ "Avrupalılar" indinde kâfi derecede Avrupalı addedilmediğini de daha iyice anlayabiliriz.⁶⁷

Aşağıda gördüğünüz, "Avrupa'nın Bölgesel Çekirdeği" (The Regional Core of Europe) başlıklı harita⁶⁸ dahi, dışarıdan bakıldığında monoblok ve masif bir bütünlük gibi görünen Avrupa'nın bugün dahi hiç de öyle olmayıp Avrupa içinde Avrupalılar olduğu - bazıları "çekirdek" ve geri kalanları "çevre" olmak üzere - ve dahası, Avrupalılar'ın, Yunan mîrâsına ne denli sadâkat beslerlerse beslesinler, "Asıl (Çekirdek) Avrupa'nın Katolik-Protestan (hattâ öncelikle Katolik) coğrafya olduğunu ve Yunanistan'ın "Çekirdek"ten addedilmediğini göstermeye yeterlidir.

Bu konudaki en anlamlı haritalardan birisi de, Samuel P. Huntington'ın "The Clash of Civilizations?" isimli meşhur makalesinin⁶⁹ 30ncu sayfasında verilen Avrupa içinde Avrupalılar olduğunu anlatan metnin haritasıdır (aşağıdaki harita). Yorumu başlıbaşına bir makale oluşturacak bu harita, Mustafa Çalık tarafından yapılan tercümesinin ilk neşrinde ["Medeniyetler Çatışması mı?", *Türkiye Günlüğü*, Sayı: 23., Yaz 1993., s.33-46] yer almış olmasına rağmen, ne yazık ki daha sonra basılan "Medeniyetler Çatışması" başlıklı editoryal kitaba konmayarak mamalenin büyük bir anlam kaybına yolaçmıştır.

⁶⁷ Gorbaçov'un *Perestroika*'da, 'bâzılarının' (yâni Batı Avrupalılar'ın) Avrupa ile Batı Avrupa'yı özdeş addetmesini ve Rusya'yı ve Ruslar'ı Avrupa'dan saymak istememelerini kabûl etmeyerek kendilerinin Avrupa'nın tabii bir parçası olduklarını isbat etmek yönündeki gayretleri ibret doludur. [Bkz: M. Gorbaçov., *Perestroika, Ülkemiz ve Dünya İçin Yeni Düşünce*, Çe-viren: Kasım Yargıcı., Güneş Yayınları., İkinci Baskı., İstan-bul, Aralık 1988., s.203]

⁶⁸ URL: [http://www.mcrit.com/SPESP/regional_core_of_europe.htm]

⁶⁹ Samuel P. Huntington., "The Clash of Civilizations?", *Foreign Affairs*., ISSN 00157120; New York; Summer 1993., Volume: 72, Issue: 3, pp.22-49

XV

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 022., 09.09.2002-15.09.2002 (Pazartesi-Pazar)., s.19

Avrupa, ismi ne olursa olsun cismi federal veya konfederal statüde bir nevi' Avrupa Birleşik Devletleri olacak olan yeni bir yapılanmaya doğru, düşe-kalka da olsa ilerlemektedir. Ancak, biz, bundan önceki bölümde de sözünü etmiş bulunduğumuz gibi, bilim mantığının doğru çalışmasını te'mîn etmek üzere, Feyerabend'ci bir felsefi kalkış noktasından hareketle, başka hiç bir yerden bir îtiraz gelmese dahi kendi

tezimizin zıddını kendimizi üretmek üzere, tam aksi istikamette vuku' bulabilecek gelişmeleri irdelemeye başlamış ve bu cümleden olmak üzere, bundan önceki bölümde, sözünü etmiş bulunduğumuz üzere, dışarıdan yalınkat bir nazarla bakıldığında homojen ve monoblok, masif bir kütle gibi görünen Avrupa'nın, kökleri çok derinlere dayanan ve çok kısa bir müddet zarfında halledilmesi mümkün olmayan heterojenliğinin, AB'nin geleceğinin tehdit eden en önemli problem kaynaklarından birisi olabileceğini söylemiştik.

Patrick McCarthy'nin,⁷⁰ "Avrupa'nın geleceğini tehdit eden üç zayıflık" olarak zikrettiği tehlike kaynaklarından birincisi, AB'nin yalnız Batı Avrupa ile sınırlanması ve Rusya'nın dışlanması, Avrupa-içi meselelerin ön plana çıkması, ikincisi "işsizlik" ve üçüncüsü "kültürel problem"dir. Fakat biz burada konuyu biraz daha geniş bir çerçevede ele almaya çalışacak ve AB'nin tam olarak bir konfederasyonlar veya federasyonlar devleti şekline dönüşmesine engel olabilecek tehdit unsurlarına kısa başlıklarla devam edeceğiz:

• Avrupa Birliği'nin istikbâline yönelik önemli bir tehdit unsuru, Dünya'nın umûmî ahvâlinde vuku' bulabilecek köklü değişikliklerin hâsıl edeceği yeni bir dünya düzeninin ortaya çıkması ihtimâlidir. İmdi, şâyet Avrupalı devletleri, bir araya gelmeye icbâr ve hattâ mahkûm eden şartlarda ve birlikteliklerinden elde edecekleri faydalarda, ciddî, radikal bir takım değişimler vuku' bulacak olursa; acaba sâdece "Avrupalı olmak", sâdece "Roma, Yunan ve Hristiyanlık Teslîsi" ortak paydasına sâhip olmak ve hattâ bir araya gelerek daha büyük - daha doğrusu "en büyük" - bir siyâsî, iktisâdî, askerî güç merkezi olmak arzusu ve ihtiyâcı, yine de onları hâlâ çok güçlü ve çok diri olan millî menfaatlerinden vazgeçerek bir Avrupa Birleşik Devletleri potasında eritmeye yöneltecek olan bu projeyi nihâî noktasına kadar götürmeye kifâyet edebilecek midir?

Avrupa Devletleri'nin Hegelci, kendi irâdesinin üstünde başka bir irâde, hele "uluslar-arası" (inter-national) değil de "uluslar-üstü (supra-national) büyük bir otorite tanımayı reddeden tam bağımsız, "Ulus-Devlet" ve "Milliyetçilik" anlayışından, Kantçı "Federalizm" ve "Kozmopolitizm" anlayışına iten en büyük sâik olan hâricî tazyiklerin çok ciddî biçimde zayıflaması ve hattâ bu zayıflamanın bir eşik değere ulaşarak külliye zâil olması durumunda, işbu tam bütünleşmiş Avrupa projesinin anlamını büyük ölçüde kaybedebileceğini göz ardı etmemek gerekir.

Söz konusu bu gelişmeyi de şimdilik sâdece şu iki ana başlığa ircâ etmekle yetineceğim: Bunlardan birisi, *Rusya'nın daha da zayıflaması, SSCB'nin çöküşünden daha vahîm boyutlarda küçülmesi ve dağılması* ve diğeri de *Amerika Birleşik Devletleri'nin aşırı büyümesinin durması ve sonra da "tek süper güç" olmaktan uzaklaşması* olacaktır. Bu çok mühim iki gelişme, müstakbel Avrupa Birliği'nin kendi içinde meydana gelecek bir ihtilâflar serisi netîcesinde, nihâî hedefine ulaşmadan dağılmasına, veya daha mütevâzî bir statüye, "uluslar-üstü" statüden "uluslar-arası" statüye dönüşmesine ve Avrupa Birleşik Devletleri projesinin akamete uğramasına yol açabilir.

Burada bilhassa Rusya konusuna dikkat edilmesi lüzumlu olmaktadır. Kendisini hiçbir zaman tam olarak Avrupalı kabûl ettirememenin sıkıntısını yaşayan ve daha birçok başka sebepten ayrı olarak Avrupa Birliği'nin "Avrupa" anlayışının ağırlıklı

⁷⁰ Patrick McCarthy., "Re-Emergence of Traditional Threats", *Perceptions, Journal of International Affairs.*, September-November 1997., Vol.: II, No. 3, URL: [http://www.sam.gov.tr/perceptions/Volume2/September-November1997/REEMERGENCEOFTRADITIONALTHREATS.pdf]

olarak “Batı Avrupa” ile sınırlı olması yüzünden AB’ye girmesine hiç sıcak gözle bakılmayan ve bu sebeple de kendisini Avrupa Birliği karşısında emniyette hissetmeyen Rusya’nın aşırı derecede zayıflayarak vaktiyle Osmanlı’nın dağılmasına benzer şok şeklinde bir dağılmaya mâruz kalması durumunda, hâlâ Alman dış politikasının alt tabakalarında - ki buna “Derin Almanya” da denebilir - bir kor gibi sıcak ve diri bir vaziyette bekleyen “Öst Politik” (“Şark Politikası”) idealinin tahakkuk etmesi için müsâit bir ortam zuhûr edebilir ki bu durumda, bugün dahi, bütün birleşme projelerine ve çabalarına rağmen hâlâ varlığını kuvvetlice hissettiren yayılmacı German milliyetçiliğinin, bu büyük lokmayı diğer Avrupalı kardeşleriyle üleşmeyi tercîh etmek yerine tek başına yutmayı düşünmesini beklemek hayli mantıklı ve tutarlı olacaktır. Yine, bu şartın tahakkuku hâlinde, aynı Almanya’nın, tek başına bütün Avrupa Federasyonu içerisinde “lider ülke” ve “ağabey millet” rolüne soyunması da yabana atılmaması gereken başka bir ihtimâl olarak göz önünde bulundurulmalıdır; bu durumda ezeli hedefi Rusya’yı aldederek devleşen bir Almanya, AB’nin içinde de olsa dışında olsa AB için tam bir baş belâsı olabileceği gibi hiç ilgilenmeyebilir de.

ABD’nin aşırı derecede zayıflamasının da benzer bir gelişmeye yol açması kuvvetle muhtemel olabileceği gibi, bütün bu hâricî güç merkezlerinin zayıflaması süreci, Avrupalılar’ın, artık sıkı bir birlik ihtiyâcı duymamalarına da yol açabilir. Nitekim, bilhassa Fransa’nın AB’ye fazla bel bağlamasının ABD’ye olan rekabetiyle yakın alâkası nazar-ı dikkate alınacak olursa, AB’nin Fransa için kâr ve fayda değil yük ve zarar getiren bir kuruluş olarak algılanması, Birlik’in çözüme sebeplerinden olabilir.

• Avrupa’nın geleceğinin bir Avrupa Birleşik Devletleri’ne dönüşmesine engel olabilecek gelişmelerden birisi de, Avrupa’nın bizzat kendisinin ürettiği ve üreteceği menfilikler cümlesinde aranmalıdır. Bu menfiliklerden birisi, Avrupa ülkelerinin ekonomik ve sosyal gelişmelerinin denkleşmemesinin/eşleşmemesinin, AB’nin “tüketenler ve yiyenler” ile “üretenler ve yedirenler” şeklinde iki ana gruba taksîm olmasıyla zuhûr edecek yeni durumun, “yedirenler ve üretenler” sınıfındaki Çekirdek Ülkeler’in “tüketenler ve yiyenler” grubundaki Çevre Ülkeler’in yükünü artık daha fazla çekemez hâle gelmeleri veya çekmek istememelerinden kaynaklanabilir. Aslında çoktan oluşmaya başlamış bulunan bu Avrupa düalitesinin sıkıntıları şimdiden hissedilmeye de başlanmış bulunmaktadır ki AB’nin Çekirdek ülkelerinin, yardımları 2004’ten îtibâren durdurmak istemelerinin en başta gelen sebebi de budur.

Avrupa Birleşik Devletleri projesinin en son noktasına kadar sıhhat ve selâmet üzere varmasının veya varacak olursa dahi, vardığı bu noktada da müstakarr ve pâyidâr olarak kalmasının önünde birçok mâni’ler ve mânialar daha olduğu, olabileceği veya olması gerektiği düşünülebilir. Detaylandırma imkânı olmayan bu engeller cümlesinden, Avrupa’nın kendi içinden gelen ve yine kendisinin ürettiği ve çoğunlukla da birbirleriyle içten bağlantıları bulunan, *çalışma azminin azalması ve iş ahlâkı ve disiplininin çözümlenmesi; az çalışarak çok tâtil yapma eğilimlerinin kuvvetlenmesi; nüfusun gerilemesi; dinsizliğin artması; homoseksüellik, incest, pedofili v.b. aşırı ahlâksızlıkların meşrûlaşması; iffet, sadâkat ve aile gibi kavramların değersizleşmesi ve çökmesi, çocuksuzlaşma; insanlarda çoluk-çocuğa mal bırakma hırsının ve buna bağlı olarak “yârin” endişesinin git-gide zâil olmaya yüz tutması; uyuşturucunun yayılması; “atomizm” düzeyine yükselecek aşırı ferdiyetçiliğin yıkıcılığı; sosyal devlet ilkesinin aşırı derecede mübâlâğa edilerek çökmesi; haklar ve vazîfeler arasındaki dengenin “hak” lehine aşırı bozulması ve vazîfe ahlâkının kaybolması; göçmen*

dalgasının büyümesi; ırkçılık; kontrol dışı ekonominin büyümesi ve benzeri problem alanlarından sâdece ana hatlarıyla söz edecek olursak, bu menfî gelişmelerden en başta gelenlerden birisinin, **Avrupa insanının iş ahlâkı** ile ilgili olduğunu görmekte olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bu konuda çok önemli bir misâl olmak üzere, Helmut Schmidt'in *Toplumda Ahlâk Arayışı* isimli eserinde, en disiplinli Avrupalı millet olarak bilinen Almanlar'da gözlemlendiğini belirttiği büyük ahlâkî çözüme, çok düşündürücüdür. Kitabında "Ahlaklı Olmaya Cesaret Edelim" başlıklı husûsî bir bölüm (4. bölüm) açma lüzûmunu hisseden Schmidt, bu bölümdeki "Erdemlerden Vazgeçilemez" başlıklı fasıla, Kontes Marion Dünhof'un "*Zincirlerinden boşanmış bir özgürlük, vahşete ve suça yol açar. Her toplumun bağlara ihtiyacı vardır. Kurallar olmadan, gelenek olmadan, ortak kabul davranış normları olmadan hiçbir cemaat varlığını sürdüremez*"⁷¹ vecîzesiyle giriş yapmakta ve geleneklerini büyük nisbette kaybeden Alman cemiyeti için ciddî îkazlarda bulunmaktadır. Schmidt, bu endişelerinde haklı görünmektedir, zîra; Alman toplumunun iş ahlâkında ciddî bir erozyon söz konusudur. Buradan kısa bir örnek olmak üzere, bize hiç de yabancı gelmeyen "çok tanıdık" bir ülkeyi ve toplumu tasvîr eden şu cümlelere bir göz atalım:⁷²

".../Yönetici sınıf içindeki skandalların ardı arkası kesilmiyor; ama sonuç olarak hiçbirinin kişisel refahını yitirdiği de görülmemiştir."

"Ulrich Wickert'in değerlerin yitirilmesi üzerine yazmış olduğu *Der Ehrliche ist der Dumme (Dürüst Olan Enayidir)* adlı kitabının bu hafif kışkırtıcı başlığı, çoğu Almanın kapıldığı duyguyu dile getirmektedir. İster tarım üreticisi ister zanaatkâr, ister avukat ya da hekim olsun, dürüst ve düzgün fatura kesen herkes, sahiden de sonunda kendini enayi gibi hissedecektir. Aynı şekilde, gelirinden otomatik olarak kazanç vergisi, ek vergi, sosyal sigorta primleri kesilen çalışan kesimin büyük çoğunluğu da, maliyeyi kandırma fırsatına sahip olmadığından, kendilerini enayi verine konmuş hissediyordur."

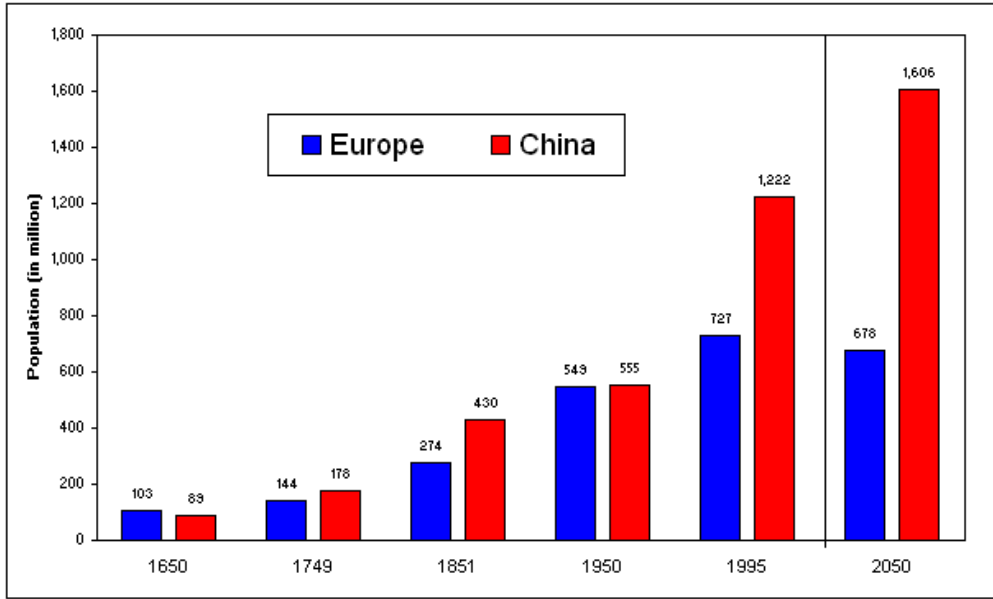
"Ne var ki hileli hurdalı yollar sırf şirket yöneticileri, bağımsız işyeri sahipleri, serbest meslek sahipleri ya da yıldız sporcular için değil, sıradan insanlar için de söz konusu olabilir. İnsanlar, geçerli hiçbir neden olmadığı halde kendilerine hasta raporu verecek, hatta üstüne bir de kaplıca tedavisi gerektiğini yazacak bir doktor bulabilirler. Ülkemizde kimse devletin iş bulma kurumunun gösterdiği işte çalışmaya zorunlu değildir, herkes pekâlâ ufak tefek işlerde kaçak çalışarak kazancını işsizlik sigortasından aldığı paraya ekleyebilir ve böylece net gelirini, bir işletmede haftada 38 saat çalışarak elde edilen kazançtan daha düşük olmayacak bir düzeye getirebilir. Buna tanık olan meslektaşlarıyla komşuları da, haliyle aynı şeyi yapmaya yeltenecektir."

Bunun yanında, Avrupa Birliği'nin bizzat kendi içinden kendisine yönelebilecek ve Avrupa'nın geleceğini ciddî sûrette karartabilecek en mühim tehditlerden birisi de, "**nüfusun gerilemesi**" (**depopulation**) problemidir.

⁷¹ Helmut Schmidt., *Toplumda Ahlâk Arayışı; Yeni Yüzyılın Eşiğinde Almanya (Auf der Suche nach einer öffentlichen Moral; Deutschland vor dem neuen Jahrhundert.*, Deutschland Verlags-Anstalt, Stuttgart, 1998)., Çeviri: Fatma Artunkal., Sabancı Üniversitesi Yayınları., İstanbul, Nisan 2002., s.160

⁷² Helmut Schmidt., *a.e.*, s.160

Avrupa’da nüfus, hemen-hemen bütün Avrupalı bilim ve siyâset adamlarını endîşeye sevk edecek derecede azalma eğilimi göstermektedir. Bu sayfadaki grafik Sanâyi’ Devrimi ile birlikte düzenli olarak artan ve yüzyılın başında stabil hâle gelmeye başlayan Avrupa nüfusunun 2050 yılındaki tahminî düşüşünü göstermektedir. Wolfgang Lutz ve Sergei Scherbov’un yayınlamış olduğu bir çalışmaya göre de,⁷³ 1999 yılında 375 milyon olan AB üyesi 15 ülkenin nüfusu, 2020 yılında takriben 390 milyona yükseldikten sonra yavaş bir düşüşe geçerek 377 milyona inmek sûretiyle 50 yıl öncesinin dahi altına inecektir (s.9).

Çin ve Avrupa’nın büyük tarih ölçekli, mukayeseli nüfus grafiği [1650-2050]

XVI

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 023., 16.09.2002-22.09.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Avrupa’nın geleceğini düşündüren menfi gelişmelerden birisi olan **nüfusun düşüşü** (*depopulation*) tek başına bir gösterge olmaktan ziyâde, bir problemler kümesinin en göze çarpıcı bir göstergesi olarak kabûl edilmelidir; zîra, nüfus düşüşünün hem yanında ve hem de arkasında çok ciddi ve köklü başka sebepler bulunmaktadır.

⁷³ Wolfgang Lutz and Sergei Scherbov., “First probabilistic population projections for the European Union”, Pages 123-139 in *Compendium of Family Studies in Austria 1999*, Wolfgang Lutz (editor), Schriftenreihe des ÖIF Nr. 7, Vienna: Austrian Institute for Family Studies, 1999 URL: [www.iiasa.ac.at/Research/POP/EU/luttsch99.pdf]

Bu köklü sebeplerin en başta geleni, Modernite'nin yapısından kaynaklanan bir problemdir.

İmdi; gerek olgun bir felsefe ve gerekse de olgun bir din, Madde (Dünya) ve Mânâ (Ruh) arasında sağlıklı bir denge kurabilmeli, hem “dünyevîleşme”yi hem de “insânîleşme”yi sağlayabilmelidir. Dünyevîleşme, *Dünya'nın keşfi ve fethi* demektir; fakat, bizler, yâni biz insanlar aslen, birer fert olarak, orijin itibariyle, “dünyalı” değil, “uhrâlî”yiz; çünkü İnsan'ın aslı Madde değil Ruh'tur ve onun da ana vatani ‘bu-dünya’ değil ‘öte-dünya’dır. Bu dünyadaki insan, diğeri bir ifâdeyle, “dünyalı insan”, işte bu ruh ve maddenin düal bir kombinasyonu olup, İnsanlığın bütün tarihi, aynı zamanda onun bu düalitesinin mücâdelesinin ve denge arayışının tarihi olarak da okunabilir. Fakat bu denge bugüne kadar hemen-hemen hiçbir vakit tam olarak te'sis edilememiş, ya Ruh lehine ve Madde aleyhine, ya da Madde lehine ve Ruh aleyhine bozulmuştur. İşte, Modernite'nin yaptığı da, Orta-Çağlarda *madde aleyhine ruh lehine* olan bu dengesizliği tersine çevirmek, yâni, bir dengesizliği bir başka dengesizliğe tahvîl etmek olmuştur. Dünyevîleşmek, yâni bu-dünya'da izzet ve vekarı ile yaşamak ve bu-dünya'ya hükmetmek bir vecîbedir: Dış-dünya fethedilmelidir. Ancak, serhat boylarındaki bu fetih sırasında, insan, kendi payitahtındaki saltanatını kaybetmemeli, dış-dünyayı fethetmekten önce iç-dünyasında bozguna uğramalıdır. Bu da, insan'ın bu-dünya ile, tabiat ile, kendisi ile ve mâbûdu ile hassas bir denge kurması anlamındadır. Batı medeniyetinin, Modernite'nin başarısı, “dünyevîleşme” sahasındaki zaferi, buna mukabil, kusuru ve zaafi, “insânîleşme” sahasındaki bozgunu, dinî inancın zayıflaması ve *Dünya-Uhrâ, Madde-Manâ dengesinin bozulmasıdır*. Bu dengenin bozulması, aynı zamanda insanlığın geleceğini tehdit eden tohumları da üretmektedir.

İşte, bu noktada, bu hususla ilgili olarak belirtilmesi gereken bir husus da, İnsanları çalışmaya sevk eden en büyük âmillerden birisinin, “yârın kaygusu” olduğudur. Burada sözünü ettiğimiz işbu endîşeyi, “kısa ve uzun vâdeli” olmak üzere, kısaca iki başlığa indirgeyebilirim. Kısa vâdeli yârın kaygusu, her şahsın kendi hayâtı ile sınırlı olan kendi yârını ile alâkalıdır; buradan, her insanın, kendisi, ailesi, toplumu v.b. için kendi hayâtında, kendi sağlığında sonuçlarını elde edeceği kazanımlar, birikimler için sây ü gayret hâsıl olacaktır. Fakat İnsan'ın bir başka vasfı da, yârın ile ilgili talepleri, beklentileri ve planları olmasıdır; çünkü İnsan, ‘tarihi olan’ tek varlıktır. Tarihi olmak ise, bir yandan mâzî ile irtibatlı olmak demek olduğu gibi diğeri yandan da istikbâl ile de irtibatlı olmak demektir; İnsan, Hayvan'dan farklı olarak dün-bugün-yârın irtibatının bir bütünüdür. İmdi; *yakın istikbâl*, yukarıda sözünü ettiğimiz kısa vâdeli yârındır; hâlbuki bir de *uzak istikbâl* vardır; işte, bu, yaşayanların hayatta ya göremeyeceği ya da görse bile kendisine pratik bir faydasının dokunamayacağı kadar uzak olan gelecek zaman dilimidir ve bu zaman dilimini asıl yaşayacak olanlar ise, bugün biz hayatta olanlar değil, bizim çocuklarımız ve torunlarımız, yâni ahfâdımızdır. Bu noktada Modernite'nin yarattığı çok ciddi bir problemle karşılaşmaktayız: Modernite, bir yandan İnsan'ın Tanrı ile olan bağıni zedelediği gibi, diğeri yandan da O'nun âile bağlarını zedelemektedir. Âile, aynı zamanda İnsan'da fitrî olarak mevcut olan *kalıcılık ve ebediyet* arzusu ve duygusunun tatmîn edildiği bir müessesedir; Hz Peygamber'in Âile'yi “yer yüzündeki cennet” olarak tanımlamasının hikmetlerinden birisi de bu olsa gerektir: Biz insanlar, fânî olan fertler olarak bekaayı, ebediyeti, kalıcılığı ancak çocuklarımızda bulabiliriz. Şimdi, karşı-karşıya kalınan problemi şu şekilde özetleyebiliriz: **Avrupa toplumunda**

din bağlarının zayıflaması ile âilenin zayıflaması ve çalışma azminin gevşemesi arasında önemli bir istatistikî bağlantı ve paralellik göze çarpmaktadır.

Modernite'nin Ruh-Madde dengesini tahrip etmesi, İnsan ile Rabbi arasındaki bağı hırpalaması, O'nu bir *homo materialis* ve *homo economicus* olarak telakkî etmesi, İnsan'a aynı zamanda bir bencillik de getirmekte ve bu da ebeveynin (anne ve babanın) çocuk yapma arzusunu kırmaktadır. Çünkü âilenin temelinde mâneviyat vardır; sadâkat vardır, iffet vardır; hâlbuki Modernite bunları tahrip etmektedir. Bu durumda aynı zamanda fevkalâde büyük bir sorumluluk ve fedâkârlık demek olan Âile'nin anlamı da kaybolmaya yüz tutmaktadır; çünkü, mâneviyatla birlikte, ondan beslenen sorumluluk da aşınmaktadır; meselâ, “çocuk” ehemmiyetsizleşmektedir; çünkü bu sorumluluk ve fedâkârlıklara “değmez” olarak görülmeye başlamaktadır. Beri yanda, aynı zamanda “çocuk”, “modern kadın” için bir yükür; öncelikle onun vücut güzelliğini bozar, ayrıca onun sosyal bağlarını geliştirmesinde ayağına ket vurur; çalışma ve gezme gibi istekler çocuklar yüzünden engellerle karşılaşır; kezâ, “modern çocuk” her açıdan ‘pahalı bir nesne’dir, yetişmesi, sağlığı, eğitimi v.s. çok paraya mâl olur. İşte bütün bunlar çocuk isteğini kırmakta, din bağları zayıflayan âileler çocuksuzlaşmaktadır. Aşağıdaki tabloda âilenin ve çocuğun iş hayatı için ne denli “engel” kabûl edildiğine ilişkin olarak elde edilen istatistikî veri, manzarayı açıkça ortaya koymaktadır: Kadınların %24.1'i âile'yi, %55.9'u ise, çocuğu, iş hayatı için “engel” olarak görmektedir.⁷⁴

Tablo: İş hayatı için engel olarak Evlilik ve Çocuk		
	Erkeklerin cevabı	Kadınların cevabı
Evlilik: Erkekler için	5.1	3.3
Evlilik: Kadınlar için	20.3	24.1
Çocuk: Erkekler için	8.6	4.5
Çocuk: Kadınlar için	54.0	55.9

İmdi; çalışmanın motorlarından birisi, çalışmak sûretiyle maddî refah elde etmek ise, bir başkası da evlâdına mal bırakmak, evlâdı vâsıtasıyla ebediyet kazanmaktır; ancak, “evlât” değersizleşince bu motivasyon kaynağı da kurumaya yüz tutmaya başlamakta ve bu da çok çalışma ve tasarruf duygusunu köreltmekte ve onun yerine az çalışma ve çok tüketme isteğini kamçulamaktadır; işte, Modernite'nin yarattığı tehlike: Sınırsız tüketen ve bir gün kendisini de tüketecek olan bir toplum yapısı yaratmış olmak!

Şimdi de, Avrupa devletlerinin, konumuzun bu yanıyla ilgili olarak, birisi “Refah Devleti” (Welfare State) ve diğeri de “Sosyal Devlet” (Social State) olmak üzere, iki aslî karakterine kısaca bir göz atacak olursak, birincisinin, vatandaşlarına en yüksek refâhı, “yüksek refah”ı sağlarken, ikincisinin de, bir yandan hem refâhın tabana mümkün-mertebe yayılmasını, yâni refah paylaşımı adâletini ve gelir dengesini, hem de

⁷⁴ Department of Demography and Geodemography, Faculty of Science, Charles University in Prague in co-operation with the Network for Integrated European Population Studies., Workshop on Gender Relations, Family and Work., September 15-16, 2000., Study and Congress Centre of the Charles University in Prague, Zahrady Castle, North Bohemia, Czech Republic., NETWORK FOR INTEGRATED EUROPEAN POPULATION STUDIES., Solicited Papers and Country Reports., Workshop 1 *Gender Relations, Family and Work.*, September 15-16, 2000, Zahrady, Czechia [www.cbgs.be/data/prag1.pdf]., p.18: “1.5. Marriage and employment”

işsizlik yardımı v.b. kurumlar aracılığıyla sosyal adâleti de sağlamakta olduğunu söyleyebiliriz. Fakat birincisi, bir yandan refah tatmîninin çalışma azmini kırması gibi bir yan etki meydana getirmekte ve ikincisi de - bundan önceki yazımızda Helmut Schmidt'in açıkça dile getirdiği üzere - sûstimâllere yol açtığı gibi iş ahlâkını da dejenere edebilmektedir.

Bütün bunlar, Avrupa'nın geleceği için hiç de iyi olmayan belirtiler cümlesindedir; ancak, yine de bunlardan Avrupa'nın çökeceği veya Avrupa Birliği'nin hiç de öyle korkulacak bir şey olmadığını düşünmenin meşrûiyeti çıkmaz.

Yine de, hepsi bir araya gelmekte ve bir arada, adı her ne olursa olsun, bir Avrupa Birleşik Devletleri oluşturmakta her geçen gün büyüyen ve yaygınlaşan kuvvetli bir "ortak ve umûmî irâde" sergilemektedirler.

Niçin? Evet: Niçin? Bir kere daha hâtırlayalım: Bu konudaki en mühim sır, Churchill'in, Büyük Harb'in hemen akabinde 1946 yılında, Lahey ve Zürih - bilhassa Zürih - nutuklarındaki tezde yatmaktadır: Avrupa, artık ya birleşerek bir araya gelecek ya da ciddî ve telâfisi gayri mümkün, fevkalâde ağır, onulmaz bir krize yuvarlanacaktır. Bu, tâ geçen asrın ilk çeyreğinde 'karamsar filozof' damgası yiyen Oswald Spengler'in, Tarih Felsefesi'nin en tanınmış tezli eserlerinden olan *Decline of the West*'te ileri sürmüş olduğu kehânetin tahakkuk etmesinden duyulan endîşedir. Bu teze göre, Batı, yâni Avrupa, her medeniyet ve siyâsî organizasyon gibi, yükseliş çağını kapatmıştır; artık, iniş çağı başlamıştır ve bu da Tarih'in akışının getirmiş olduğu durdurulamaz bir süreçtir. İşte, İkinci Cihan Harbi, vaktinde ciddîye alınmayan bu derin felsefî tezin, ânîden ve bir travma gibi tahakkuk edebileceğini göstermiştir: Avrupa çöküşün eşiğindedir; altı sene devâm eden Büyük Harp bu yaşlı kıt'ayı son derece yorgun düşürmüş, bütün ihtişâmını söndürmüştür. Dünya'da kuvvet merkezi ânîden, bir hamlede, Avrupa'dan Atlantik'in ötesine kaymıştır; daha birkaç sene öncesine gelinceye dek herbirisi tek başına bir dünya gücü olan, her birisi tek başına dünyayı kolonize eden büyük Avrupa devletleri, Doğu'da Sovyetler Birliği ile Batı'da Amerika Birleşik Devletleri'nin gayr-i kaabil-i mukaavim güçleri arasında sıkışmış bulunmaktadırlar; tâkatten düşmüşler, acze dûcâr olmuşlardır. Rusya durdurulamayacak olursa, bu, Paul Valéry'nin dikkat çektiği tehlikedir: Avrupa'nın Asya'lılaşması, Asya'nın bir uzantısı hâline dönüşmesi. Amerika durdurulamayacak olursa, bu da, aynı tehlikenin tersten yaşanmasıdır: Avrupa'nın Amerikalı'laşması!

O hâlde, yapılacak olan tek şey vardır: Bütün Avrupa'lıların bir araya gelmesi. İşte, Churchill'in söylemek istediği de tamı tamına budur; Harp'ten hemen sonra, hiç vakit kaybetmeksizin, sığağı-sığağına: "Bir nevi' Avrupa Birleşik Devletleri binâ etmeliyiz!" Avrupa Birliği'nin en büyük kurucularından olan Konrad Adenauer'in "*Avrupa'nın birliği birkaçının rûyâsı idi, sonra birçoğunun ümîdi oldu; şimdi ise herkesin ihtiyâcıdır*" dediğini unutmayalım. Herşeye rağmen, bu ihtiyaç bugün azalmış değildir; hattâ artmaktadır bile!

*“Avrupa’nın birliği birkaçının rüyâsı idi, sonra
birçoğunun ümidi oldu; şimdi ise herkesin ihtiyâcıdır”*

İkinci Dünya Harbi’nden sonra Almanya’yı tekrar ayağa kaldıran adam

Konrad Hermann Josef Adenauer

(5 Ocak 1876- 19 Nisan 1967)

XVII

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 024., 23.09.2002-29.09.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

AB’nin nihâi safhasının, resmî adı her ne olursa olsun “bir nevi’ Avrupa Birleşik Devletleri” olmasını engellemesi mümkün olduğu ileri sürülebilecek daha bir hayli konuyu detaylandırma imkânımız olmadığından, üzerinde durmadan geçerek⁷⁵ şimdi de, AB’nin geleceği için en önemli tehdit kaynaklarından birisi olması hasebiyle Genişleme ve benzer sebeplere binâen “**nüfus yapısının ve karakterinin değişmesi**”nin tevlîd edeceği tehditkâr netîcelere kısaca temas edeceğiz.

Söz konusu bu büyük “tehdit unsuru”nu, yine kısaca, iki ana başlık altında toparlayabiliriz. Bunlardan birincisi, “Avrupa içinden” olup, “genişleme”nin ikinci ve son halkasını oluşturan (Türkiye hâriç) 14 ülkenin Birlik’e katılmasından gelecek ve Avrupa Birliği’nin kalıcı mensupları olacak olan - yâni iş bittikten sonra memleketlerine (Avrupa dışına) geri gönderilmesi mümkün olmayan - nüfus ve diğeri de “Avrupa dışından” sırf *işgücü* olarak, çalışmak üzere *ithâl edilecek* olan çalışma elemanları, bir anlamda Avrupa’nın yeni Kunta-Kinteleri’dir.

Fakat tam da bu noktada halli hayli müşkil, ciddî bir problem başgöstermektedir: Her iki yol da Avrupa’da, Avrupa Birliği’nin geleceğini tehlikeye düşürebilecek derecede ciddî birtakım içtimaî ve siyâsî problemler yaratabilecek potansiyellere

⁷⁵ Bu konuda mufassal bir makale olarak, bkz: Deniz Altınbaş Akgül., “Avrupa’nın Geleceği: Avrupa Birleşik Devletleri Federasyonu mu?“, *Stratejik Analiz.*, Sayı: 24, Nisan 2002., Ankara., s.5-21

sâhiptir. Evvelemerde dikkat edilmesi gereken husus, Genişleme'nin son halkası ile AB'ye iltihak edecek olan 14 ülkenin yaklaşık 90 milyon civarındaki nüfusunun, Avrupa'nın beklentisinden daha büyük bir işgücünün kaynağı olduğudur. Hemen ilk birkaç yıl zarfında 5 milyonun üzerinde olacağı ve bilâhare çok daha kesâfet kazanacağı tahmîn edilen büyük yığılmaların sebebiyet vereceği bunalımların sâdece başlıkları bile ürperticidir ki bunların en mühimlerinden birisi, Avrupalılar arasında bir tür “yerli-muhâcir” ayırımına benzer gerginlikler doğurması ihtimâlidir. Meselâ, “yerliler”in, “muhâcirler”in ücret kırmaları sonucunda hem bir yandan ücretlerinde düşme meydana gelmesi ve hem de daha fecîsi, iş kaybetmelerine yol açması ihtimâli hiç de zayıf değildir. Bunun yanında, muhâcirlerin, ne kadar sıkı denetlenirse denetlensin çok ciddî bir “kaçak işgücü” oluşturmalarını ve ayrıca, yerli Avrupalılar'ın iş disiplinine ve iş ahlâkına darbe indirmelerini de beklemek ve hesâba katmak gerekecektir. Bunlara ilâveten, iş ahlâkının ve disiplininin aşınması Avrupa'da üretim performansını ve verimliliğini düşürerek ekonomik bir çöküşe zemîn hazırlayabileceği gibi; kaçak işgücünün artışı da, Kontrol-Dışı Ekonomi'nin alanını ve gücünü genişletecek ve bu da hem vergi gelirlerinin ve hem de Avrupa'nın git-gide sayıları artacak olan ve lükse ve refâha alışmış emeklilerinin gelir kaynaklarının beslendiği fonların zayıflamasına yol açacağı gibi; diğer birçok sebeple de birleşerek Mafya türü örgütlü suç teşkîlatlarını da büyütebilecektir.

Bütün bunlara ilâveten, çok dikkat edilmelidir ki, işini kaybeden veya ücretinde, emekli gelirinde gerilemeler vuku' bulan, yâni hayat standardı düşmeye başlayan kitlelerin tepkisi ise “**Yabancı Düşmanlığı**” (**Xenophobia**) şeklinde açığa çıkacaktır ki bunun en ağır nefesi de Avrupa'nın çok yakından tanıdığı, her zaman kuvvetli bir damar gibi atan, en ölümcül görüldüğü ânında dahi hayâtiyetini muhafaza eden en büyük belâ olan “**İrkçilik**”da meydana gelecek olan ve şimdiden bir hayli güçlenmiş bulunan yükseliş ve hattâ patlamadır.

Bu göçlerin hâsıl edebileceği bir başka muhtemel travma da şudur: Avrupa'ya, bu denli yüksek nisbette ve büyük bir hızla gelecek, daha başka bir ifâdeyle “akacak” olan bu nüfus - Türkiye hâriç 90 milyon; Türkiye de işin içine katılırsa takriben 160 ilâ 170 milyon - Avrupa tarafından kolaylıkla ve bir hamlede “dönüştürülebilecek” yâni “Avrupalılaştırılabilir” sınırın üstünde olabilir; ihtimâl-gaalibe ile de öyledir. Bu takdirde, Avrupa Birliği, vaktiyle Roma'nın yaşadığına ve inkırâzına sebebiyet verecek olan büyük bir trajedi yaşayabilir ki o trajedi de ezcümle şudur: Romalılar tarafından “barbar” olarak tavsîf edilen diğer kavimleri cezbeden zenginliklerinin yol açtığı Barbar akınlarından bunalan Roma, Barbarlar'a çok mâkul olduğunu düşündüğü bir teklif götürdü: “*Geliniz; bizimle düşman değil, dost olunuz; sizleri Roma'nın hudutları içine alalım; Roma'dan harp yoluyla elde etmek istediklerinizi sulh yoluyla alınız, bizim vatandaşlarımız olunuz ve Roma'nın nîmetlerinden istifâde ediniz.*” Teklif cidden mâkuldü; Barbarların da büyük kısmı buna uydular, Roma'ya yerleştiler, Roma'nın nîmetlerinden sulh yoluyla istifâde ettiler. Ancak, olanlar bundan sonra oldu: Roma'lı Barbarlar Roma'yı içten-içe çürüttüler ve O'nun en büyük yıkılma sebepleri arasında yer aldılar: Roma'nın projesi bir “bumerang” gibi ters etki hâsıl etmiş, içine alıp sindirerek başından defetmek istediği belâ, boğazına takılmıştı. Bundan sonrasını Blunt'tan dinleyelim.⁷⁶

⁷⁶ A. W. F. Blunt., *Batı Uygarlığının Temelleri.*, Değişiklik ve Eklerle Türkçeye Çeviren: (Prof.) Dr. Phil., Müzehher Erim., İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2568, Klasik Diller ve

Barbar istilâları çağına çoğunlukla “kavimlerin dolaşması” çağı denir. Orta ve kuzey Avrupa kavimleri ve - daha ötede - Rusya ve orta Asya’daki ırklar arasında her zamankinden daha fazla bir huzursuzluk devresi hüküm sürmeye başlamış ve bu durum onları küteller halinde hâkete geçerek yeni yurtlar aramaya itmiştir. Bunlar Roma sınırları dışındaki kavimleri sıkıştırmış, onlar da Roma İmparatorluğu içindeki yerleşik ve düzenli bölgelere doğru gelmeye başlamışlardır. Bu gibi hareketlerin taşmış bir ırmak gibi gittikçe gücü artar. Bunların öyküsü çok karmakarışıktır. Kâh orada kâh burada bazı kavimler görünür, bazan da bunlar kollara ayrılıp değişik yönlere giderler. Kâh Galya, kâh Afrika veya Britanya’ya saldırırlar. Fakat, önünde sonunda, daima Roma ve İtalya zarar görür. İmparatorluğun merkezi İtalya’da idi ve bu, istilâcıları dayanılmaz bir biçimde çekiyordu.

İlk saldırı Aurelius’un zamanında oldu (İ. S. 166). Markomanni kavmi ve diğer bazı kavimler Tuna sınırını aşarak Tuna eyaletlerine yayıldılar. Onüç yıl süren şiddetli bir savaş bunların geri püskürtülmesiyle sona erdi. Fakat, sorunu barışçı bir çare ile çözümlenmeyi düşünen Aurelius bu istilâcıların büyük bir sayısını saldırdıkları eyaletlerde İmparatorluğun birer üyesi olarak yaşamaya çağırdı. Bu davranış çok önemli bir örnek oldu ve daha sonraki İmparatorlar tarafından sürekli taklit edildi. Bu tabii ki gerekli birşeydi. Sınır boyundaki bölgeleri boş bırakmak istilâyı davet etmek olurdu. Fakat böylece bundan sonra İmparatorluk içinde yerleşen barbarların sayısı gittikçe arttı. Bunlar yavaş yavaş İmparatorluğun en enerjik yurttaşları olacak ve sınırlardaki ordular da yavaş yavaş en çok bunlardan kurulacaktı. Sayıları ve önemleri arttıkça başlarındaki kimseler de İmparatorluğun büyük adamları olacaktı. Böylece **imparatorluk, Ordu ve Saray “barbarlaşmaya” başladı. En sonra İmparatorluk yalnız dışardan gelen barbar akınları karşısında değil, aynı zamanda kendi sınırları içinde gittikçe gelişen bir barbarizm kuvveti karşısında çöktü.**

Markomanni saldırısını, İ. S. 200’den sonra, Alemanni akınları izledi (236). Got’ların ilk saldırısı aynı yıl içinde oldu. 250’de Frank’lar görüldü. Piktler ve İskoçlar üçüncü yüzyılda Britanyayı tehdide başladılar. Vandal istilâsı 406’da başladı. 450’de Hun’lar Avrupayı ta Galya’ya kadar yağma ve harap ettiler ve en sonunda orada yenildiler. Böylece, birbiri ardından gelen istilâ dalgaları İtalya ve Batı İmparatorluğunun bütün noktaları üzerinde toplanıyordu.

Doğuda Ermenistan toprakları üzerinde çarpışan menfaatleri yüzünden Büyük Parthia veya İran Krallığı ile de hemen hemen sürekli savaş halinde bulunması İmparatorluğun bu istilâlara karşı koyma gücünü dayanılamıyacak kadar aşırı zorluyordu. İtalya hızla mahva sürüklendi. İtalyan ticareti sona erdi. Veba ve kıtlık nüfusu azalttı. Geniş arazi parçaları kimsenin oturmadığı bomboş yerler haline geldi. İstilâcılar hâlâ gelmekte devam ediyordu. Galya, İspanya ve Afrika da kendi krallıklarını kurdular. Bunlar ancak işlerine geldiği ölçüde İmparatorluğun birer eyaleti imiş gibi davranıyorlardı. En sonra İ. S. 476’da bizzat İtalya’da bir barbar devleti kuruldu ve Batı İmparatorluğu sona erdi. 500 yılı İspanya ve İtalya’da birer Got krallığının, Afrika’da bir Vandal krallığının, Galya’da Frankların Klovis krallığının ve Britanya’da bir Sakson krallığının kuruluşunu gördü.

Dün Romalılar ve “Barbarlar”...; yârın?

Bu sayfadaki harita, Batı Roma'nın yıkılışından sonraki takrîben birbuçuk asır müddet zarfında, içten yıktıkları Imperium Romanarum'un enkazı üzerinde kurulan ve günümüz modern Avrupa devletlerinin ilk çekirdekleri olan “Barbar Krallıkları”nı göstermektedir [568-636].⁷⁷

⁷⁷ Bu konuda daha mufassal bilgi için, aşağıda verilen, “Roman empire and the Barbarian kingdoms AD c.500” altyazılı haritanın alındığı şu kaynağa bakınız: Edward Gibbon., *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire.*, Wordsworth Classics of World Literature., Wordsworth Editions Ltd., Great Britain, 1998., Chapter: 36., p.703

MS takrîben 500 civârında Roma İmparatorluğu ve Barbar Krallıkları

XVIII

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 025., 30.09.2002-06.10.2002 (Pazartesi-Pazar), s.19

Bundan önce, Avrupa Birliği'nin, "kurucu babalar" olarak anılan filozof ve devlet adamlarının öngördüğü ve arzuladığı gibi, nihâî safhada federal veya konfederal yapıda bir yeni devlete, resmî adı her ne olursa olsun "bir nevi" Avrupa Birleşik Devletleri"ne inkılab etmesinin önündeki muhtemel mâni' ve mâniyalara kısaca temas ederek, bunların hiç de göz ardı edilecek kadar basit ve sıradan olmadığını; Birlik'in yozlaşmasına, çürümesine, ekonomik olarak gerilemesine yol açarak nihâî gayesine vâsıl olmasına engel olabilecek, hattâ O'nu çökertebilecek ciddî birer tehdit olma potansiyeline sâhip bulunduğunu anlatmaya çalışmış, en son örnek olarak da muhtelif sebeplere binâen - aşırı genişleme, nüfus düşmesi yüzünden yeni işgücü istihdâmı ihtiyâcı vb. - mâruz kalınacak büyük göç dalgalarının, vaktiyle Barbarlar'ın Roma'nın çöküşünde oynadığına benzer bir rol oynayabileceğinden ve O'nu Roma'ninkini andırır bir âkıbeta sürükleyebileceğinden söz etmiş ve bir önceki yazımızı şöyle bağlamıştık: "...Avrupa Birliği de, pek âlâ, içine sindiremeyeceği kadar büyük nüfusları alacak olursa, onların yaratacağı içtimâî ve siyâsî problemler batağında boğulup haşmetli Roma gibi tarihe gömülebilir."⁷⁸

⁷⁸ Avrupa'ya yönelik tehditler konusunda, bir örnek olarak, bkz: Pisani-Ferry, Jean "Dealing with Diversity: The Challenges for Europe." In John Zysman and Andrew Schwartz (Ed.) *Enlarging Europe: The Industrial Foundations of a New Political Reality.*, University of California International and Area Studies Digital Collection, Research Series #99, 1998., 1998, ISBN: 0-87725-199-1., [http://repositories.cdlib.org/uciaspubs/research/99]

Ancak, bütün bunlardan, ne gibi bir netice çıkarılabilir? Şimdi de kısaca bunu ele alalım:

Avrupa’da “İçten Fütûhat” Hayâlleri Kuranlar

Türkiye’deki “AB-yandaşları”nın büyükçe bir bölümünü oluşturan kesim de, bir çeşit “İçten Fütûhat” hayâlleri peşinde olanlardır. Bilhassa 28 Şubat’tan sonra alevlenen ve ezici çoğunluğu “daha iyi müslümanca yaşayalım” türküsünü çağıran “(dünkü) İslâmcılar” ile “AB’ye onurumuzla girelim” türküsünü çağırın “(saf) milliyetçiler”den mürekkep bu kesimin ütopyalarına göre, AB’ye girildiği takdirde - Türk kelimesinden hazzetmeyen birkısım İslâmcılara göre “Türkiyeli Müslümanlar”, Milliyetçilere göre de Türkler - şunları yapacaklardır: 1: Türkiye’de açığa çıkmayan bütün teşebbüs güçleri orada açığa çıkacak, ekonomik bakımdan büyüyerek Avrupa ekonomisinde büyük bir ağırlık kazanacaklar, hattâ belki ele geçireceklerdir; 2: Avrupa’nın azalan nüfûsuna karşılık dinamik ve çoğalan nüfûsu ile Avrupa’da büyük bir nüfus gücü oluşturacaklar, hattâ zamanla muhtemelen Avrupalılar’ı bir tür Türkleştirmeye ve/ya Müslümanlaştırmaya bile muvaffak olabileceklerdir; 3: Avrupalıların ahlâkının homoseksüellik, inest, pedofilinin v.b. sapıklıkların git-gide yayılması ile fesâda uğramasına karşılık, ahlâken sağlam ve mazbut Türkler (veya Türkiyeli Müslümanlar), artık bu çürümüş, müfsîd cemiyeti birkaç nesil içerisinde ele geçirebileceklerdir.

Demek ki adamlar haklı: “Bakınız; işte, AB’nin hiç de korkulacak bir yanı yok; hele bir girelim; bakın nasıl içten fethediyoruz; Osmanlı kılıç gücüyle ancak Viyana’ya gidebildi; biz ise...”

Ne müthiş, değil mi! Meselâ söz gelimi, 2150 yılında, Türk ve Müslüman bir “Birleşik Avrupa Devletleri”!

İlkin dikkatlerden kaçan en mühim husus, içine girdiğimiz ortamın problemlerinden âzâde olacağımızı düşünmenin çok vahîm bir zihnî yetmezlik demek olduğunu kabûl etmektir. Bu, gireceği yerin Cehennem olduğunu kabûl eden bir kişinin herkesin yandığı bu ortamda kendisinin yanmayacağını düşünmesi kadar saçmadır; buna ütopya bile denemez; ütopyanın bir haysiyeti var!

Mutlaka kabul edilmelidir ki, zâten bir kısmına şimdiden çok ciddî biçimde yakalanmış bulunduğumuz bu iflâh olmaz belâlar, AB’ye girince bizi daha da derinden saracaktır; meselâ, kendi topraklarımızda bile korumaya ve yaşatmaya, üreterek geliştirmeye muvaffak olamadığımız an’anelerimizi, değerlerimizi üstelik *başı eğik* ve *onursuz* – esâsen AB’ye hiçbir zaman *onurla* girilemez - girdiğimiz, daha doğrusu, “lûtfen kabûl edildiğimiz” bir ortamda korumayı, yaşatmayı, yeniden üreterek geliştirmeyi düşlemek, bu işlerden hiçbir şey anlamamak demektir. Hiç şüphesiz, bu değerlerimiz orada da aşınacak; buradakinden çok fazla, hattâ onlarınkinden bile daha fazla! Bizim ailelerimiz de parçalanacak ve çökecek, bizim ahlâkımız da dejenere olacak; bizim cemiyetimizde de Avrupalıların - dikkat; artık biz de “Avrupalı”yız çok şükür - ciğerlerini çürüten her türlü müptezellik [erkek ve kadın homoseksüelliği, pedofili (çocuk severlik; nâm-ı diğer, sübyancılık), uyuşturucu v.b.] doludizgin yayılacak; bizim de “gay cemiyetlerimiz” olacak, “iffet” ve “nâmus” Avrupa

standartlarına gelecek; bizde de karı-kocanın birbirini aldatması vak'a-yı âdiyeden olacak ve bizim çocuklarımızın da büyükçe bir kısmı gayri meşrû doğacak; bizde de dinsizlik artacak ve daha da fecîsi, Hristiyanlaşma yükselecek ve hepsinden fecîsi, bütün bunlar, kemâl-i âfiyetle içlerimize sindirilecek!

Hattâ, daha AB'nin kapısı bile aralanmamışken, bu belâların çoğu bizim kapımızı çalmış vaziyette bulunmakta değil mi? Bizi bu pisliklere karşı kim koruyacak? Kendi ülkesinde başörtülü genç kızları “mazanne-i sû erbâbı” telakkî ederek üniversiteye almayan, ama buna buna karşılık, Güney sâhillerimize gelen “batılı” (yâni “efendimiz”) 700 homoseksüeli devlet töreni ile karşılayan aklını şaşırılmış Devlet yönetimi mi? AB'ye girmiş bir Türkiye'de o aklını şaşırılmış Devlet dahi olmayacak! Yine dikkat: Kötü de olsa bir devletiniz yok artık! Peki; ya diğerleri? Çalışma azmimiz, iş ahlâkımız, disiplinimiz niçin burada berbat iken orada açılacak? Bilhassa 1980'den sonra, kışkırtılmış bulunan görgüsüz tüketim, az çalışarak çok tâtîl yapma arzusu, bütün bunlar bizde zâten ziyâdesiyle var değil mi?

Bir de şu nüfus üzerinden kurulan hayâllere, “**nüfus efsânesimize**” gelince: Avrupa'nın nüfûsu düşerken bizimkinin yükseleceğinin garantisi ne? İşin doğrusu şu ki, nüfûsumuz şimdiden düşüş trendine girmiş bulunmaktadır. Aksiyon dergisinde yayınlanan “Türk Modeli Çoğalma” başlıklı araştırmasına, “*Ülkemizde üçten fazla çocuk yapan aileler nerede ise ‘ayıplı’ muamelesine maruz kalıyor, nüfus çokluğu AB'ye giremememizde etkili bir gerekçe olarak gösteriliyor. Nüfus artış hızı her geçen yıl azalırken, ihtiyar nüfus da Türkiye'nin başını fena halde ağrıatacak. Uzmanlara göre tek çıkış yolu ‘Türk usulü ‘ bir planlamaya gitmek*” sözleriyle başlayan Haşim Söylemez'in⁷⁹ aynı araştırmasının “*Genç Cumhuriyet ihtiyarlıyor*” ara başlıklı kısmındaki şu tesbitleri çok dikkat çekici:

“78. yıl dönümünde genç cumhuriyet olarak dillendirilen Türkiye Cumhuriyeti, 100. yılını kutladığı zaman ihtiyar bir cumhuriyet olacak. 22 yıl sonra Türkiye nüfusunun büyük bir kısmını orta yaşlılar ve ihtiyarlar oluşturacak. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği'nin (TÜSİAD) geçtiğimiz yıllarda nüfus planlaması ile ilgili olarak yapmış olduğu tespite göre, 2000 yılı ile 2025 yılı arasında Türkiye toplam nüfusunun yüzde 30 oranında artması bekleniyor. Aynı şekilde bu zaman dilimi içerisinde 65 yaş üzerindeki nüfusun ise yüzde 120 oranında artacağı belirtiliyor. Yüzde 5.5 olan yaşlı nüfus oranının ise 25 yıl sonra yüzde 9.0'a çıkacağı kaydediliyor. Yaşlı nüfus oranı 2025 yılından sonra da giderek artmaya devam edecek.”

“Genç yaş olarak kabul edilen 0-20 yaş grubu ise çok olmasa da yine bir düşüş yaşıyor. Nüfusun yüzde 29.5'ini oluşturan bu yaş grubu 2010'da yüzde 26.0, 2020'de yüzde 23.6 ve 2025'te de 22.7 oranına düşecek. Genç nüfusta her geçen gün bir azalma başgösterirken, yetişkin nüfus ise buna bağlı olarak artacak. 20-65 yaş arası kabul edilen yetişkin nüfus 2025 yılında 35 milyondan 65 milyona ulaşacak. Yetişkin nüfusun artışı doğal bir seyir olarak karşımıza çıkıyor. Çünkü; bu yaş grubuna ait kişilerin büyük bir çoğunluğu doğurganlığın henüz hızlı düşmediği bir dönemde doğmuşlardır. Yetişkin yaşta 2025 yılında sadece ihtiyar nüfusun artmasına bağlı olarak kısmen azalma olacak.”

⁷⁹ Haşim Söylemez., “Türk Modeli Çoğalma: “Herkes Nüfusun Çokluğundan Yakınıyor; Ama Rakamlar ‘Elinizi Çabuk Tutun’ Diyor.”., *Aksiyon.*, 22.12.2001., Sayı: 368., s.10-13

Aynı araştırmadaki şu tablo vaziyeti sayılarla anlatmaktadır:

Yaş gruplarına göre Türkiye nüfus tablosu [milyon]					
	1990	2000	2010	2020	2025
0-14 yaş	35.5	29.5	26.0	23.6	22.7
15-64 yaş	60.5	65.0	67.9	68.7	68.3
65-yaş	4.0	5.5	6.1	7.7	9.0

Kaldı ki, AB'ye tam üye girinceye kadar geçecek olan yirmi-yirmibeş yıllık süre sonunda; evvelen, etnik temelli parçalanmalar sonucunda *Türkiye'den birkaç ülke çıkacağı* için AB'ye girenlerin hepsi "Türk" kimliği ile girmeyecektir; sâniyen, o vakte dek Türklerin nüfus artışı da sıfırlanmış olacaktır; sâlisen, Avrupa'ya gidip de yerleşecek olan Türkler'in büyükçe bir kısmında üçüncü nesilde Türkçe kesin olarak bitecek, en geç beşinci nesilde "müslüman" kimliği ciddî bir erozyon noktasına gelmeye başlayacaktır. Bu son noktada, "içten fethetme" hülyâsının öteki şekli olan, Avrupa'da İslâm yayılışı, veya daha ileri şekliyle "Avrupa'nın kısmen de olsa müslümanlaştırılması" hülyâsına temas edersek: Avrupalıları kızdırma endişesinden kaynaklanıyor olsa gerek, pek öyle uluorta açıkça yazıp söylen(e)meyen ve ancak mahrem mahallelerde şifâhen dillendirilebilen bu hülyayı kuranların, kimlerle dans ettiklerini bilmemekten ileri gelen kronik bir anlayışsızlıktan neş'et eden, hiç fahmedemedikleri bir hakikat var: Roma'nın ilk dönemlerinde biçimlenmeye başlayan "Avrupalılık" kimliği Batı Roma'nın resmen Hristiyanlaşması ve Kilise'nin kurulması ile kemâle ermiştir ve bu tarihten sonra O'nu hiçbir te'sir "dönüştürmeye" muvaffak olamamıştır; tam tersine, Avrupa, kendi içine giren herkesi tam bir "başkalaşma"ya (tağayyür) tabî tutmuş, tepeden turnağa değiştirmiş ve dönüştürmüştür.

Bundan bir önceki yazımızda sözünü ettiğimiz, Barbar akınları sonucunda Roma'nın mârûz kaldığı âkıbeti hâtırlayalım: Roma, Barbarların dışından vurduğu darbeleri önlemek için onları içine aldı, "yurttaş" yaptı, ama Onlar da Roma'yı içten çökertti! Pekâlâ: Bundan sonra neler oldu? Neler olduğunu da yine aynı müelliften ve geçen sayıda kaldığımız yerden tâkip ederek öğrenelim:⁸⁰

"Fakat Batı İmparatorluğunun sona ermesile Batı uygarlığı sona ermedi. Barbarlar çok şey tahrip ettiler, ama herşeyi değil. Roma izlerinin hemen tümünden silindiği Britanya'dan başka yerlerde (özellikle Galya'da) yeni gelenler Roma uygarlığının büyük bir bölümünün olduğu gibi kalmasına göz yumdular ve zamanla - değişikliğe uğramış bir biçimde de olsa - benimseyip kullandılar. Özellikle, İmparatorluk zayıflayıp düşünce Hristiyan Kilisesinin Papaları onun yerini alarak uygarlığı korudular ve olduğu gibi sakladılar. Barbarları Hristiyan yapmakla Kilise onları eğitmek hakkını kazanıyordu, ve bu eğitim işini tümüyle üzerine almakla Roma kültürünü yeni başlıyan çağa götürmeyi başardılar. Yüzyıllar boyunca, geçmişin insanlığa öğretebileceği şeylerden ayakta kalan ne varsa ancak Kilisenin çabasile ayakta kalabildi."

Yâni: Roma, uzun asırlar içerisinde kendisini mağlûp edenleri mağlûp etmiş, onları geldikleri hâlden çok başka, çok farklı bir hâle dönüştürmüştür: Son ravundu kazanan Avrupa olmuştur.

⁸⁰ A. W. F. Blunt., *Batı Uygarlığının Temelleri.*, s.135

Bugün, dünkü Germanların, Gotların, Markomannilerin, Alemannilerin, Ostrogotların, Vizigotların, Frankların, Piktlerin, İskoçların, Vandalların, Hunların, Avarların, Uzların, Peçeneklerin, Bulgarların torunları nerede ve hangi kimlikte?

XIX

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 026., 07.10.2002-13.10.2002 (Pazartesi-Pazar), s.20

Sözü bağlama noktasına geldiğimiz bu satırlarda, AB'ye tam üye statüsüyle katılacak olan bir Türkiye'yi hangi âkıbetlerin beklediğini anlamak için AB'yi bekleyen âkıbetlerin muhtasar bir kritiğini yapalım.

1: AB, birlik ve bütünlük yolundaki ilerlemesini devam ettirerek daha sıkı bir yapı oluşturacak ve kurucu babalarının tavsiye, Churchill'in ise hedef olarak göstermiş olduğu, ismi her ne olursa olsun cismi, federal veya konfederal yapıda bir Avrupa Birleşik Devletleri'ne dönüşecektir;

2: Veya, böyle bir hedef tahakkuk etmeyecek veya edemeyecektir. Çünkü:

2.1: AB'nin bu final sahnesindeki statüsüne karşı mukavemet eden milliyetçiliklerin ve ulus-devletlerin direnci galip gelecek ve Birlik ya tamâmen dağılacak veya daha gevşek bir yapıya dönüşecek, *milletler-üstü* değil *milletler-arası* bir nitelik kazanacaktır;

2.2: Veya 550 milyon olacağı tahmîn edilen muazzam ve çok farklılıklardan oluşmuş bir nüfûsa, 7.500.000 kilometrekare yüzölçümüne sâhip bu Yeni-Roma İmparatorluğu [Romae Novae] ortaya çıkacak olan yönetim problemleri yüzünden kendisini yönetemez hâle gelerek SSCB'ninkine bnezer bir âkıbete uğrayarak dağılacaktır; elbette bu durumda böyle bir dağılmanın "kanlı/kansız" modelleri de ayrıca düşünmeye değer bir konudur.

2.2: Azmanlaşmış Avrupa Birliği'nin kendi içinden kaynaklanan *nüfus meselesi, ahlâkî buhran, âilenin çöküşü, uyuşturucu v.b. illetler, sosyal devlet ilkesinin çökmesi, haklar ve vazîfeler arasındaki dengenin "hak" lehine aşırı bozulması ve vazîfe ahlâkının kaybolması, göçmen dalgasının büyümesi, ırkçılık, kontrol dışı ekonominin büyümesi ve ekonomik buhran, Avrupa'nın yiyenler-yedirenler şeklinde ikiye ayrılması, bütün dinî-kültürel müştereklere karşılık hâlâ var-olan dinî-kültürel farklılıklar ve doku uyumsuzlukları* gibi problemler, Proje'nin nihâî safhaya ermesine veya dağılmasına mâni' olabilecektir.

2.3: Veya Avrupalılar arasında, birleşmek sûretiyle elde edilmesi amaçlanan yüksek refah, demokrasi gibi gayelerin kâfi miktarda gerçekleştiği kanâatinin yaygınlaşması ve dış tehdîdin bir daha geri gelmemek üzere kaybolduğu şeklindeki düşüncelerin yaygınlaşması sonucunda AB anlamını büyük ölçüde kaybedebileceği gibi, hele milliyetleri ve millî devletleri silip tarihin çöp sepetine atma noktasına gelecek bir AB de hem câzibesini kaybedebilecek ve hem de bu açıdan tehlike olarak dahi

görülebileceği için Birlik ya tamâmen dağılacak ya da milletler-arası bir statüye çekilecektir.

İmdi; bu ihtimallerden birincisi, üzerinde çok durduğumuz, bütün üye milletlerin ve devletlerin bağımsızlıklarına zamanla son verecek ve bir tür yeni bir millet (“Avrupa” Milleti) üzerine temellendirilmiş yeni bir “ulus-devlet” olan bir yapıya dönüşmesi demektir.

Diğerlerine gelince: Burada genişçe irdelene imkânımız olmayan bu olumsuzluk ihtimâllerin şüphesiz birer ciddiyeti vardır; ancak, hiçbirisi çözülemez nitelikte değildir.

İlkin, hiç hafife alınmadan üzerinde ciddiyetle durulması gereken husus, Avrupa’nın kendi problemlerinin çözüme konusundaki geleneksel başarısıdır. Filhakîka, Avrupa, en eski çağlardan günümüze gelinceye kadar, karşılaşmış olduğu problemlere hemen-hemen dâimâ başarılı çözümler getirmiş, öldü sanılan bir çok hâllerde yeniden dirilmiştir. O’nun bu konudaki başarısının en temel sebeplerinin başında geleni ise, başka hiçbir toplumda bire-bir bir karşılığı bulunmayan, siyâsî otoriteden mümkün-mertebe bağımsız, hür ve müstakil bir intelijansiyaya sâhip olmasıdır. Bu intelijansiya bugün halâ vardır ve çok diri ve çok güçlüdür.

Sâniyen; asıl kritiğe gelecek olursak, öncelikle, Avrupalıların niçin bir “Avrupa Birliği” kurma teşebbüsünü fiilen yarım asırdan beri, hiç şaşmadan, ısrarla devam ettirdiğini ve bunun aslî sâiklerini kısaca özetleyelim:

1°: Bütün Avrupa milletlerinin, bire-bir aynı olmamakla birlikte sâhip buldukları müşterekler en önemli sebeplerdendir: Müşterek bir mâzî, müşterek bir din ve müşterek bir kültür ve değerler sistemi. Ancak bütün bunlar birleşmek için gerekli olmakla beraber yeterli şartları sağlayamaz; zîra bütün bu müştereklikler aynı zamanda müşterek kavgaları da içinde taşımaktadır; “müşterek tarih” bitip tükenmek bilmez kavgaların, harplerin, kıtallerin ve kinlerin de tarihidir aynı zamanda.

2°: “Avrupalılık” gibi, başka bir yerde karşılığı bulunmayan ve bu müşterekler etrafında şekillenen ve bütün dünyada bir tek kıt’a ile özdeşlenen tek kavram oluşu - meselâ Asyalılar’da “Asyalılık” gibi bir müşterek kimlik ve kültür bilinci yoktur - ve bu bilincin zamanla yaygınlaşıp kuvvetlenmesi de başka ve çok mühim bir âmildir; ama bu da tek başına yeterli şart değildir.

3°: Avrupalılık değerlerinin ve Avrupalılık varlığının devâmının ve yükselmesinin ancak bu ortak değerler etrafında te’sîs edilecek bir “birleşme” sûretiyle mümkün olabileceği fikrinin asırlar içerisinde git-gide kuvvet kazanması da çok mühim ve diğerlerine göre daha kışkırtıcı ve daha müessîr, diğer bir ifâdeyle, “yeter” şartta götüren bir âmildir.

Söz konusu bu varlığı ve o varlığın temeli olan değerler sistemini ise bugüne kadar iki büyük tehlike tehdit etmiştir: İç Tehlike ve Dış Tehlike.

Dış Tehlike(ler), “Avrupa-dışı” güç merkezlerinden yönelen tehlikelerdir ki buna Avrupalı olmayan Hristiyanlar’dan gelen - yâni, Hristiyan dahi olsa Avrupa⁸¹ dışındaki güç merkezlerinin Avrupa’ya yöneltmiş olduğu - tehditler ve tehlikeler de dâhildir. Bu dış tehlike ve tehditler bugüne kadar şu büyük merkezden gelmiştir: 1: Henüz Avrupa’da Avrupalılık kimliğinin oluşmadığı, ama daha çekirdeğinin kurulmaya

⁸¹ “Avrupa” ve “Avrupalılık” kavramlarının coğrafyayı da ihtivâ etmekle berâber, Avrupa coğrafyasının belirsizliği yüzünden kifâyetsiz kalması sebebiyle, asıl olarak kültüre referansta bulunduğu dâir., bkz: Rémi Brague., *Avrupa: Roma Yolu (Europe, La Voie Romaine.*, Criterion, Paris, 1992)., Çev: Betül Çotuksöken., Kabalcı Yayınevi., İstanbul, 1997

başladığı Antik çağdaki İran fütûhatı; 2: Avrupalılık kimliğini oluşturan en büyük hâricî te'sîr olarak, yedinci ve sekinci asırdaki kısa süreli Müslüman-Arap fütûhatı ve onbirinci asırdan itibaren başlayan ve beş asırdan fazla devam eden, Avrupa'nın üzerine kâbus gibi çöken ve hâlâ hâtıraları tap-tâze duran Müslüman-Türk fütûhatı; 3: Ortodoks-Slav (Rus) fütûhatı.

İç Tehlike(ler) ise, doğrudan doğruya Avrupa'nın kendi içinden yönelmiş olan; "Avrupa-İçi", yâni bizzat teknik mânâda "Avrupalı" olan güçlerin birbirleri üzerinde hâkimiyet kurma arzu ve gayretlerinden kaynaklanan gerginlik ve çatışmaların yaratmış olduğu tehlikelerdir ve asıl sâik, "**yeter şart**" da budur.

Avrupa'ya yönelmiş dış tehditlerden ilki olan İran, mîlâdî yedinci asır başlarındaki son büyük Roma-Pers savaşından sonra tamâmen tarih olmuş; onun yerine gelen Müslüman-Arap fütûhatı ve hassaten Selçuklular ile başlayan ve onyedinci asrın sonuna kadar da yenilmezliğini koruyan Müslüman-Türk fütûhatı en büyük tehlikeyi oluşturmuş, fakat o da geçtiğimiz asrın başlarında tamâmen bertaraf edildiği için ehemmiyetini kaybetmiştir. Buna mukabil, Hristiyanlığı kabûl edişinin üzerinden dokuz asırdan ziyâde bir zaman geçmiş olmasına rağmen hâla Avrupalılık kimliği - gerek Rusların kendileri ve gerekse de diğerleri arasında - tartışmalı olması hasebiyle "hâricî" olduğu bir ân için kabûl edilebilecek olan Rusya'nın da Soğuk Savaş'ın hitâmından itibaren bir tehdit unsuru olma keyfiyeti pek kalmadığından, doğrudan Avrupa'ya yönelerek O'nu tehdit edebilecek hâricî bir güç merkezi pek görünürde değildir.

Böylece, Avrupa'nın, kendi istikbâline müteveccih en büyük tehdîdi kendi dışından değil kendi içinden almakta olduğu sonucu kendiliğinden çıkmaktadır; bilhassa, yukarıda da bahsedildiği üzere, tarihte Osmanlı'nın ve günümüzde de Rusya'nın artık Avrupa için bir tehdit olmaktan çıkmasından sonra, "iç tehdit konsepti" daha da önemli hâle gelmektedir.

İmdi: Bütün Avrupa ülkelerinin, kademeli olarak, arka-planında bu denli büyük bir tarihî gravitasyon olmasına rağmen, niçin daha önce değil de geçen asrın ikinci yarısına doğru, II. Harb'in hemen akabinde, bir araya gelerek, kendi irâdeleriyle, kendi bağımsızlıklarını sınırlandıracak ve geriye dönüşü olmayan bir siyâsî teşkilâtlanmayı, bir "Birleşik Avrupa Devletleri" te'sis etme idealini kuvveden fiile dönüştürmeye başladığının üzerinde dikkatle durulduğu takdirde, II. Dünya Harbi akabinde "hâricî güçler" karşısında zelîl ve zebûn olan Avrupa'nın bu zilletine yol açan asıl sebebin dahi kendi dışından değil kendi içinden neş'et ettiği de görülecektir. Filhakîka, biraz müteemmillâne bir düşünüş, Avrupa'ya ağır zâyiatlar verdiren iki dünya harbinin her ikisinin de Avrupalı devletlerin Avrupa'ya yöneltmiş olduğu en büyük tehditler olduğunu; bilhassa, I. Harp'te silahla halledilemeyen iç husûmetlerin tekrar aynı metodla halledilmesi denemesi olan II. Harb'in yol açtığı ağır yıkımlar sonucunda tâkati kesilen Avrupa'nın - her ne kadar her ikisi de Hristiyan ise de - doğusunun Rus işgaline, batısının ise Amerikan hegemonyasına düşmesi ile sonuçlanmış olduğunu ve bu son fâcianın, Avrupa'nın en büyük düşmanınının *dıştakiler* değil, *içtekiler*, yâni *bizzat Avrupalıların kendileri* olduğunu açık ve seçik olarak ortaya koymuş olduğunu kavratılabilir.

İşte; Avrupa Birliği, asıl olarak anlamını burada kazanmaktadır: **Avrupa'yı Avrupalılar'dan korumak!** Avrupalılar, farklı, bağımsız devletlere sâhip oldukları takdirde birbirlerini yiyip bitireceklerdir; bunu önlemenin, Avrupa'yı Avrupalılardan korumanın tek yolu, hepsini, bir tek çatı altında toplamaktır. Nitekim, Churchill'in 17

Eylül 1946 tarihli meşhur nutkunda üzerinde durmuş olduğu asıl konu da budur: Avrupa'yı tahrip eden asıl mazarrat kaynağı, Alman-Fransız çekişmesi başta olmak üzere Avrupalılar arasındaki çatışmalardır.

Avrupa Birliği, bir yandan bütün Avrupa'yı bir tek büyük güç haline getirecek, diğer yandan da bu kabîl çatışmaların önünü ilelebed keserek Avrupa'nın istikbalini kat'î bir emniyete alacak olan fevkalâde şumûllü ve vâsî bir projedir.

Bu şartlar muvâcehesinde; Avrupalı milletler ve devletler arasında "Avrupa Birleşik Devletleri" fikrine hâlâ îtiraz edenler bulunmaktadır; bunlardan daha önce de bahsetmiştik; ancak, sonuç, aşağı-yukarı aynıdır: *Hem ağlarım, hem giderim* diyen gelin misâli, hepsi aynı hedefe doğru yürümektedirler: İsmi her ne olursa olsun cismi Avrupa Birleşik Devletleri olacak olan bir "milletler-üstü" devlet! Çünkü Avrupalılar birleşmedikleri takdirde, hemen şimdi değilse bile çok da uzak olmayacak bir gelecek zamanda belki de II. Dünya Harbi gibi veya daha da şedîd bir harp ile birbirlerine girebilirler.

Binâenaleyh; Denis de Rougemont'un dediği gibi: "Avrupa Birleşmelidir"; aksi halde geliyeceği yok... ve birleşiyor da.

Huizinga'nın dediği gibi, belki hiçbir zaman Kurucu Babalar'ın istediği gibi olmayacak; ama, Churchill'e dikkat: "(Resmî) adı ne olursa olsun, bir tür Avrupa Birleşik Devletleri kurmalıyız"!

... kuruluyor da...; veya en azından, şimdilik.

XX

Türkhaber., Yıl: 1., Sayı: 027., 14.10.2002-20.10.2002 (Pazartesi-Pazar), s.20

Ne olduğunu ve olmadığını kemâl-i ciddiyetle tedkîk ve tahkîk etmeye hâcet duymadan, dahası, böyle bir *hâcetin lüzûmunu* dahi idrâk etmeden, dünyanın sonunu getirecek azîm bir Nuh fırtınasında sığınılacak tek kurtuluş gemisi, her türlü derdimizin bilâ bedel devâsı, iyi, güzel ve doğru olan ne varsa hepsinin teşahhus ve tecessüm ettiği Belde-i Mukaddese, Yeryüzü Cenneti; kendisine delicesine bir kara sevdâ ile tutulduğumuz ve vuslatına nâil olmak için haysiyetimiz de dâhil, fedâ etmeyeceğimiz bir şey olmayan; kapısında "ha kabûl edildik ha edileceğiz" diye yalın ayak başı kabak beklediğimiz Avrupa Birliği'nin nihâî safhası ne olacaktır?

Bu sorunun cevabının irdelenmesinden başka bir şey olmayan bu uzun yazı dizisinde kendi tezimizi müteaddid kereler dile getirdik: Avrupa Birliği'nin istikbâli, *resmî adı her ne olursa olsun, fiilî statüsü, üye devletlerin her birisini, bağımsızlıklarını zamanla silerek birer eyâlete dönüştürecek olan bir nevi' Avrupa Birleşik Devletleri olmak* olacaktır ve bu da, Hugo'nun bundan yüzelli yıl önce, Feodalite'den Ulus-Devlet'e yükselişe atıfta bulunarak "Normandiya, Brötanya, Burgonya, Loren, Alsas, bütün eyâletlerin Fransa içerisinde meczolması gibi, çok daha yüksek bir birlik içerisinde meczolmak ve Avrupa kardeşliğini şekillendirmek" olarak öngörmüş olduğu

üzere, bütün üye ülkelerin içerisinde meczolacağı “en yüksek bir birlik”, katılımcıların toplamından oluşan ve fakat bir “bütün” olarak parçalarının herbirisinden farklı olan bir Yeni-Devlet demektir.

Avrupa Birleşik Devletleri, Gasset’in seksen yıl önce ısrarla vurgulamış olduğu gibi, Avrupa’da federal bir çatı altında klasik milletlerin, milliyetçiliklerin ve ulus-devletlerin ilga ve ifnâsını ve fakat çapı çok büyümüş yeni bir millet, yeni bir milliyetçilik ve yeni bir ulus-devlet inşâsını öngörmektedir: Avrupa Milleti, Avrupa Milliyetçiliği ve Avrupa Ulus-Devleti!

Tabiatıyla, bu projenin çok büyük zorluklar ve engeller ile dolu olduğunu herkes bilmektedir. Bir kere daha muhtasaran hâtırlayalım: Herşeyden önce, hâlâ klasik milliyetçilik rûhu çok güçlüdür ve bu yüzden de ortaklar arasında tam ve katıksız bir karşılıklı güven ortamı mevcut değildir. Avrupa’daki her ülke bütün birleşme isteklerine rağmen, yine de birbirinden korkmakta, birbirine tam olarak itimâd edememektedir; ekonomik bunalımlar, göç dalgaları v.b. hepsi dağlar gibi birer dert kaynağıdır; ama beri yandan ise yine de herşeye ve her şeye rağmen, artık bir “Avrupa Birliği Federasyonu”, Victor Hugo’dan Churchill’e dek Avrupa’ya yön veren, Avrupa’yı oluşturan birçok şöhretin açıkça zikrettiği “Avrupa Birleşik Devletleri” - sâdece cismen değil ismen de - artık git-gide daha sıklıkla ve daha gür seslerle telâffuz edilmektedir.

Avrupa Birliği, girmiş bulunduğu bu yolu sonuna kadar tâkip ederek Avrupa Birleşik Devletleri safhasına ulaşmaya mecburdur ve mahkûmdur; zîra, şâyet bu nihâî hedef tahakkuk edemeyecek olursa, bu, hükümlerlikleri şimdiden ciddî biçimde tahdit edilmeye başlanan hâl-i hâzırdaki ulus-devletlerin hükümlerliklerini geriye almaları, **ulus-devletlerin rövanşını** demek olacaktır ki bu ise, Birlik’in muvakkat bir vakitten sonra dağılmaya mahkûm olmasından başka bir anlama gelemez.

Böyle bir durumun yol açacağı gelişmeleri ise ana hatlarıyla iki temel başlık altında toparlayabiliriz:

a: Avrupa’ya, Avrupa medeniyetine ve tarihine yönelik en büyük tehdit ve tehlike kaynağı olan - daha önce de sözünü etmiş olduğumuz üzere “Avrupa İç-Savaşları” (European Civil Wars) olarak anılan - Avrupalılar arası kanlı ve tahripkâr çatışmalar bir gün mutlaka yeniden patlak verecektir.

b: Avrupalı milletlerin ve devletlerin hiçbirisi, tek başına II. Dünya Harbi öncesinin muhteşem Avrupasını geri getirmeye, Avrupa’ya artık bir efsâneye dönüşmüş bulunan o eski ihtişamını, gücünü ve itibarını kazandırmaya, kısacası bütün dünyada yeniden bir “Avrupa Çağı” yaşatmaya muvaffak olamayacaktır.

Bütün bunlar da netîceten, aralarında tarihten beslenen derin husûmetlerin hâtırası bulunan ve buna ilâveten yeni husûmetlerle beslenecek olan otuz civarında devlete bölünmüş Avrupa’nın, Oswald Spengler’in geçen asrın iptidâlarında öngörmüş olduğu üzere, inhitâta mâruz kalmasına; git-gide dejenere olmasına; kültürünün, medeniyetinin aşınmasına ve hattâ tahrip olmasına kadar varabilecek ve telâfisi çok zor, belki hatta imkânsız problemlerle yüz-yüze gelmesi demektir.

Bunun içindir ki, Avrupa Birliği, önünde ne kadar engel varsa bunları birer birer halletmek ve nihâî safhası olan “Avrupa Birleşik Devletleri”ne vâsıl olmak mecbûriyetindedir ve de bugüne kadarki gelişmeler, bu projenin bütün zorluklara rağmen muayyen bir başarıyı yakaladığını olduğunu göstermektedir.

Yine bütün bunlardan dolayıdır ki, Avrupalılar, aralarındaki bağları gevşetmek yerine daha da sıkılaştırmak mecbûriyetinde olduklarını mükemmelen bildikleri gibi,

yarım asrı geçen birleşme çabalarının sonucunda ulaşılmış bulunan şu anki safhanın sâdece bir ara-safha olduğunu ve Birlik'in, asıl hedefi olan “**Avrupa Birleşik Devletleri**”ne doğru yürümekte bulunduğunu da bilmektedirler.

Ancak tarih kaotiktir ve ulus-devletlerin ve milliyetçiliklerin bir rövanşa gitmeleri hiç de göz ardı edilebilecek gibi değildir ve bu konuda Avrupa Anayasası bir kriter olacaktır.

Son Söz: Birleşik Avrupa ve Türkiye

Avrupa Birliği, “**İkinci Roma**” projesidir; Roma'nın ihyâ edilme projesidir ve bütünüyle Avrupa'ya aittir. Yâni: AB, Avrupa'dır; Avrupa'ya ve Avrupalılara aittir.

Bizim kendimize sormamız gereken suâl, içine girenlerin bağımsızlığını ve kimliğini zamanla silecek olan böyle bir “milletler-üstü” (supra-national) dev siyâsî oluşum, “İkinci Roma” içerisinde Türkiye'nin ve Türklerin yerinin ne olabileceğidir.

Mükerreren ve vurgu ile belirtmekte fayda mülâhaza etmekteyim: Bizim en büyük hatâmız, öncelikle, artık özentili bir saplantıya dönüşmüş bulunan “Avrupalılık” fikri sâbitidir. Bilmek mecbûriyetindeyiz ki, Biz, Avrupalı değiliz, Asyalıyız. *Avrupa devleti olmak* başka bir şeydir, *Avrupalı olmak* başka bir şeydir. Avrupa'nın tâ göbeğine, Viyana kapılarına kadar gitmek, Avrupa kimliğinin oluşmasında –tabî ki itici bir “öteki” olarak - rol almak ve ilââhir başka bir şey; Avrupalı olmak başka bir şey. Kaldı ki, biz zâten Cumhuriyet ile birlikte, bütün aksi iddalarımıza rağmen, şu anda zâten gerçek anlamda bir Avrupa devleti de değildir; topraklarının sâdece yüzde dördünün bulunduğu bir kıt'anın devleti olduğunu iddia etmek gülünçlüktür. Şiddetle vurgulamakta fayda var: Avrupalı olmanın kriterini biz koyamayız, onun kriterini Avrupalılar koyabilir ve o da bellidir: Yunan'ın ve Roma'nın çanağından yalamayan, hem de doya doya yalamayan, Hristiyanlığı içine sindirmeyen, Avrupa'da binbeşyüz sene dahi hükümân olsa, yine de “Avrupalı” olamaz.

Beri yanda, **AB**, Roma olduğu için, Avrupa Birliği'nin dışındakilere bakışı, onlarla münâsebeti, Roma'nın Barbarlara bakışı ve münâsebetidir; münhasıran bize; evet, münhasıran bize, biz Türklere!

**

Sonuç Olarak:

1: Avrupa Birliği, teorik temelleri tâ beşinci asırda Augustinus tarafından atılan ve bütün zamanlar boyunca en unutulmuş zannedildiği dönemlerde bile küller altındaki kor gibi sim-sıcak muhâfaza edilen Roma'nın İhyâ Edilmesi idealinin, “İkinci Roma”nın tahakkuk ettirilmesi projesidir. Grek, Roma ve Hristiyanlık ortak paydalarından oluşan ortak Avrupalılık değerleri etrâfında kenetlenmiş, takrîben 500 milyon nüfûsa, 7.500.000 kilometrekare yüzölçümüne, Dünya'nın bir numaralı iktisâdî ve askerî gücüne sâhip Yeni Roma; Romae Nova!

2: Türkiye'nin bu birliğe dâhil olması, Türk tarihinin Batı'da bitmesi; **Türk Devleti'nin tasfiye edilmesi**, ve “Avrupa Birleşik Devletleri”nin bir eyâletine dönüş(türül)mesi, binlerce yıllık tarihimizin zirvesine ve kemâl noktasına vâsil olduğumuz bu coğrafyada son nefesimizin verilmesi, varlığımızın sona ermesi, bin

yıllık destânımızın noktalanması, Türkiye'nin **İkinci Endülüs** olması, ve kezâlik, bin yıldır İslâm'ın keskin kılıncı, *Haç'ın karşısında Hilâl'in müdâfii* olmuş Türkler'in saf değiştirmesi, *Haç'ın yanında ve Hilâl'in karşısında* saf tutması demek olacaktır. Bu tasfiye şimdiden başlamıştır bile: Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin kendi eliyle kendi irâdesini sınırlandırarak hükümlerinin bir kısmını Avrupa Birliği'ne devrettiği ve kendi eliyle kendi meşrûyetini ihlâl ettiği 3 Ağustos 2002 tarihi, yâni **Kara Cumartesi**, “Son”un başlangıcıdır.

3: Fakat Türkiye'nin saf değiştirmesinin sonuçları ve bu sonuçların bizlere yükleyeceği vebâl, bu kadarla da kalmayacaktır: Türkiye'nin Avrupa Birliği'nin bir parçası olması, İslâm dünyasının bin yıldan beri ilk defa olarak **“Türksüz”** kalması demek olacaktır ki, bu da, her yerde ve her zaman temel referans olarak Roma'yı veren Avrupa Birliği'nin gerçekleştireceği Neo-Roma Fütûhatı ile bu coğrafyada İslâm'ın daraltılması ve ideal hâlde silinmesi ve “Roma Bütünlüğü”nün yeniden te'sisi ile noktalanacak olan İslâm dünyasının çöküşünün de başlangıcı olacaktır.

4: Binâenaleyh; AB, içine girdiğimiz takdirde hürriyet ve istiklâlimizi kaybedeceğimiz bir cehennem olduğu gibi, girmedığımız takdirde de, “Yeni Roma”nın Sezarlarının azgın kolonyal-emperyal emellerinin önünde açık bir hedef olacağız; bu ise AB'nin geleceğinin, her iki hâlde de biz Türkler için en büyük tehlike olması anlamına gelmektedir. Yâni, AB lobicilerinin sık-sık dile getirdikleri, **“Avrupa Birliği'nin bizi koruyacağı”** propagandasının aksine, asıl mesele, **“kendimizi Avrupa Birliği'ne karşı nasıl koruyacağımız”** meselesidir.

5: Şurasını kat'î bir hüküm olarak ileri sürmekteyim ki, Türkiye'nin 1600 yıldır boğuştuğu Avrupa ile 1922'den beri konjonktürler dolayısıyla yaşadığı “balayı dönemi” bitmiştir; bundan sonra asıl tehlike, Batı'dan, münhasıran Avrupa'dan gelecektir.

**

Avrupa Birliği'ne “Onurla Girmek” Masahna Dâir Bir Zeyl

Bu yazı serisinin bu son yazısının hitâmında, daha sonra müstakîlen ele almayı düşündüğüm içi doldurulmamış bir slogana, MHP başta olmak üzere bâzı siyâsî partilerin “Avrupa Birliği'ne onurumuzla girmek” sloganına bir-iki kalem darbesiyle temas etmek istiyorum.

İlk bakışta içindeki “onur” kelimesi göz kamaştırdığı için sahte bir serap câzibesi yaratan bu slogan üzerinde bir nefes müddetince de olsa duralım ve şunu soralım: **Avrupa Birliğine onurla girmek, teknik olarak ne anlama gelmektedir? Yâni: Ne yapılmalı ki, Avrupa Birliği'ne onurla girilebilmiş olsun?**

Bu ifâde, içi doldurulamadığı sürece bir “slogan” olarak kalacaktır; güzel veya değil, salt bir slogan!

Bilenler bilir ki, “bizim câmia” çok güzel sloganlar üretir, ama içini doldur(a)maz; bir sloganın içini doldurmak, sloganı “tez”e tahvîl etmek demektir; daha doğrusu, önce

Slogan sonra Tez gelmez; Slogan, Tez'in abstraktı olarak tezden sonra gelir. Hâlbuki “tez”, “teori”dir”; “teori” de “entellektel” demektir. Entellektüel ise, fikri teorileştirebilen kişidir ve bu da siyâset erbabının altından kalkabileceği bir iş olmadığı gibi teknisyen bilim adamlarının harcı da değildir. Platon'un ikibindörtüyz yıllık hülyâsının yanlış olduğunu vâzihan ortaya koyan Kant'ın dediği gibi: Filozoflar siyâsetçiliğe soyunmamalı, siyâsetçiler de filozofluğa; emînim ki bu yüzdendir, dünyada en tahammül edilemez şeylerden birisi, siyâsete soyunmuş ve siyâset erbâbı arasında sıradanlaşarak siyâsetin maskarasına dönüşmüş entellektüel ile, entellektüel problemleri çözmeye soyunmuş ve sloganı fikir zanneden siyâsetçi olsa gerektir.

Ben, Durmuş Hocaoğlu, bir kabîle diline dönüştürülmüş bulunan Türkçe'nin “maymuncuk kelime”lerinden olan “onur”un içine gömülü bulunan “gurur, vekar, haysiyet, şeref, izzet” gibi anlam açılımlarının tamamını birden kastederek, çok açık ve seçik olarak deklare ediyorum ki, Avrupa Birliği'ne bu teori ile, bu felsefe ile ve hâl-i hâzır şartların hiçbirisinde “onur” ile girilemez. Çünkü, bütün mânâ spektrumunu birden kastederek iddia ediyorum ki, Onur, Hürriyet ve İstiklâl demektir ve Avrupa Birliği de O'nun düşmânıdır.

Ve yine bu esbâba müstenîden açık ve seçik olarak deklare ediyorum ki, Avrupa Birliği'ne, bütün felsefesi, en ince detayına varıncaya kadar bütün projesi radikal olarak değiştirilmeden, onur ile girilemez.

Bunun için de, MHP başta olmak üzere milliyetçiliği kendisine alem yapmış, milliyetçilik üzerinden siyâset yapan bütün partileri, AB konusunda, sağlam bir teorik temele müstenîd, kesin bir tavır koymak mecbûriyetinde oldukları konusunda îkaz ediyor ve soruyorum:

Bu muydu, Türkiye Afganistanlaşmasın diye kendisini ateşe atan bizim neslimizin bildiği Milliyetçilik?

...gördüğüm şu ki, ondan geriye kalan sâdece kötü bir müsveddesi imiş.

